

DR.9.4.2001

[DOKUMEN INI BELUM DISEMAK]

**MALAYSIA
DEWAN RAKYAT**

Isnin, 9 April 2001

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu]** minta Menteri Pembangunan Luar Bandar menyatakan sama ada pihak kementerian mempunyai rancangan dalam memperkenalkan program sosioekonomi yang baru atau memperhebat program-program yang sedia ada dalam usaha untuk meningkatkan taraf sosioekonomi rakyat di luar bandar.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar [Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Bintulu Kementerian Pembangunan Luar Bandar mempunyai rancangan untuk memperkenalkan program sosioekonomi yang baru dan memperhebatkan program sedia ada demi meningkatkan taraf sosioekonomi penduduk-penduduk di kawasan luar bandar. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan selain daripada memperhebatkan program sedia ada seperti pembasmian kemiskinan, pembangunan manusia, pembangunan prasarana asas, pembangunan industri luar bandar dan pembangunan tanah dan pertanian, Kementerian Pembangunan Luar Bandar juga telah mencadangkan beberapa program baru antaranya ialah:

- (i) program amenity sosial secara terancang berdasar piawaian minimum kampung yang sedang digubal;
- (ii) program senggaraan jalan untuk memperbaiki jalan-jalan kampung yang rosak dan program kesejahteraan rakyat dengan menukarkan fokus;
- (iii) program pengurangan kemiskinan daripada Program Pembangunan Rakyat Termiskin (PPRT) yang telah dikelolakan di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh kepada

golongan hampir miskin dan miskin iaitu di bawah pendapatan bulanan RM1,200;

- (iv) ICT Desa untuk mengurangkan jurang digital dan kerjasama Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia;
- (v) projek ekonomi dan projek komersial untuk mempelbagai sumber-sumber ekonomi dan meningkatkan pendapatan penduduk luar bandar; dan
- (vi) melaksanakan projek-projek secara lebih bersepadu melalui Program Pembangunan Kawasan (sub-regional development) yang akan dilaksanakan di kawasan mundur, miskin, pedalaman dan terpencil.

Dato' Seri Tiong King Sing: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Memandangkan sistem perhubungan seperti jalan raya yang baik, memainkan faktor penting dalam meningkatkan dan memperhebatkan perjalanan sosioekonomi sebuah kawasan. Saya ingin bertanya kepada kementerian adakah kementerian mempunyai perancangan atau *dateline* dalam menyediakan kemudahan jalan raya untuk kawasan luar bandar belum pernah dibina terutamanya di Sabah dan Sarawak dalam satu tempoh tertentu. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Setiap projek yang dilaksanakan oleh kementerian memang ada *datelin*nya dan *dateline* itu, dengan izin, adalah berpandu kepada jenis projek seperti projek jalan raya iaitu setelah BQ projek itu dikenal pasti dan ianya akan diberikan satu *dateline*, dan pada masa yang sama kementerian ada juga jawatankuasa pemantauan. Jadi, dengan adanya *dateline* yang telah ditetapkan oleh konsultan, di situlah jawatankuasa pemantauan akan sentiasa memastikan bahawa projek itu dijalankan mengikut tarikh yang telah ditetapkan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Umum memang mengetahui bahawa memang kedapatan perbezaan yang agak ketara antara bandar dan luar bandar walaupun luar bandar hampir keseluruhannya ataupun peratusan yang besar di negara kita ini telah mempunyai kemudahan asas yang lengkap, air, api dan jalan tar, namun kekurangan-kekurangan masih ketara kita perolehi. Saya ingin bertanya adakah tidak rancangan, kerana ini telah dikemukakan di Dewan ini dan banyak di dewan undangan negeri pun mengemukakan soalan ini, iaitu jalan-jalan di kampung

begitu gelap, tidak seperti jalan-jalan di bandar, di kota diterangi oleh lampu-lampu jalan. Jadi, adakah perancangan pihak kementerian untuk menerangkan jalan-jalan kampung. Walaupun sudah dinaik taraf daripada jalan tanah merah kepada jalan tar, tetapi masih gelap. Kadangkala gelap gelita yang menakutkan bagi anak-anak pergi balik ke sekolah dan orang-orang yang memerlukan berjalan waktu malam.

Yang kedua, rancangan membesarkan jalan daripada 11 kaki yang kadang-kadang berselisih dua kereta, sebuah kereta mesti mengalah ke tepi. Kalau kereta Kancil dengan kereta Kenari, orang Jawa kata 'no problem'. Tetapi kalau kereta yang besar agaknya kena mengalah. Adakah tidak rancangan untuk membesarkan 11 kaki jadi 14 kaki. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat bagi Sri Gading. Mengenai jalan-jalan yang gelap memang sudah ada perancangan kementerian untuk menerangkan jalan-jalan yang gelap ini dengan lampu-lampu jalan. Jadi, mulai Rancangan Malaysia Kelapan setiap kampung akan dibekalkan dengan 10 tiang lampu elektrik sebagai permulaannya di luar bandar dan ianya terkandung dalam Rancangan Malaysia Kelapan.

Mengenai rancangan untuk membesarkan jalan memang sudah ada perancangan dan kementerian akan mengenal pasti bahawa jalan kampung ini diperbesarkan sehingga 14 kaki iaitu yang memberi lebih keselesaan kepada rakyat di luar bandar.

[Soalan No.2 - Y.B. Dato' Ho Cheong Sing (Ipoh Barat) tidak hadir]

3. **Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak [Setiu]** minta Menteri Pembangunan Luar Bandar menyatakan:-

- (a) apakah dasar kementerian dalam melaksanakan projek gotong-royong di bawah RM100,000 melalui JKKK; dan
- (b) berapakah jumlah rakyat termiskin menerima bantuan PPRT di Terengganu. Apakah kaedah yang dilaksanakan kini berkesan dan adakah kementerian mempunyai kaedah baru dalam usaha mengatasi isu golongan termiskin ini.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat,

- (a) Kerajaan sedang dalam proses mengemas kini peraturan mengenai pelaksanaan projek-projek kecil bernilai RM100,000 ke bawah secara gotong-royong oleh Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung. Pada masa ini, projek-projek kecil yang dibenarkan untuk dilaksanakan secara gotong-royong adalah terhad kepada kerja-kerja yang tidak memerlukan pengetahuan dan kemahiran teknikal seperti kerja-kerja pemasangan elektrik.

Projek-projek yang dibolehkan dilaksanakan secara gotong-royong adalah kerja-kerja yang bercorak kemasyarakatan seperti membersihkan saliran tali air, kempen kebersihan dan sebagainya dengan tempoh kerja tidak melebihi tujuh hari. Kerja-kerja ini adalah lebih sesuai dilaksanakan oleh penduduk tempatan ke arah menghidupkan semula dan memupuk semangat gotong-royong.

Selaras dengan keputusan kerajaan supaya projek-projek kecil yang sesuai dilaksanakan secara gotong-royong, kementerian ini sedang mengenal pasti projek-projek yang sesuai dilaksanakan dengan menggunakan kaedah ini.

- (b) Di negeri Terengganu seramai 22,345 orang telah pun mendapat faedah daripada PPRT. Mereka ini telah menerima sekurang-kurangnya satu bentuk bantuan daripada PPRT. PPRT adalah langkah tambahan kepada usaha pembasmian kemiskinan negara. Pakej bantuan cuba menangani aspek-aspek kemiskinan seperti tempat kediaman yang daif, sikap yang lemah, makanan berkhasiat yang tidak mencukupi dan pendapatan yang rendah. Pendekatan yang digunakan ialah, dengan izin, *target specific*, kepada kumpulan-kumpulan sasar yang dikenal pasti dan didaftarkan. Kaedah ini amat berkesan dari segi menyampaikan bantuan yang menyentuh aspek-aspek kualiti hidup, manakala kesan terhadap aspek peningkatan pendapatan agak terhad. Oleh itu, dalam Rancangan Malaysia Kelapan kementerian akan mencadangkan Program Kesejahteraan Rakyat yang akan

memberi tumpuan yang lebih kepada aspek peningkatan pendapatan.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, soalan tambahan. Apakah Yang Berhormat sedar bahawa dengan menyalurkan projek melalui JKK, di mana JKK ini merupakan pertubuhan yang tidak sah di negeri Terengganu kerana kita ada JSR di mana ianya bercanggah dengan Perlembagaan Malaysia sebenarnya dalam Fasal 80 'kedua' iaitu kuasa pemerintahan bagi Persekutuan tidaklah meliputi apa-apa perkara disebut oleh Senarai Negeri. Jadi, berdasarkan kepada fakta tersebut, apakah pihak kerajaan bercadang supaya di dalam melaksanakan projek yang akan melibatkan golongan miskin ini ianya dapat disalurkan melalui agensi-agensi kerajaan negeri yang sah. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Sebab dasar ini adalah secara menyeluruh iaitu JKK boleh menjalankan kerja-kerja gotong-royong bagi jumlah RM100,000 ke bawah. Jadi, bagi negeri Terengganu, insya-Allah, kita akan mencari satu usaha supaya kerja-kerja gotong-royong ini boleh dijalankan. Kalau Yang Berhormat mengatakan JKK tidak sah, mungkin nanti akan diperbincangkan cara yang lebih baik supaya projek gotong-royong ini dapat dijalankan secara apa yang telah dikehendaki oleh pihak kerajaan.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi [Kuala Terengganu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Dalam konteks projek PPRT di negeri Terengganu ini, saya ingin mengetahui, oleh kerana negeri Terengganu ini adalah negeri yang kedua termiskin di Malaysia dan jumlah penduduk yang below poverty line, dengan izin, 17.4% dan oleh kerana akhir-akhir ini disalurkan bantuan melalui apa yang disebut sebagai JPP, Jabatan Persekutuan yang diwujudkan di negeri Terengganu. Soalan saya adalah dari sudut kaedah yang dilaksanakan dalam konteks PPRT ini agar ianya tidak dijadikan isu politik dan pemilihannya tidak diwujudkan dari sudut parti politik dan sebagainya, kerana kemiskinan yang begitu ketara yang wujud di negeri Terengganu itu sendiri yang tidak mengira parti politik yang ada. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Kami dapat tahu bahawa cara menyalurkan PPRT memang tidak menekankan kepada isu-isu politik, dan ianya dijalankan berlandaskan kepada nama-nama yang diberi untuk didaftarkan supaya mereka ini dapat menerima segala program di

bawah PPRT, jadi tidak timbul dari segi political issue, tetapi ianya dibuat secara pendaftaran terbuka oleh segala agensi yang telah dikerahkan di peringkat negeri supaya mereka ini dapat masuk dalam senarai PPRT dan diberikan segala kemudahan, tidak pernah dilihat dari segi isu politik.

[Soalan No. 4 - Y.B. Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan) tidak hadir]

[Soalan No. 5 - Y.B. Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu) tidak hadir]

6. **Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin [Arau]** minta Menteri Pendidikan menyatakan apakah pencapaian pendidikan melalui pemantauan keputusan peperiksaan UPSR, PMR dan SPM di antara bandar dan luar bandar. Nyatakan adakah terdapat perbezaan pencapaian pelajar dalam masyarakat mengikut sektor pengeluaran seperti pekebun kecil, kelapa, kelapa sawit, getah dan penanam padi. Apakah latar belakang sosioekonomi keluarga mempengaruhi pencapaian akademik pelajar.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pendidikan sedar bahawa secara umumnya keputusan peperiksaan bagi sekolah-sekolah di bandar adalah lebih baik daripada keputusan peperiksaan di sekolah luar bandar. Walau bagaimanapun, Kementerian Pendidikan akan terus berusaha bagi mendekatkan jurang perbezaan ini. Setakat ini belum ada kajian untuk melihat perbezaan pencapaian pelajar mengikut sektor pengeluaran. Namun demikian, berdasarkan beberapa kajian-kajian ilmiah yang pernah dijalankan oleh universiti-universiti tempatan, kita akui bahawa faktor sosioekonomi sememangnya mempengaruhi pencapaian akademi pelajar.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen yang telah pun memberi penjelasan tadi. Saya berharap supaya pihak kementerian menjalankan kajian mengenai latar belakang sosioekonomi pelajar-pelajar di mana dipercayai memberikan effect ataupun memberikan faktor kepada pencapaian pelajar-pelajar. Kerana di Perlis saya dapati bahawa pelajar-pelajar dalam kawasan MADA di mana terlibat tanaman padi, berbanding dengan di luar MADA, pelajar-pelajar dalam kawasan MADA kurang pencapaiannya. Jadi, saya berharap bahawa pihak kementerian akan membuat kajian, dan saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, bagaimana dengan pengagihan guru-guru di antara bandar dan luar bandar.

Saya faham bahawa ramai guru wanita dan mereka selalunya hendak mengikut suami. Suami bekerja di bandar. Jadi, tidakkah ini menimbulkan masalah bagi kementerian untuk menempatkan guru-guru yang mempunyai kepakaran dan berkebolehan yang banyak memohon di bandar dan bagaimana kementerian hendak mengatasi masalah guru-guru di luar bandar supaya ia tidak menimbulkan efek kepada pelajar-pelajar di luar bandar. Terima kasih

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Sebenarnya seperti mana apa yang diminta oleh pihak Yang Berhormat bagi Arau tadi mengenai kajian, kita ada kajian itu. Tetapi secara spesifik apa yang dikehendaki oleh Yang Berhormat bagi Arau tidak kita lakukan secara terperinci kerana ini adalah disebabkan beberapa universiti yang mempunyai fakulti pendidikan dan sosiologi telah menjalankan beberapa kajian dan terus dimuatkan dalam jurnal-jurnal. Antaranya misalnya kita boleh sebut di sini di antara buku-buku yang telah diterbitkan seperti, dengan izin, *Social-Economic Environment Academic Achievement and Occupational Opportunities in Malaysia* by Jusbir Sarjit Singh N.R. Yang ini juga telah menceritakan bagaimana latar belakang sosioekonomi mempengaruhi seseorang anak itu dalam bidang pelajarannya.

Di samping itu, ingin saya nyatakan kepada Yang Berhormat juga bahawa bukan kerana sosioekonomi sahaja, tetapi faktor-faktor yang lain juga perlu kita ambil kira. Misalnya, dari segi galakan, kesediaan dan juga persekitarannya sama ada persekitaran fizikal, maksud saya ialah keluarga itu sendiri sama ada mereka dapat memberikan galakan kepada anak-anak mereka.

Tuan Yang di-Pertua, di sini ingin saya nyatakan juga, bahawa ibu bapa masih berperanan lagi dalam soal memberi galakan atau motivasi kepada anak masing-masing untuk cemerlang di dalam pendidikan.

Seperkara lagi apa yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Arau tadi, mengenai dengan murid-murid yang di kawasan MADA, itu Yang Berhormat maksudkan tadi ialah kurang pencapaiannya. Ini juga kita katakan kita buat kajian di kawasan-kawasan luar bandar termasuk bukan sahaja di Perlis, di Kedah, Kelantan, Terengganu juga kita masuk dan juga malah Sabah dan Sarawak juga. Ini semuanya kita masuk di mana ia mempunyai latar belakang yang hampir sama keadaannya.

Oleh yang demikian, pihak kita, sebab itu yang saya baru-baru ini telah sebut, kita seboleh mungkin untuk melengkapi sekolah-sekolah ini dengan segala macam kemudahan asas.

Mengenai perkara guru wanita tadi, mengikut suami di bandar dan tinggalkan kawasan-kawasan luar bandar yang tidak mempunyai guru-guru dalam mata pelajaran tertentu. Saya rasa itu yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat bagi Arau. Sebenarnya, setengah-setengah negeri kita dapati pula berlebihan guru pun ada. Apa yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat, saya percaya sudah tentu guru-guru daripada segi opsyennya, apakah opsyennya itu Bahasa Inggeriskah, Matematikkah, ini juga kita sedang mengambil langkah secara serius untuk mengatasi masalah-masalah ini, khususnya guru-guru dalam bidang Matematik, Sains dan Bahasa Inggeris. Terima kasih.

Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Selain daripada latar belakang sosioekonomi keluarga yang boleh mempengaruhi pencapaian akademik pelajar, saya difahamkan pemakanan yang seimbang juga begitu penting untuk menyuburkan daya pemikiran para pelajar. Adakah Yang Berhormat bersetuju dengan pandangan ini dan apakah peranan yang boleh dimainkan oleh kementerian untuk mengatasi masalah pemakanan yang tidak seimbang, yang sering dihadapi oleh pelajar-pelajar di luar bandar. Terima kasih.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih Yang Berhormat bagi Sepang. Mengenai dengan permasalahan daripada segi pemakanan, memang itu salah satu daripada faktor, bukanlah faktor yang menguasai segala-galanya. Itu salah satu dan perkara itu telah pun kita ambil langkah-langkah tertentu untuk misalnya mengadakan program memberi makanan seperti susu dan sebagainya, makanan yang berzat, sebab itu juga kita menasihati operator kantin supaya membekalkan makanan yang berzat bukan makanan, dengan izin, junk food kepada murid-murid kita. Dengan itu saya percaya langkah-langkah yang kita ambil, kita tetap memberi peningkatan.

Di samping itu, saya ingin menyatakan juga kepada Yang Berhormat tadi, malah di asrama-asrama juga langkah-langkah telah diambil untuk memperbaiki keadaan makanan. Malah semalam saya baru dengar di sesetengah sekolah yang ada asrama, menimbang berat ayam pun ditimbang supaya menentukan ayam yang dengan izin, yang di supply, kepada asrama tadi memang benar mengikut spesifikasi yang telah ditetapkan.

7. Dr. Yee Moh Chai [Tanjong Aru] minta Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar menyatakan, apakah tindakan yang telah diambil untuk memastikan sungai-

sungai kita, terutamanya yang terdapat di Sabah tidak dicemarkan oleh penggunaan 'pesticide' 'fertilizer' dan bahan-bahan kimia yang lain.

Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar [Dato' Zainal bin Dahalan]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bahawa setakat ini kementerian menerusi Jabatan Alam Sekitar terus melaksanakan tugas-tugas untuk mengawal pencemaran-pencemaran yang dilakukan sama ada oleh kilang-kilang ataupun ladang-ladang yang boleh menjejaskan kebersihan dan juga pelepasan bahan-bahan seperti yang disebut oleh Yang Berhormat seterusnya penggunaan bahan-bahan 'pesticide' ataupun 'fertilizer'.

Kementerian ini akan terus mengawal kilang-kilang dengan mengenakan standard-standard pelepasan menerusi Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974, manakala Kementerian Pertanian telah menggunakan kaedah penggunaan bahan-bahan "pesticide" dan 'fertilizer' secara terkawal.

Pada tahun 2000 dan khususnya untuk negeri Sabah, kualiti air sungainya didapati bebas daripada pencemaran 'pesticide' dan fertilizer' atau bahan-bahan kimia berbahaya yang lain.

Dan untuk makluman Ahli Yang Berhormat, setakat ini pihak Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar tidak menerima aduan mengenai pencemaran sungai di Sabah disebabkan oleh 'pesticide' atau baja dan data-data pengawasan kualiti air sungai pada tahun 2000 misalnya menunjukkan paras pesticide dalam contoh air di kebanyakan kawasan adalah mematuhi standard yang ditetapkan.

Tuan Lim Hock Seng: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Soalan tambahan. Kami sering mendengar bahawa Jabatan Sains, Teknologi dan Alam Sekitar ada mengambil tindakan terhadap pengusaha-pengusaha kilang-kilang atau syarikat-syarikat persendirian didakwa atau dikompau kerana mencemarkan sungai-sungai atau parit-parit dengan melepaskan najis-najis atau keluaran-keluaran dari kilang terus curah ke dalam sungai.

Tetapi tindakan penguat kuasa ini kita tidak nampak bahawa ada agensi kerajaan yang melakukan kesalahan jarang didakwa atau diambil tindakan, saya ambil contoh misalannya IWK, mereka kerana rawatan najis pembetungan itu kurang memuaskan dan terus mencurahkan ke dalam sungai dan juga sanitary landfill iaitu tapak pelupusan sampah yang diuruskan oleh kerajaan tempatan mereka meletak dekat sungai sahaja, bagaimana hendak memastikan bahawa sanitary land fill ini tidak ada air terus masuk ke dalam sungai. Bolehkah Yang Berhormat memberi

jaminan bahawa kementerian Yang Berhormat akan mengambil tindakan, tidak kira sama ada agensi kerajaan atau swasta disamaratakan tindakan yang diambil.

Dato' Zainal bin Dahalan: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih di atas keprihatinan Yang Berhormat bagi Bagan. Sebenarnya memanglah kementerian akan mengambil tindakan apabila terdapat aduan. Jadi, oleh kerana soalan tadi lebih khusus di Sabah, jadi saya ingin mendapat maklumat yang lebih lengkap sekiranya Yang Berhormat sendiri dapat memberitahu di manakah tempat-tempat yang berkaitan sama ada ia melibatkan pihak swasta ataupun apa yang disebut sebagai agensi-agensi pelaksana di bawah kerajaan tempatan dan sebagainya, tindakan yang sama akan diambil. Terima kasih.

Tuan Hoo Seong Chang: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Soalan tambahan. Satu cara untuk kita menyelamatkan sungai daripada pencemaran, baik di Semenanjung ataupun Sabah dan Sarawak, misalnya Kementerian Pertanian melalui JPS mengadakan Kempen Cintai Sungai, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan di Dewan yang mulia ini, program-program ataupun rancangan-rancangan yang telah dijalankan di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar dan pada pandangan saya, selain daripada kita mengambil tindakan kepada kilang-kilang yang tidak bertanggungjawab, yang mencemarkan sungai, adakah kementerian juga mengadakan anugerah kepada kilang-kilang yang betul-betul bertanggungjawab, yang sentiasa memberi kerjasama kepada pihak kerajaan supaya menjaga kebersihan sungai.

Jadi, pada pandangan saya selain daripada tindakan, patut ada juga cara-cara seperti kita beri anugerah kepada kilang-kilang yang bertanggungjawab ini. Sekian, terima kasih.

Dato' Zainal bin Dahalan: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Kluang. Masalah yang timbul kadang-kadang ialah masalah autoriti oleh kerana masalah pengawalan ataupun pembersihan sungai itu adalah di bawah Jabatan Saliran dan Pengairan. Dari segi kementerian, kita adalah menguatkuasakan daripada segi pencemaran-pencemaran yang dilakukan oleh pihak-pihak kilang dan sebagainya sekiranya kita dapati dan juga mendapat maklumat, laporan dan sebagainya. Memang ada usaha bersama-sama dengan pihak swasta seperti yang dijalankan di kawasan Damansara untuk mengambil sungai-sungai ini sebagai 'anak' angkat di mana pihak kementerian memberikan

sedikit sumbangan bantuan untuk mereka menjalankan program-program yang berbentuk sukarela.

Walau bagaimanapun, setakat ini kita belum lagi melaksanakan program seperti memberikan hadiah-hadiah kepada pihak-pihak tertentu yang dapat melaksanakan program seperti ini. Cuma untuk makluman Ahli Yang Berhormat dan Dewan, pada Rancangan Malaysia Kelapan, kementerian ada mencadangkan ataupun mengemukakan satu cadangan untuk bersama-sama dengan Kementerian Pertanian, khususnya di bawah JPS bagi membersihkan dan memperindah beberapa buah sungai yang terpilih khususnya buat permulaan di Lembah Klang. Terima kasih.

8. Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop [Alor Gajah] minta Menteri Pengangkutan menyatakan, adakah Jabatan Pengangkutan Jalan mempunyai kuasa undang-undang menahan seseorang dari memperbaharui lesen kenderaan/lesen memandu jika pemegang lesen berkenaan masih belum menyelesaikan kes saman ke atasnya.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan [Tuan Donald Lim Siang Chai]: Tuan Yang di-Pertua, mengikut peruntukan perundangan yang diguna pakai pada masa ini, Jabatan Pengangkutan Jalan sebagai pendaftar berlesen boleh enggan memperbaharui lesen kenderaan motor (cukai jalan) berdasarkan kepada Seksyen 17(1)(a) dan (b) Akta Pengangkutan Jalan 1987, sekiranya butir-butir yang terkandung dalam permohonan untuk mendapatkan lesen kenderaan motor itu bercanggah dengan yang diperakukan pendaftar dan pangkalan data dalam komputer Jabatan Pengangkutan Jalan.

Mengikut Seksyen 17(1)(d) Akta Pengangkutan Jalan pula, Jabatan Pengangkutan Jalan sebagai pendaftar berlesen boleh enggan mengeluarkan atau membaharui lesen memandu seseorang pemohon jika sekiranya ia berpuas hati bahawa pemohon tersebut mempunyai perkara-perkara atau hal-hal yang belum selesai dengan Jabatan Pengangkutan Jalan atau Polis Diraja Malaysia berhubung dengan apa-apa pelanggaran atau kesalahan yang bertentangan dengan Akta Pengangkutan Jalan 1987 atau Akta Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan 1987.

Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya difahamkan sebelum mangsa yang tidak dibenarkan memperbaharui sesuatu lesen, kebanyakan saman yang dibuat terhadap mereka tidak diterima oleh

mereka. Jadi, sama ada mereka itu telah disaman ataupun tidak, mereka tidak tahu. Tidakkah ini apabila menahan untuk memperbaharui lesen, menimbulkan satu ketidakadilan terhadap mangsa dan adakah kementerian mempunyai kaedah lain untuk mengatasi ketidakadilan ini dan juga tidakkah kementerian mengkaji bahawa peraturan itu boleh melanggar maxim undang-undang yang menyatakan bahawa, *a person is deemed innocent unless proven guilty*, di mana pesalah jalan raya ini belum dibuktikan bersalah bahawa tindakan hukuman telah dijatuhkan dengan menahan mereka daripada memperbaharui lesen itu. Sekian, terima kasih.

Tuan Donald Lim Siang Chai: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Alor Gajah, saman-saman yang dikeluarkan oleh JPJ dan juga pihak polis selalu dihantar secara berdaftar. Oleh itu sesiapa yang kata mereka tidak dapat, memang susah kita hendak percaya. Sekiranya sesiapa yang tidak mengakui salah dengan saman JPJ atau pihak polis dan seterusnya memohon perbicaraan di mahkamah, dengan itu sebelum mahkamah membuat keputusan atau kesnya di dalam proses perbicaraan, mereka boleh memperbaharui lesen kenderaan motor atau lesen memandu.

Tuan Fong Kui Lun: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih, soalan tambahan . Saya ingin bertanya Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, adakah Yang Berhormat sedar bahawa Rekod Fail JPJ tidak mengemaskinikan rekod pindah milik kenderaan. Ini mengakibatkan saman dari pihak berkuasa seperti polis atau pihak berkuasa tempatan seperti DBKL menghantarkan saman kepada pemilik kenderaan yang asal pendaftarannya, ini menyakitkan hati bekas pemilik. Adakah Yang Berhormat Setiausaha Parlimen berca dang untuk meningkatkan proses memindahkan hak milik kenderaan dengan cara yang lebih berkesan atau lebih efektif supaya ianya tidak menimbulkan masalah. Terima kasih.

Tuan Donald Lim Siang Chai: Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan dari Yang Berhormat bagi Bukit Bintang, kalau Yang Berhormat ada kes yang spesifik, memang Yang Berhormat boleh merujuk kepada saya. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, kes-kes yang spesifik atau maklumat di komputer JPJ memang masa ini cukup, kalau Yang Berhormat ada kes yang spesifik yang mengatakan JP J mengeluarkan saman yang salah, Yang Berhormat boleh merujuk kepada saya.

9. Tuan Saupi bin Daud [Tanah Merah] minta Menteri Pertanian menyatakan, kejayaan yang dicapai dalam Dasar Pertanian Nasional Ke-3 untuk menggalakkan sektor swasta di dalam perusahaan pertanian secara besar-besaran. Apakah hasil pertanian berupaya menyaingi harga dari negara jiran seperti Thailand dan Indonesia.

Timbalan Menteri Pertanian [Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar]:

Tuan Yang di-Pertua, Dasar Pertanian Negara Ketiga yang telah dilancarkan pada 8 Jun 1999, dihasilkan daripada semakan dan kajian semula Dasar Pertanian Negara Pertama dan Kedua serta berlandaskan kepada perubahan struktur ekonomi negara yang kembali memberikan perhatian kepada sektor pertanian. DPN3 merupakan pelan pembangunan sektor pertanian sehingga tahun 2010.

Objektif utama DPN3 ialah memaksimumkan pendapatan melalui penggunaan sumber secara optimum dalam sektor pertanian. Salah satu daripada strategi yang digariskan untuk mencapai objektifnya, ialah dengan menggalakkan penyertaan aktif pihak swasta dalam perusahaan pertanian yang moden dan berskala besar.

Dalam masa hampir dua tahun semenjak DPN3 dilancarkan, pelbagai usaha telah dijalankan ke arah membangunkan sektor pertanian khususnya bagi menarik pelabur swasta untuk melabur dalam sektor ini. Di antaranya ialah:-

- (i) mengadakan road show untuk menjelaskan mengenai dasar dan galakan pelaburan kepada pihak swasta ;
- (ii) mewujudkan kerjasama tiga pihak di antara Kerajaan Persekutuan, kerajaan negeri dan pihak swasta yang meliputi beberapa program seperti taman kekal pengeluaran makanan, taman teknologi pertanian dan zon-zon pengeluaran makanan ;
- (iii) menganjurkan seminar-seminar pelaburan bagi maksud mendedahkan pihak swasta mengenai peluang-peluang pelaburan dalam sektor pertanian dan kemudahan insentif yang disediakan oleh kerajaan kepada pelaburan mereka dalam sektor ini;
- (iv) mengatur perbincangan-perbincangan (business meeting), dengan izin, di antara pihak swasta tempatan dengan bakal-

- bakal pelabur dari luar negara yang berminat untuk menanam modal dalam pelaburan sektor pertanian di negara ini; dan
- (v) menggalakkan pihak swasta menyertai misi pelaburan untuk mengadakan pelaburan balik ke negara-negara ASEAN dan juga negara-negara lain yang sesuai bagi pelaburan tanaman yang tidak sesuai diusahakan di negara ini.

Usaha-usaha tersebut telah, sedang dan akan dilaksanakan sehingga objektif yang disasarkan menerusi DPN3 akan tercapai. Walau bagaimanapun, kejayaannya setakat ini masih kecil tetapi usaha-usaha ini telah berjaya menyedarkan sektor swasta akan potensi dan peluang-peluang yang terdapat di sektor ini. Beberapa syarikat tempatan dan dari luar negeri telah pun menunjukkan minat dan mengadakan rundingan dengan kementerian mengenai kemungkinan melabur dalam projek-projek pertanian.

Tuan Yang di-Pertua, dari aspek persaingan harga bagi hasil pertanian dengan negara jiran seperti Thailand dan Indonesia, kita sudah sedia maklum bahawa kos pengeluaran mereka adalah jauh lebih rendah berbanding dengan kos pengeluaran yang terpaksa ditanggung di negara ini. Ini adalah kerana kos tenaga buruh, input pertanian dan harga tanah mereka yang lebih murah.

Walaupun bagaimanapun, kita mengambil pendekatan meningkatkan daya saing sektor pertanian negara ini melalui proses transformasi yang melibatkan di antaranya penggunaan teknologi moden dengan pengeluaran secara komersial. Dengan cara ini pengeluaran pertanian yang berkualiti dapat dihasilkan untuk bertanding dalam pasaran tempatan dan antarabangsa. Di samping itu, hasil pengeluaran sedemikian akan dapat mencari marketnya sendiri.

Tuan Saupi bin Daud: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Daripada penjelasan tadi kita dapat lihat perancangan yang dibuat oleh kerajaan. Saya ingin tahu mengenai pelaksanaan di peringkat Kerajaan Pusat dengan kerajaan negeri di mana kerajaan negeri telah diminta untuk mencadangkan dan mengkhaskan sebahagian besar tanah-tanah untuk tanaman kekal ataupun zon pertanian ini yang akan diusahakan oleh pihak swasta sebagai langkah untuk meningkatkan hasil pengeluaran dan juga untuk mengurangkan import pertanian.

Jadi, setakat hari ini sejauh manakah pelaksanaan tersebut kerana kita tahu kerajaan negeri telah pun bersedia dan telah pun melakarkan kawasan-kawasan

yang telah diberi kepada Kerajaan Pusat untuk dimajukan oleh pihak swasta. Pada masa yang sama, kawasan-kawasan tanah yang terbiar juga masih lagi terbiar sehingga hari ini. Terima kasih.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, dalam usaha kita hendak meningkatkan pengeluaran makanan negara dan mengurangkan import, kita memerlukan kerjasama tiga pihak:

- (i) Kerajaan Persekutuan;
- (ii) kerajaan negeri; dan
- (iii) pihak swasta.

Dalam konteks urusan dengan pihak kerajaan-kerajaan negeri bagi mendapatkan tanah untuk tujuan ditanam dengan jenis-jenis tanaman seperti buah-buahan, sayur-sayuran dan sebagainya kita telah mendapat kerjasama dari kebanyakan kerajaan negeri. Pihak kementerian sedang menyusun langkah-langkah yang berikutnya kerana kita memerlukan kewangan, kita memerlukan pembangunan prasarana, insya -Allah, kawasan-kawasan yang telah dikenal pasti dan telah dipersetujui oleh antara kedua-dua pihak Kerajaan Pusat dan kerajaan negeri, kita akan mengambil tindakan untuk menanam dengan tanaman-tanaman yang telah pun dikenal pasti sesuai.

Tuan Jacob Dungau Sagan: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Saya ucapkan syabas kepada kementerian kerana bersungguh-sungguh melaksanakan beberapa strategi dan program-program yang telah dirancang dalam Dasar Pertanian Negara Ke-3 khususnya bagi menggalakkan sektor swasta dalam perusahaan sektor pertanian secara besar-besaran.

Saya ingin bertanya sejauh manakah strategi-strategi yang telah dirancang ataupun telah diambil oleh kementerian bagi mempertingkatkan lagi kejayaan yang telah tercapai. Saya juga ingin tahu apakah sebab-sebabnya pihak swasta tidak berminat dalam perusahaan pertanian moden ini. Sekian, terima kasih.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Baram.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kita sedang meningkatkan usaha kita untuk menarik minat sektor swasta menyertai program kerajaan bagi meningkatkan lagi pengeluaran makanan negara dan mengurangkan pergantungan kita kepada import makanan.

Pihak Kementerian Pertanian telah mengadakan satu mesyuarat jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sendiri dan dianggotai oleh beberapa orang Jemaah Menteri dan melibatkan pihak-pihak swasta. Pada masa sekarang Kementerian Pertanian telah mewujudkan satu pusat yang dinamakan Business Development Center khusus diadakan untuk memberi maklumat kepada pihak-pihak swasta.

Suka saya maklumkan kepada Ahli Yang Berhormat di antara syarikat-syarikat swasta yang telah pun mengadakan perbincangan dengan kita, antaranya ialah Golden Hope, Sime Darby, Sea Farm dan Consolidated Plantation, ini di antara pihak-pihak swasta yang saya kira, syarikat swasta yang besar yang telah menunjukkan minat menyertai program Kementerian Pertanian dalam usaha kita untuk menambahkan pengeluaran makanan negara.

1. **Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]** minta Menteri Pendidikan menyatakan apakah kementerian mempunyai rancangan untuk menilai kembali pendidikan moral membabitkan subjek Agama Islam agar ianya sesuai dengan pembinaan minda dan keperluan semasa negara kita.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan Yang Berhormat bagi Larut, Kementerian Pendidikan telah menyemak semula Kurikulum Pendidikan Moral peringkat rendah dan menengah. Kurikulum baru ini akan dilaksanakan mulai tahun 2003. Kurikulum Pendidikan Moral memberi fokus kepada penguasaan literasi moral selaras dengan nilai murni masyarakat dan aspirasi falsafah pendidikan kebangsaan.

Kandungan akademik yang ditentukan bagi setiap nilai mengambil kira aspek pembinaan minda dan keperluan semasa negara. Bagi Pendidikan Islam, kurikulum mata pelajaran tersebut juga telah disemak dan akan dilaksanakan pada tahun 2003.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih di atas jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat wakil Menteri.

Saya cuma ingin tahu apakah benar ekor dari pada sebilangan guru-guru, terutama guru-guru agama yang lebih cenderung kepada pendidikan politik kepartian ini menjadi punca pelajar-pelajar mulai bosan dan sambil lewa ke atas pelajaran mereka – kalau PAS terasa itu nasiblah. *[Ketawa]*

Di samping itu, saya juga ingin tahu peluang penuntut aliran agama Islam untuk melanjutkan pelajaran mereka ke peringkat lebih tinggi sama ada di dalam ataupun di luar negara. Terima kasih.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Saya kira ada dua perkara yang hendak dinyatakan oleh Yang Berhormat bagi Larut.

Pertama ialah penglibatan sesetengah guru dalam politik partisan apabila mereka mengajar murid-murid di sekolah. Kita pihak kementerian tiap-tiap kali memperingati semua guru supaya tidak menggunakan masa di sekolah untuk menyebarkan fahaman politik partisan kerana ini akan membahayakan murid-murid yang umurnya masih muda.

Jadi, sebab itu kita kira kita mintalah kerjasama di semua pihak terutama sekali barisan pembangkang supaya ahli-ahli mereka tidak menggunakan semasa mengajar di sekolah untuk menyebarkan fahaman politik partisan mereka. Biarlah mereka yang begitu masih muda kita hanya sampaikan ilmu pengetahuan kepada mereka dengan baik.

Mengenai dengan aliran agama Islam, kita telah berusaha untuk menentukan supaya mereka juga dalam agama Islam supaya mencapai tahap mereka yang tertinggi. Oleh itu kita telah pun menyediakan misalnya beberapa universiti yang boleh mengambil penuntut-penuntut ini dalam bidang aliran Islam.

Antara lain misalnya macam baru-baru ini telah kita adakan Universiti Kolej Islam ataupun KUIN yang memberi peluang dan ruang kepada penuntut-penuntut daripada aliran agama. Tetapi ini masih tidak mencukupi kerana kita berfikir bahawa bagaimana kalau kita mencari jalan sesetengah mereka daripada aliran agama ini juga diberi pengetahuan dalam bidang-bidang yang lain, malah kita anggap ini adalah juga ilmu yang dituntut oleh Islam. Misalnya, dari segi mata pelajaran accountancy, ekonomi, matematik dan sebagainya supaya sekiranya mereka tidak dapat mengikuti kursus-kursus di peringkat pengajian tinggi dalam bidang Usuluddin atau Syariah misalnya, mereka juga boleh mengikuti kursus-kursus yang lain seperti yang telah saya sebutkan tadi. Terima kasih.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Mendengar apa yang disebut oleh Yang Berhormat Setiausaha Parlimen tadi tentang bagaimana sekolah ataupun guru-guru tidak mempolitikkan pendidikan ini, saya ingin mendapat penjelasan tentang apa yang berlaku di negeri Terengganu sendiri di mana sekolah-sekolah telah digunakan oleh UMNO untuk kepentingan

politik, di mana mesyuarat-mesyuarat UMNO telah digunakan. Dan sebagai buktinya satu gambar *[Menunjukkan sekeping gambar]* di mana dalam sekolah, dalam kawasan sekolah bendera UMNO *[Disorak]* telah dikibarkan, di mana mesyuarat cawangan UMNO diadakan di sekolah dengan menekan guru besar supaya membenarkan sekolah itu memberikan kebenaran supaya mesyuarat UMNO dibenarkan di dalam sekolah.

Jadi, adakah ini *[Disampuk]* dalam proses mendidik pelajar-pelajar yang dikatakan diracuni dan supaya lebih bermoral dan sebagainya sedangkan pemimpin-pemimpin UMNO menggunakan sekolah dengan begitu rakusnya dan memberikan suatu pendidikan yang begitu negatif kepada pelajar-pelajar seolah-olah jangan memberi atau jangan terlibat dengan politik, sedangkan pemimpin-pemimpin UMNO menggunakan segala facility yang ada di sekolah itu untuk kepentingan mereka dan ini sebagai buktinya. Terima kasih. *[Tepuk]*

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Jadi, tahniahlah kerana bawa gambar sebagai ilustrasi kepada kita semua. Tetapi daripada jarak ini saya tidak dapat lihat Tuan Yang di-Pertua, *[Disampuk]* gambar apa saya tidak tahulah. *[Ketawa]*

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bangun]* *[Menunjukkan sekeping gambar]*

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Jadi, gambar itu yang saya tahu gambar sekolah, semua sekolah serupa. Bagaimana

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: kalau saya pula bawa gambar

Tuan Yang di-Pertua: ...Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu. Ya, mengikut peraturan Yang Berhormat.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Ya, terima kasih. Bagaimana pula sebab saya sudah kata tadi sekolah – kalaulah ini saya sebut dalam menyampaikan ilmu pengetahuan kepada murid-murid kita, janganlah menyampaikan segala fahaman politik kepartian, itu yang saya maksudkan.

Jadi, sekarang Yang Berhormat bawa pula perkara yang lain. Apatah lagi perkara-perkara yang berlaku dalam negeri Terengganu

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Jadi, tidak perlulah saya hendak jawab sekarang ini mengenai dengan perkara itu. Lagipun saya tidak nampak gambar itu tadi.

Saya juga ingin nyatakan di sini bahawa kalau boleh saya dapat nasihatkan negeri Terengganu ini dalam satu keadaan macam kita kata dalam keadaan *adjustment* di mana saya rasa apa yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu tadi, saya rasa di pihak kita, di sebelah UMNO ini tidak pernah pun main politik kepartian di sekolah.

Jadi, ini saya dengar, ini laporan yang saya dapat lebih banyak parti politik khususnya pihak PAS menggunakan murid-murid, menggunakan guru-guru, menggunakan segala kemudahan yang lain untuk politik partisan. Malah, kita sebut juga dalam masjid pun digunakan [*Disorak*]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat.....

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: untuk politik partisan. Kalau itu tuduhan yang hendak dibangkitkan....

Tuan Yang di-Pertua: Cukup Yang Berhormat.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: ...sekali lagi saya berharap supaya murid-murid dengan gurunya penyampaian hanya tertumpu kepada ilmu pengetahuan untuk kebaikan bersama, bukan kebaikan kepada UMNO sahaja, kebaikan kepada PAS juga kerana ilmu dituntut dalam Islam.

11. **Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali [Parit Buntar]** minta Menteri Kewangan menyatakan mengenai "period of consolidation" (POC) Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL). Sila nyatakan:

- (a) kedudukan POC BSKL sejak tahun 1990 hingga sekarang; dan
- (b) sebab musabab dan implikasi terhadap POC BSKL yang mempunyai jarak masa yang agak begitu panjang.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Tuan Hashim bin Ismail]:

Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar bahawa:

- (i) tempoh *consolidation* dengan izin, adalah merujuk kepada penurunan arah tunjuk yang berlaku dalam sesebuah pasaran saham untuk suatu tempoh yang singkat atau panjang yang sukar ditentukan kerana dipengaruhi oleh pelbagai faktor dalaman dan luaran. Tempoh pergerakan meningkat yang panjang berlaku pada akhir tahun 1992 hingga awal 1994 di

mana Indeks Komposit BSKL telah mencatat paras tertinggi sebanyak 1,341.46 mata pada 5 Januari 1994 sebelum mengalami penurunan;

- (ii) bagi tahun 1990 hingga 1993, Indeks Komposit BSKL mencapai paras 630 mata pada akhir Mei 1990 dan menurun hingga tahun 1992 apabila terdapat tanda-tanda kelembapan ekonomi dan berlakunya peperangan Teluk pada Ogos 1990.

Walaupun bagaimanapun, langkah-langkah monetary dan fiskal telah berjaya mengatasinya dan terdapat pemulihan minat pelabur di akhir 1992 hingga 1993;

- (iii) bagi tahun 1994 hingga 1996 Indeks Komposit BSKL berada dalam lingkungan 880 hingga 1,130 mata berikutan kebimbangan bahang ekonomi akibat krisis mata wang Mexico dan peristiwa Baring. Bagi menghindari bahang tersebut langkah pentadbiran telah diperkenalkan oleh Bank Negara Malaysia pada awal 1994 bertujuan menangani aliran modal jangka pendek bagi mengawal inflasi serta urus niaga spekulatif yang keterlaluan;

- (iv) tahun 1997 hingga 1998 pasaran BSKL memasuki fasa pembetulan apabila modal mengalir keluar akibat ancaman spekulasi ke atas mata wang serantau. Pasaran menurun setelah kejatuhan nilai mata wang Baht pada Julai 1997. Krisis pasaran semakin berpanjangan dengan Indeks Komposit jatuh sebanyak 79% dari 712.81 mata pada 5 Februari 1998 ke paras 262.70 mata pada 1 September 1998.

- (v) Tuan Yang di-Pertua, pada pertengahan pertama 1999, terdapat pemulihan ekonomi akibat daripada pengukuhan indeks pengeluaran perindustrian lebih dagangan dan prestasi pasaran saham Amerika Syarikat. Indeks komposit BSKL meningkat 45% daripada 586.13 mata pada akhir 1998 kepada 851.67 mata pada 6 Julai 1999. Walaupun bagaimanapun, pada separuh tahun kedua indeks Bursa Saham Kuala Lumpur berada dalam lingkungan 668 hingga 812 mata.

- (vi) Bagi tahun 2000 hingga Mac 2001, pertumbuhan ekonomi negara adalah menggalakkan, di mana pengumpulan saham mewah dan minat terhadap saham teknologi berjaya mengukuhkan indeks komposit ke paras 1013.27 mata pada 18 Februari 2000. Walau bagaimanapun, pasaran bertukar haluan pada awal suku tahun kedua 2000, apabila pelabur mulai bimbang terhadap peningkatan kadar faedah Amerika Syarikat, penilaian harga saham teknologi yang tinggi dan kelemahan ekonomi negara Jepun. Isu-isu ini telah membawa kepada penurunan pasaran saham pada akhir tahun 2000 dan berterusan ke tahun 2001.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan sentiasa berusaha secara berterusan dengan mengambil langkah-langkah untuk memastikan pasaran BSKL sentiasa kukuh dalam jangka panjang termasuklah meningkatkan piawaian tadbir urusan korporat, pengawalseliaan berasaskan penzahiran, memperkenalkan peraturan penyenaraian baru, meningkatkan pengawasan dan penguatkuasaan, namun usaha kerajaan sahaja tidak mencukupi tanpa sokongan daripada semua pihak termasuk saudara-saudara Yang Berhormat pembangkang terutama sekali dalam usaha meyakinkan para pelabur dalam dan luar negara tentang wujudnya satu iklim pelaburan yang *conducive*, dengan izin, di negara ini iaitu politik yang stabil, negara yang aman dan damai serta rakyat yang bersatu padu dan harmoni. Terima kasih.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih, Setiausaha Parlimen. Apa yang disebut tadi memang benar dan ada kebenarannya tetapi *period of consolidation* ini, kita dapati terlalu lama dan ini sudah tentu menjejaskan aliran pasaran saham di Kuala Lumpur.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak menyebutkan tentang kajian yang dibuat oleh *The STAR*, pada 29 Disember dan 30 Disember tentang prestasi syarikat-syarikat baru di BSKL pada tahun 2000 itu. Lebih 2/3 syarikat berkenaan berakhir dengan harga di pasaran lebih rendah daripada IPO dan kemudian bagi 12 syarikat papan utama, 5 buah syarikat yang mengalami nasib sedemikian, sementara bagi papan kedua, 17 daripada 26 diniagakan di bawah harga yang ditawarkan pada umum apabila disenaraikan. Ini ada kaitannya dengan *period of consolidation*, yang disebutkan jawapan tadi oleh Setiausaha Parlimen.

Tetapi selain daripada faktor-faktor yang disebutkan, yang mempengaruhi *performance* BSKL, ada satu perkara yang sering disebut, yang rasa saya tidak pernah dijawab dalam Dewan ini, iaitu kebanyakan pelabur-pelabur asing mengatakan bahawa masalah yang pertama dan utama ialah masalah pimpinan utama di negara ini.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya baca komen seorang – sikit sahaja Tuan Yang di-Pertua, daripada Bank Pelaburan Amerika, komen, *[Disorak]* “... *discussion with the fund managers, I gage that they are mainly waiting for the old man that is the Prime Minister to go.*” *[Tepuk]* Apa yang disebutkan di sini, kalau kita tengok di Filipina - Tuan Yang di-Pertua, sikit sahaja, setengah minit, di Filipina, kita dapati bila Estrada meninggalkan kerajaan, 20% hingga 30% pasaran saham di Filipina di dapati meningkat dengan hebatnya. Adakah ini akan berlaku di Malaysia dan apa pandangan Setiausaha Parlimen tentang komen-komen yang tidak pernah, yang jarang dikomen tentang apa yang menjadi concern kepada pelabur-pelabur asing khususnya? Terima kasih. *[Tepuk]*

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih, Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Saya rasa walaupun banyak Yang Berhormat huraikan tentang sebab-sebab berpanjangan berlakunya *consolidation period* itu, tetapi saya rasa kurang bersetuju dengan kebanyakan komen itu. *[Disorak]* *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Pokok Sena, tolong ya, tolong. Ya.

Tuan Hashim bin Ismail: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin merujuk juga kepada seorang pakar ekonomi iaitu Dominic Armstrong. Beliau mengatakan harus terdapat tiga elemen yang memungkinkan sesuatu pasaran saham itu mendapat keyakinan daripada para pelabur:

- i. Fundamental ekonomi yang kukuh dan Malaysia punyai elemen itu. Fundamental ekonomi kita kukuh, dengan sebab itu pertumbuhan KDNK tahun lepas 8.5%, *[Tepuk]* dan kita mampu meramalkan pertumbuhan KDNK tahun depan di antara 5% hingga 6%, walaupun dalam keadaan ekonomi yang gawat.

- ii. Mesti ada, dengan izin, *regulatory integrity* iaitu peraturan *corporate governance* yang telus, yang berwibawa dan sebagainya.
- iii. *Political stability*, kestabilan politik dan Armstrong mengatakan, "*Infect political stability is the most important*". [Tepuk]

Dengan sebab itu Yang Berhormat mengatakan tadi, ada faktor individu dan sebagainya, maka itu bukan faktor sebenarnya. Dengan sebab itulah maka kita sering mengatakan bahawa untuk menarik kembali minat pelabur asing, keyakinan pelabur asing, kita mesti lihat sebagai sebuah negara yang aman dan kelihatan aman, mesti politiknya stabil supaya pelabur yakin dengan kita dan kita tidak besar-besarkan perkara kecil.

Misalnya, demonstrasi yang diadakan, dia akan difokus oleh [Disorak] media-media asing dan diperbesarkan di sana dan apabila ini dilihat oleh orang luar maka mereka akan mendapati bahawa Malaysia sebuah negara yang tidak aman untuk mereka melabur. Dan juga kalau ada pergaduhan kaum, ...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, cukuplah Yang Berhormat, cukuplah, ya!

Tuan Hashim bin Ismail: dan sebagainya itu, sekejap Tuan Yang di-Pertua, maka kita tidak perlu besar-besarkan, supaya memberikan projek, memprojekkan gambaran buruk untuk negara kita, maka saya rasa Yang Berhormat, *political stability* itulah yang memainkan peranan untuk kita menarik keyakinan pelabur ke negara kita. [Tepuk] Terima kasih.

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Dato' Kamarudin bin Jaffar: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, cukup Yang Berhormat, cukup sudah, masa sudah cukup.

[Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Lisan telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 2, 4, 5 dan 12 hingga 34 adalah dijilid dalam buku yang berasingan]

USUL

USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH PERATURAN MESYUARAT 18 (1)

[Ahli Yang Berhormat bagi Seputeh tidak hadir]

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

RANG UNDANG-UNDANG KASTAM (PINDAAN) 2001

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Kastam 1967; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada mesyuarat kali ini.

**RANG UNDANG-UNDANG CUKAI JUALAN
(PINDAAN) 2001**

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Cukai Jualan 1972; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada mesyuarat kali ini.

**RANG UNDANG-UNDANG CUKAI PERKHIDMATAN
(PINDAAN) 2001**

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Cukai Perkhidmatan 1975; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG EKSAIS (PINDAAN) 2001

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Eksais 1976; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian

Kewangan; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG ZON BEBAS (PINDAAN) 2001

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Zon Bebas 1990; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG PENCEGAHAN PENGUBAHAN WANG HARAM 2001

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk mengadakan peruntukan bagi kesalahan pengubahan wang haram, langkah yang hendak diambil bagi mencegah pengubahan wang haram dan untuk mengadakan peruntukan bagi pelucuthakan harta yang diperoleh dari, atau terlibat dalam pengubahan wang haram, dan bagi perkara-perkara yang bersampingan atau berkaitan dengannya; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada mesyuarat kali ini.

Tuan Yang di-Pertua: Adakah yang itu yang sama, Yang Berhormat? Undang-undang yang sama yang dibacakan. Ini berkenaan dengan Rang Undang-Undang Cukai Jualan (Pindaan) 2001. Okey.

Tuan Hashim bin Ismail: Tuan Yang di-Pertua, tajuk 1 hingga 5 itu, digabungkan dalam bacaan pertama tadi, lepas itu yang kedua tadi ialah tajuk yang keenam iaitu Rang undang-undang Pencegahan Pengubahan Wang Haram 2001, akan dibacakan dalam mesyuarat kali ini.

Tuan Yang di-Pertua: Baik. Setiausaha.

USUL

RANGKA RANCANGAN JANGKA PANJANG KETIGA (2001-2010)

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan ke atas usul dibuat oleh Perdana Menteri yang ditangguhkan atas masalah:

"Bahawa Dewan ini,

menyedari akan kemajuan pesat yang telah dicapai dalam pembangunan sosioekonomi negara dalam tempoh sepuluh tahun yang lalu di bawah Rangka Rancangan Jangka Panjang Kedua, 1991-2000 dan Dasar Pembangunan Nasional;

mengambil maklum dan merestui usaha berterusan yang dijalankan oleh kerajaan dalam melaksanakan dasar, strategi dan program bagi mencapai matlamat Rangka Rancangan Jangka Panjang Kedua menerusi Dasar Pembangunan Nasional iaitu untuk mencapai pembangunan seimbang bagi mewujudkan sebuah masyarakat yang lebih bersatu padu dan saksama;

meluluskan dan mengesahkan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga, 2001-2010 dan Dasar Wawasan Negara yang bertujuan menyediakan objektif pembangunan negara dan dasar yang akan dilaksanakan dalam dekad ini sebagaimana terkandung dalam Kertas Perintah Bil. 11 Tahun 2001;

Bahawa dalam meluluskan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga dan Dasar Wawasan Negara, Dewan yang mulia ini menyeru setiap lapisan rakyat Malaysia agar berusaha dengan gigih dan penuh keazaman bagi mencapai kejayaan yang gemilang dalam menghadapi cabaran daripada dalam dan luar negara yang semakin meningkat pada masa hadapan dan bersatu dalam usaha membangunkan sebuah negara yang berdaya tahan dan berdaya saing." **[5 April 2001]**

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Kementerian Dalam Negeri.

11.11 pagi.

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Zainal Abidin bin Zin]: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan berbanyak terima kasih pada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membangkitkan perkara-perkara yang berkaitan dengan

bidang tugas dan tanggungjawab Kementerian Dalam Negeri. Bagi isu-isu yang telah disentuh, saya akan cuba memberi penjelasan yang sewajarnya.

Tuan Yang di-Pertua, matlamat Dasar Wawasan Negara akan melihat Malaysia sebagai sebuah negara yang maju sepenuhnya menjelang tahun 2020, maju bukan sahaja dari segi ekonomi malah juga dari segi politik, sosial dan rohani. Untuk mencapai wawasan ini, Kementerian Dalam Negeri sedang dan akan mengkaji semula dasar-dasar dan program-programnya di samping membuat pengunjuran dan perancangan terhadap keperluan masa depan.

Keamanan dan kesejahteraan merupakan dua cabaran besar bagi Malaysia dalam perjalanannya ke arah menjadi sebuah negara maju. Hanya negara yang aman di mana rakyatnya hidup dalam keadaan sejahtera dan harmonis di antara satu sama lain akan dapat mewujudkan keadaan yang *condusive* untuk pertumbuhan ekonomi serta perkembangan industri dan sekaligus dapat menarik para pelabur dan pelancong ke negara ini.

Kementerian Dalam Negeri bertanggungjawab secara langsung untuk menjaga keamanan dan kesejahteraan rakyat serta kestabilan negara dengan berkesan. Keadaan jenayah dan isu-isu keselamatan akan sentiasa dimantau supaya sentiasa dalam kawalan pihak berwajib.

Tuan Yang di-Pertua, dari segi ketenteraman awam pula, negara ini menghadapi isu-isu tempatan sejagat akibat dari proses globalisasi dan liberalisasi. Keadaan perpaduan antara kaum sentiasa dicabar yang mana sekiranya tidak ditangani dengan bijaksana akan mencetus krisis antara kaum yang amat merbahaya.

Negara kita tidak mahu dan tidak mampu menghadapi keadaan yang sama dengan setengah negara lain di mana demonstrasi menjadi kejadian harian. Kementerian Dalam Negeri akan menangani masalah ini dengan menguatkuasakan undang-undang dengan tegas dan mengadakan taklimat-taklimat keselamatan dan sesi-sesi dialog dengan persatuan-persatuan, NGO-NGO dan orang-orang awam untuk memberi penjelasan terhadap langkah-langkah dan tindakan-tindakan yang diambil oleh Polis Diraja Malaysia dan agensi-agensi penguatkuasaan yang lain.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, untuk merealisasikan ekonomi yang mapan, daya saing dan berdaya tahan, negara memerlukan

kemasukan pelaburan, pandangan-pandangan pelancong, pedagang-pedagang, pelancong dan tenaga kerja pakar.....

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun, Yang Berhormat. Sri Gading, bangun.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih, Timbalan Menteri Kementerian Dalam Negeri. Keamanan dan keharmonian, suatu yang amat berharga bagi negara kita. Keamanan dan keharmonian ini sebenarnya menjadi azimat yang amat penting dalam apa juga gerak kerja yang berkaitan dengan kehidupan rakyat. Kemakmuran, kemajuan, kejayaan negara kita ini didasari oleh keamanan, keharmonian.

[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]
mempengerusikan Mesyuarat]

Saya berharap Kementerian Dalam Negeri, agensi yang bertanggungjawab tentang keamanan dalam negara, menggunakan undang-undang yang sedia ada bagi menjamin rakyat terus menerima keamanan, kesejahteraan dan keharmonian yang memang sudah lama kita rasai sejak negara ini mencapai kemerdekaan sehinggalah ke hari ini.

Parti-parti pembangkang yang melampau, tindakan yang biadap, kurang ajar, [Tepuk] sengaja melanggar undang-undang negara, mencabar kekuasaan kerajaan, harus diambil tindakan dengan sekeras-kerasnya mengikut akta dan undang-undang yang sedia ada. [Disorak] Tidak perlu takut kepada parti pembangkang, kalau mereka membuat angkara yang boleh mencetuskan huru-hara. Mereka ialah pengkhianat dan rakyat akan berdiri bersama-sama kerajaan bagi menentang pengkhianat. [Tepuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat, cukup.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya minta maaf, saya ambil contoh yang paling kecil, ceramah-ceramah tanpa permit dibuat dengan sesuka hati, seolah-olah negara ini tidak ada undang-undang, seolah-olah pihak berkuasa tidak berani mengambil tindakan kepada mereka. [Disampuk] Apakah sebenarnya mereka hendak mencabar rakyat, kerana rakyat yang terbesar, yang teramai, menyokong kerajaan, apa sahaja tindakan kerajaan untuk keamanan rakyat akan sokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Satu. Yang kedua, remeh. Bandar kita jadi kotor, tampal poster sana, tampal macam-macam kenyataan, ceramah PAS, ceramah itu, ceramah ini, tiang-tiang lampu kita, tembok-tembok kita jadi kotor dan dilihat tidak cantik oleh pengunjung-pengunjung luar negara. Apa tindakan pihak yang berkuasa? Pondankah, tidak berani hendak ambil tindakan? Kalau saya diberikan kuasa, saya tahu ajar parti pembangkang. Sekian, terima kasih.
[Disampuk]

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih, Yang Berhormat bagi Sri Gading. Perkara Yang Berhormat telah bangkitkan ini juga dibangkitkan dalam beberapa siri debat yang telah dijalankan sepanjang sesi pilihan raya yang lepas. Kita telah mengambil banyak tindakan dan bagi pihak yang telah terkena tindakan mencerca dan menuduh kerajaan ini terlalu zalim. Bagi pihak yang melihat bahawa perancangan ini adalah tidak sempurna dan tidak teratur yang menjejaskan imej dan moral negara ini, mengatakan bahawa kerajaan lemah dan dayus.

Yang Berhormat, dalam mentadbir negara ini kita juga

Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak jelas dahulu, ini Marang berdiri. Timbalan Menteri hendak jelas dahulu ataupun hendak beri jalan?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya hendak jelaskan dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia hendak jelas dahulu, Marang.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Dalam mentadbir negara ini, kita terpaksa berfikir semua rakyat yang menyokong dan yang menentang kerajaan adalah rakyat kita dan semua rakyat perlu sedar bahawa ketidakamanan dan kacau-bilau dalam negara ini tidak hanya menyusah satu pihak atau satu keluarga tetapi ianya menyusahkan keseluruhannya. Ada rakyat yang faham dan tidak melakukannya, ada rakyat yang faham tetapi sengaja membodohkan dirinya, melakukan perkara-perkara yang sumbang ini walaupun ianya tidak mengikut peraturan.

Ini lah yang terdapat satu fenomena dan sesi budaya yang tidak teratur dalam negara ini yang sedang diasuh oleh Kementerian Dalam Negeri supaya sesiapa sahaja yang memerintah dalam negara ini perlukan satu keamanan, satu ketenteraman untuk merancang menjayakan perancangan-perancangan yang lebih

besar. Saya berharap bukan sahaja ahli-ahli parti dalam kerajaan, saya juga berharap ahli-ahli parti di luar kerajaan

Dato' Kamarudin bin Ja'far: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, ada yang berdiri, Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: ... yang tidak menimbulkan perkara-perkara yang sumbang, melanggar peraturan yang ada dalam negara ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tumpat berdiri, Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya telah menerangkan bahawa tindakan tegas akan diambil dalam suatu masa nanti dan janganlah orang-orang yang terlibat ini mengatakan bahawa kerajaan ini kejam. Semua rakyat mesti mematuhi peraturan dan undang-undang, semua rakyat menginsafi bahawa peraturan dan undang-undang itu adalah suatu kawalan keamanan demi untuk kepentingan seluruh rakyat yang ada dalam negara ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tumpat berdiri, Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tadi, Marang dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia bagi Marang, ya.

Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin meminta penjelasan berhubung dengan penubuhan JKK di dua negeri di Kelantan dan Terengganu sedangkan penubuhan JKK ini adalah bidang kuasa kerajaan negeri. Menjadi satu masalah penubuhan JKK di negeri yang berkenaan, di antaranya ialah tiga minggu yang lalu, akhbar juga melaporkan tetapi sekali sahaja laporannya. Apabila berlaku pengerusi JKK telah menyerang seorang imam yang sedang berkhotbah Jumaat. Imam itu adalah dahulunya penyokong UMNO, bukan pembangkang tetapi penyokong UMNO tetapi kerana dia mengikut giliran yang diatur oleh Jabatan Agama. Timbalan Pengerusi JKK ini tidak membenarkan dia mengikut arahan daripada jabatan agama di mana akibat daripada pengerusi JKK telah menyerang imam yang berkenaan maka berlaku satu perkara dalam masjid tersebut dan masih dalam siasatan polis. Adakah ini menjadi satu alasan bahawa penubuhan JKK di negeri yang dikuasai oleh pembangkang menyebabkan wujudnya dua pimpinan dalam masyarakat kampung dan seolah-olah Kerajaan Pusat tidak

mengakui keputusan Demokrasi Berparlimen yang membenarkan pilihan raya di peringkat negeri. Sekian, terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Untuk menjawab Yang Amat Berhormat Menteri Besar Terengganu dan juga Ahli Parlimen bagi Marang, JKK adalah di bawah Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan di bawah kuasa kerajaan negeri. Kalau pengerusi JKK ini menjalankan satu tindakan melanggar dengan peraturan yang ada, pihak kementerian ataupun pihak kerajaan negeri boleh mengambil tindakan. Tetapi saya hendak menjawab berkenaan dengan serangan yang telah dibuat ini. Saya faham bahawa JKK adalah mengikut susur-galurnya Jawatankuasa Keselamatan dan Kemajuan Kampung. Kalau pihak JKK memandang bahawa tindakan yang telah diambil ataupun perbuatan yang berlaku itu akan membawa satu porak-peranda dan 'penceranaan' yang tidak baik kehidupan sosial dalam masyarakat yang berkenaan, maka adalah menjadi tanggungjawab pengerusi dan jawatankuasa ini mengambil tindakan kepada sesiapa yang berkaitan. Boleh jadi dalam ketika yang berkenaan orang lain yang telah ditetapkan untuk menjadi imam, orang lain yang mengambil tindakan ini. Saya tidak dapat menjawab keseluruhannya dan sekiranya ia sudah menjadi satu laporan kepada pihak polis, kita serahkan kepada pihak polis untuk mengambil tindakan dan terpulang kepada Kerajaan Terengganu untuk mengambil tindakan kepada pihak yang berkait. Itu sahaja.

Tuan Haji Noh bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada Tanjong Karang berdiri Yang Berhormat, Tanjong Karang. Hendak beri jalan?

Tuan Haji Noh bin Haji Omar: Boleh minta penjelasan?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Ya.

Tuan Haji Noh bin Haji Omar: Terima kasih. Saya hendak minta pendapat Yang Berhormat Timbalan Menteri. Kalau isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Marang tadi, kerana JKK menyerang imam mungkin yang baca khutbah. Tetapi kalau itu diteruskan, maksudnya kalau PAS sendiri tidak mengarahkan wakil-wakil rakyat nya, terutama di Selangor, kita sudah keluar arahan wakil rakyat tidak payahlah baca khutbah tetapi wakil rakyat di Selangor dia tetap baca khutbah. Jadi, kalau perangai macam ini tidak diubah kita bimbang penyakit tumbuk imam ini bukan sahaja di Terengganu mungkin akan berlaku juga di Selangor, kalau PAS tidak mahu mengikut arahan ini.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bagi Tanjong Karang membangkitkan orang lain pula hendak ambil tugas pula ini. Jadi, tugas JKK, tugas imam, besok orang akan ambil alih tugas Menteri Besar pulak. Jadi, kita hidup 'merencana' seperti ini, bagi orang-orang yang bertanggungjawab atas tugas-tugas yang tertentu, dia menjalankan tanggungjawab atas tugas-tugas yang tertentu. Janganlah ada di antara kita menganggapkan orang lain tidak baik, maka kita sahaja yang baik, maka, kita mengambil alih tanggungjawab yang telah diberikan kepada pihak yang berkenaan. Ini akan membangkitkan masalah yang tidak tenteram dalam kawasan yang berkenaan demi hendak menunjukkan kebolehan dan kemampuan masing-masing walaupun kita tidak diberi tugas pada masa yang sama. Buatlah apakah tanggungjawab yang ada pada kita dan tegurlah ketika selesai majlis yang berkenaan supaya orang yang kita tegur itu tidak terasa malu dan kita yang menegur dalam keadaan yang lebih sempurna, lebih tenteram.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Tumpat Yang Berhormat, hendak beri jalan.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri kerana memberi peluang saya untuk meminta penjelasan. Saya ingin berbalik kepada sahabat saya bagi Sri Gading berkaitan dengan hak berhimpun dalam negara kita. Saya faham pandangannya tetapi saya pohon penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri, di Kota Bharu Kelantan, lebih kurang seminggu yang lalu, ada satu perhimpunan – tidak besar lebih kurang 200–250 orang tetapi dari segi undang-undang mengikut Akta Polis sudah cukup untuk menjadikannya perhimpunan haram. Sambutannya tidak hebat, hanya 200 orang. Tujuannya ialah untuk kononnya menentang ura-ura kerajaan negeri hendak menyelaraskan Undang-undang Tubuh Kerajaan dengan Perlembagaan Negara. Ini berlaku di Kelantan, tidak ada tindakan kepada mereka oleh pihak polis atau oleh sesiapa, kerajaan negeri melayan mereka, ambil memorandum mereka, tidak ada huru-hara, di negeri Kelantan yang tidak menguasai polis, tidak menguasai tentera. Jadi, adakah logik untuk kita sentiasa mengaitkan hak untuk berhimpun dengan keganasan, dengan kejatuhan negara dan sebagainya. Jadi, apa hendak dibimbangkan. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah mengisytiharkan beliau akan menjadi Perdana Menteri seumur hidup. *[Tepuk]* Jadi, apa kita hendak bimbangkan?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih, saya terimalah cerita itu sebagai satu cerita yang tidak membimbangkan. Masalah perhimpunan dan sebagainya pun telah dibangkitkan banyak oleh wakil rakyat daripada Ahli-ahli PAS bahawa ada terdapat banyak perhimpunan yang dianjurkan oleh PAS tidak ada pergaduhan, berlaku dalam proses kedamaian yang baik, maka ianya berjalan dengan baik, maka polis benarkan ini. Apabila pihak keselamatan menganggapkan perhimpunan yang akan berlaku itu akan berlaku perkara-perkara yang tidak baik, maka polis tidak membenarkan ini. Jadi, kita mesti menerima hakikat ada masa pasukan keselamatan kita benar, ada masa pasukan keselamatan kita tidak benar. Kita mengakui bahawa kebenaran itu ada dan kita mengakui bahawa ada kejadian yang tidak dibenarkan. Ini proses biasa dalam hidup seharian di dalam negara kita ini. Perkara ini saya rasa tidak perlu kita bangkitkan kerana kita telah bahas begitu panjang lebar dan kejadian akan terus berlaku. Kerajaan akan mengambil berat tentang, bukan penerangan tetapi mengambil berat tentang kedamaian dan keharmonian, kesempurnaan hidup masyarakat dalam negara ini lebih penting daripada kita memberi penerangan dan merangsangkan rasa benci yang amat sangat kepada satu pihak, maka akhirnya akan menjadi keadaan yang tidak harmoni hidup masyarakat di dalam negara ini.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Arau berdiri Yang Berhormat, Arau.

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya nampak Arau dahulu. Ya, Arau.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, nampak gaya saya menjawab soalan hari ini lebih banyak daripada menggulung perbahasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terpulang kepada Timbalan Menteri, kalau hendak beri saya...

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Kalau mengikut Tuan Yang di-Pertua.....

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Sebab Yang Berhormat Dato' perkara ini begitu menarik..

Dato' Zainal Abidin bin Zin: ...selesa dengan perkara ini saya akan benarkan semuanya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Halnya begini, kita hanya menjawab untuk sehari sahaja, itu saya hendak beritahu. Semua Menteri menjawab sehari hari ini sahaja.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Hendak beri siapa? Arau.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, saya beri Arau.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri di atas jawapan tadi. Saya merasakan bahawa kita semua bertanggungjawab sebagai pemimpin dan kita melihat bahawa negara kita sekarang ini sebagaimana yang kita bincangkan dalam OPP3, kita hendak negara kita maju dan kita dapat bersaing dengan negara-negara lain. Oleh yang demikian, semua orang menyatakan dalam Dewan ini bahawa kestabilan, perpaduan adalah penting. Yang Berhormat tadi saya menghargai sikap Yang Berhormat, menjawab secara begitu berhemah dan secara begitu berbudi bahasa [*Beberapa ahli pembangkang mengejek*] dan ini memang diamalkan oleh kerajaan sekian lama. Tetapi Yang Berhormat Dato' kita juga dalam masa yang sama melihat ada satu arus perubahan dalam masyarakat kita yang mana tidak dapat membezakan di antara undang-undang dan juga privilege.

Contohnya, apabila perjumpaan di Kampung Dusun tidak dibenarkan, orang merusuh, sebab mereka merasakan bahawa adalah hak untuk mereka mendapat kebenaran untuk mengadakan perjumpaan sedemikian. Begitu juga pilihan raya di Kedah baru-baru ini, di Lunas. Pilihan raya di Lunas kita melihat bahawa orang ramai yang tidak ada authority mengambil kuasa. Saya rasa ramai di dalam Dewan ini boleh mengesahkan hampir beberapa jam kita terperangkap dalam kumpulan orang yang begitu ramai tidak mempedulikan undang-undang. Oleh yang demikian, saya, walaupun tadi kita nampak Yang Berhormat bagi Sri Gading tadi bercakap begitu emosi, saya merasakan ada kebenaran apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat bagi Sri Gading tadi kerana kita harus melihat bahawa undang-undang ini harus dilaksanakan dan dalam masa yang sama kita harus mendidik rakyat supaya menghormati undang-undang dan kita tidak mahu membiarkan keadaan negara tidak terkawal dan saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat, bagaimana kita boleh turn down keadaan yang berlaku di negara kita supaya ia tidak menjejaskan usaha-usaha kita untuk mencapai OPP3. Kalau kita terlalu berpolitik walaupun kita orang politik, kita hendak melihat pembangunan negara. Saya rasa

rakyat yang ramai hendak melihat pembangunan negara, bukan hendak melihat kehebatan kita se mua berpolitik sedangkan merosakkan negara. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih. Yang Berhormat saya tidak menolak perkara yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Sri Gading, dan saya juga tidak menolak perkara-perkara yang telah dibangkit oleh Ahli-ahli Parlimen yang lain. Bagi menjawab soalan untuk menentukan kejayaan kita bagi mencapai RRJP3 selama 10 tahun ini, kita tidak akan tercapai sekiranya kita tidak ada sokongan daripada seluruh rakyat. Keadaan pembangunan akan terjejas seperti juga terjejasnya pilihan raya di Lunas dalam keadaan menentukan satu kebebasan bersuara dan kebebasan mengundi. Pembangkang selalu mengatakan berilah kebenaran dahulu, kita akan menentukan bahawa keamanan akan terjamin tetapi banyak kejadian yang telah berlaku di mana pihak keselamatan memberikan kebenaran tetapi akhirnya kedamaian tidak terjamin dan apabila pihak keselamatan mengambil tindakan pembangkang mengatakan bahawa pasukan keselamatan ini terlalu ganas mengambil tindakan mengawal keadaan huru-hara yang ada.

Perkara-perkara seperti inilah yang sebenarnya kita tidak mahu berlaku dan perkara-perkara ketidakamanan dan ketenteraman ini juga kita harap tidak akan berlaku. So, pencapaian yang dirancang oleh kerajaan tidak akan diberi kepada semua orang kerajaan sahaja. Ianya meliputi kepada semua termasuk anak-anak daripada parti pembangkang, anak-anak daripada orang-orang yang membenci orang-orang yang tertentu, dia akan mendapat nikmat keseluruhannya. Maka, dengan itu kita berharap bahawa bertolak daripada kejadian yang telah kita lihat sebagai sejarah, maka kita mesti mengambil peranan bersama.

Saya membaca dalam *Hansard* ini ada juga Ahli-ahli Pembangkang yang mengatakan bahawa mereka akan menyokong perancangan kerajaan untuk menentukan kejayaan ini dicapai tetapi kejayaan tidak akan tercapai sekiranya huru-hara bermula daripada kecil dan akan menjadi besar. Maka, perancangan pembangunan yang disusun oleh kerajaan ini tidak mungkin kita selamat, kita jayakan dalam tempoh 10 tahun. Kata orang tua-tua "Api ketika kecil boleh menjadi kawan, tetapi bila besar ianya akan menjadi lawan". Inilah yang diharapkan oleh Perdana Menteri dan diharapkan oleh semua pihak kita yang dalam kerajaan dan di luar kerajaan, ahli-ahli politik dan ahli-ahli pentadbir. So, perancangan yang baik yang kita harap akan dinikmati oleh sebahagian besar daripada kita. Mungkin ada di

antara kita yang akan meninggal dunia dalam tempoh sepuluh tahun ini, kita tidak dapat mencapai kesempurnaan yang kita rancang, kita debat bersama dalam Dewan ini tetapi insya-Allah anak-anak kita akan mengecap nikmat ini seperti yang telah kita lihat Rancangan Malaysia Pertama, Kedua, Ketiga, Keempat, Kelima, Keenam dan sebagainya.

Tuan Muhamad bin Mustafa: *[Bangun]*

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada dua orang berdiri, Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Mengikut nasihat Tuan Yang di-Pertua, saya hendak teruskan....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, ada dua orang berdiri, Yang Berhormat. Pendang bersama.....

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Mengikut nasihat Tuan Yang di-Pertua, saya hendak meneruskan ucapan saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia hendak teruskan, Yang Berhormat. Dia tidak bagi.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya tidak bagi laluan lah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, dia tak bagi, Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: *[Tiba-tiba nampak Yang Berhormat bagi Pendang]* Ha, saya kena bagi laluan kepada Ketua Pembangkang.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Oh, ha sila.

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih sahabat saya Timbalan Menteri Dalam Negeri. Saya ingin mendapat penjelasan tentang tindakan polis. Polis begitu pantas bertindak dalam kes-kes yang melibatkan ceramah, dengan bantahan yang dibuat oleh seorang fanatik UMNO seperti Yang Berhormat bagi Sri Gading sahaja polis telah bertindak pantas tetapi dalam kes jenayah nampaknya polis tidak sepantas bertindak seperti tindakan yang dibuat dalam kes-kes ceramah.

Umpamanya sebagai contoh, saya ingin mendapat penjelasan dan jika pihak kementerian mempunyai maklumat tentang perkara ini. Satu kejadian rompakan berlaku di rumah seorang sahabat saya bekas Ahli Parlimen Rantau Panjang baru -

baru ini di mana perompak terdiri daripada empat sehingga lima orang memasuki rumahnya di Kampung Sungai Merap Baru pada jam 4 pagi, memberkasnya, anak isterinya dengan mengacukan senjata parang dan melarikan motokar yang baru dibeli oleh anaknya. Kemudian beliau telah membuat laporan polis kira-kira jam 9 pagi tetapi polis datang untuk membuat penyiasatan di rumahnya pada jam 4 petang. Kenapakah kelewatan itu berlaku, adakah polis tidak memandang serius tentang kes rompakan yang semakin menjadi-jadi dalam negara kita pada waktu ini. Saya ingin mendapat penjelasan. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat bagi Pendang, saya mengucapkan berbanyak terima kasih atas soalan yang telah dibangkitkan mengenai rompakan yang berlaku di Rantau Panjang. Untuk pengetahuan Yang Berhormat, banyak seruan yang telah dikeluarkan dalam Dewan yang mulia ini....

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: Tuan Yang di-Pertua....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, bekas Ahli Parlimen.

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: Bekas Ahli Parlimen Rantau Panjang, Kelantan. Rumahnya di Sungai Merap Baru di dalam kawasan Daerah Polis Sepang. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Oh, saya betulkanlah. Saya ingat tadi di Rantau Panjang. Kalau Ahli Parlimen Rantau Panjang mestilah tinggal di Rantau Panjang tetapi dia tinggal di Sepang pula. Macam Ahli Parlimen Parit Buntar, tinggal di tempat lain. *[Ketawa]*

Seorang Ahli: Sama.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Bagan Serai dia tinggal di Bagan Serai. *[Ketawa]* Dia tidak tinggal kawasan. Menjawab soalan ini, seperti yang telah disarankan oleh banyak Ahli Yang Berhormat dari kerajaan dan luar kerajaan, pembangkang polis kita mestilah profesional. Maka, profesional dalam menyiasat perkara-perkara seperti ini dalam satu-satu kawasan balai polis yang kecil tidak begitu banyak. Ada ketika bahawa rompakan dan kejadian-kejadian ini telah berlaku di tempat-tempat lain dan laporan-laporan yang telah diberi terlebih awal. Maka, oleh yang demikian, pegawai yang pakar dalam bidang ini terpaksa mengikut jadual yang telah dilaporkan dan menyiasat di tempat-tempat yang berkenaan.

Bagi rumah bekas Yang Berhormat bagi Rantau Panjang ini agak terlewat – 9 pagi hingga 4 petang. Saya tidak menganggap ini satu jangka masa yang panjang dan oleh kerana beliau telah pergi ke tempat lain, maka dengan itu beliau datang lewat ke tempat yang berkenaan. Kes seperti ini tidak hanya berlaku dalam laporan dan tindakan terhadap rompakan. Ia berlaku juga kadang-kadang berlaku kejadian accident. Pihak yang berkenaan terpaksa mengambil tindakan terhadap laporan yang lebih awal, maka laporan yang datang pada masa yang akhir, maka dia terpaksa mengambil masa-masa yang akhir. Kelewatan ini tidak menunjukkan bahawa polis memandang bahawa yang berlaku rompakan di rumah bekas Ahli Yang Berhormat Rantau Panjang ini adalah daripada parti pembangkang. Terdapat juga laporan yang saya terima Ahli Yang Berhormat daripada kerajaan juga terdapat tindakan yang lewat yang berlaku daripada penyiasatan tindakan yang telah diambil oleh polis. Saya berharap Yang Berhormat bagi Pendang tidak memesan kepada kawan-kawan yang lain, tidak menaburkan cerita ini bahawa polis juga mengambil tindakan yang amat lewat kalau ianya berlaku kepada parti pembangkang dan ini adalah tidak benar.

Saya minta satu laporan dan saya akan menyiasat perkara ini dan saya akan sampaikan mengapa mereka datang lewat di kawasan Kajang atas laporan rompakan yang berlaku terhadap rumah bekas Ahli Yang Berhormat bagi Rantau Panjang ini.

Dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, saya hendak sambung.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Teruskan Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Dengan kemajuan serta perkembangan ekonomi yang pesat, pengaliran masuk dan keluar rakyat negara ini serta warganegara lain akan bertambah. Dalam hal ini Kementerian Dalam Negeri telah dan akan mengambil langkah-langkah yang sesuai untuk memudahkan kemasukan pelabur-pelabur dan pelancong-pelancong dari negara lain. Demikian juga dasar-dasar yang sedia ada sedang dikaji untuk menggalakkan dan meluaskan kemasukan pelajar-pelajar dari luar negara sesuai dengan cita-cita negara untuk menjadi pusat pengajian antarabangsa.

Bagi tujuan menjaga ketenteraman awam serta keselamatan negara, Kementerian Dalam Negeri akan terus mengawal selia bahan-bahan penerbitan dan filem-filem terutama filem-filem dari luar negara. Peranan Kementerian Dalam

Negeri adalah untuk memastikan bahawa rakyat tidak terdedah kepada kandungan buku, majalah dan filem yang negatif dan melampaui batas-batas tatasusila dan nilai-nilai moral dan boleh diteima oleh masyarakat negara ini.

Pertanyaan Yang Berhormat bagi Tanjung Aru mengenai penggunaan kad pengenalan haram yang banyak digunakan untuk kes penipuan, pengeluaran wang di bank-bank dan mengundi semasa pilihan raya umum di Sabah. Kerajaan memang menyedari masalah penggunaan kad pengenalan palsu di Sabah terutamanya penggunaan resit pengenalan sementara JPN 1/9 dan JPN 1/11. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, dalam tempoh lima tahun kebelakangan ini sebanyak 1914 kad pengenalan dan lebih 16,000 resit pengenalan sementara palsu telah berjaya dikesan.

Kerajaan telah mengambil tindakan yang sewajarnya bagi menangani masalah sindiket kad pengenalan. Di antara tindakan yang diambil untuk menangani masalah ini supaya tidak berlaku secara berleluasa ialah dengan meningkatkan tindakan penguatkuasaan, mengambil tindakan undang-undang kepada mereka yang terlibat dan penggunaan sistem komputer yang mempunyai talian terus ditujukan kepada Jabatan Pendaftaran Negara negeri Sabah, Jabatan Pendaftaran Negara daerah Tawau, Sandakan, Keningau, Lahad Datu, Kota Kinabalu dan Beaufort.

Usaha serius pihak Kementerian Dalam Negeri ialah meminda Akta Pendaftaran Negara yang akan dibahaskan dalam mesyuarat Parlimen kali ini. Pindaan yang dimaksudkan ialah dengan mengenakan hukuman yang lebih berat kepada pesalah-pesalah kad pengenalan.

Tuan Yang di-Pertua, pihak kerajaan boleh mengambil maklum pandangan Ahli Yang Berhormat bagi Larut yang meminta tindakan tegas diambil ke atas pihak-pihak yang menimbulkan huru-hara dalam negara. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, tindakan yang tegas telah diambil ke atas pihak yang menimbulkan huru-hara dalam negara seperti ditahan dan didakwa di bawah Akta Kanun Jenayah, Akta Hasutan 1948 dan lain-lain akta yang berkenaan. Tindakan tegas perlu diambil terhadap pengacau-pengacau keamanan kerana mereka ini boleh mengganggu gugat keselamatan dan ketenteraman awam serta boleh menimbulkan kekecohan di dalam negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, persoalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kepong tentang dasar untuk memberi permit bagi mengadakan perhimpunan, untuk

makluman Yang Berhormat, pihak Polis Diraja Malaysia sentiasa memantau serta mengambil tindakan sewajarnya terhadap semua penganjur perhimpunan ataupun ceramah.

Tuan Yang di-Pertua, perkara ini telah saya jawab terlalu banyak dalam siri soal jawab sebentar tadi.

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Kepong berdiri Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya tidak berhajat untuk meneruskan jawapan ini lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kepong berdiri hendak beri jalan?

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya rasa pun tidak payah Yang Berhormat jawab dengan panjang lebar. Cuma bolehkah Yang Berhormat fikir dengan sedalam-dalamnya. Di Malaysia ini rakyat tidak suka kepada kekerasan sama ada kita berhimpun dengan apa caranya kekerasan rakyat tidak setuju. BA di sini pun tidak setuju. Cuma Yang Berhormat boleh menimbang, di negara-negara seperti Amerika Syarikat, England, Perancis, Korea Selatan, bila mereka berhimpun oh, dahsyatnya – tindakan polis dan sebagainya kerana ada rakyat di situ lebih ganas tetapi berbanding dengan Malaysia walaupun dilaung-laungkan sebagai porak-peranda di Malaysia dan sebagainya tetapi kalau dibandingkan dengan Korea Selatan misalnya very tame affair. Yang ganas itu bolehlah Yang Berhormat siasat, sama ada keganasan yang berlaku biasanya datang daripada pihak polis juga.

Satu perkara yang perlu ditimbang. Bolehkah Yang Berhormat tetapkan satu kriteria yang telus, kalau kita mematuhi keadaan ini diberikan permit dan sebagainya. Misalnya pada 2 April ini saya pergi ke Karak tetapi saya nampak tidak ada masalah. Unsur komunis pun tidak ada. Unsur-unsur jahat yang lain pun tidak ada tetapi kerana keadaan politik, ada laporan polis, tidak dibenarkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat ya.

Dr. Tan Seng Giaw: Laporan polis pun saya tidak sebutkan di sini. Yang Berhormat pun tahulah, kena faham.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sebab ada laporan polis cukuplah Yang Berhormat ya.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasihlah kerana Yang Berhormat pun telah minta supaya saya tidak memanjangkan jawapan ini maka saya tidak berhajat untuk memanjangkan jawapan. Mana-mana perkara pun kita kekal dengan ...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Minta penjelasan sedikit, Larut.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti dia hendak menjelaskan dahulu. Dia hendak jawab ya.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Mana-mana pun tindakan yang diambil oleh polis mengikut penyiasatan yang ada. Ada perkara yang telah dibenarkan dan ada perkara yang tidak dibenarkan. Saya pun ada seorang kawan doktor yang selalu mengubati orang sakit biasanya bila pesakit-pesakit ini datang, doktor bertanya kepada pesakit yang berkenaan, sakit apa? Padahal dia seorang doktor tidak perlu beritahu lagi dia mesti tahu. Begitu juga polis, kita mengatakan polis tidak tahu tetapi polis sebenarnya dia tahu. Sepatutnya doktor juga tidak tahu tetapi ada yang polis tidak tahu ada yang doktor tidak tahu. Maka dengan itu yang polis tahu yang kita mempersoalkan, kita mempersoalkan yang orang tahu di bahagian yang kita tidak tahu. Ini yang menjadi masalah kita. Dan saya harap perkara-perkara yang seperti ini saya sudah terangkan dengan panjang dan lebar sejak awal kita memenangi pilihan raya dahulu dan kita hadir dalam Dewan ini. Kita telah membicarakan kisah permit untuk mengadakan perhimpunan dan ada perhimpunan yang tidak mendapat permit, yang polis tidak mengganggu. Ada yang telah dibangkitkan oleh sahabat saya daripada Pokok Sena dan ada perhimpunan yang polis mengganggu walaupun setelah mendapat kebenaran.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Larut berdiri Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Ada perhimpunan yang polis tidak benarkan langsung atas perkara-perkara yang tertentu. Inilah profesionalisme yang ada pada polis yang sebahagiannya kita tidak tahu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Larut berdiri Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Kita tahu bahawa kecekapan polis adalah tidak dinafikan kecuali PAS dan beberapa pembangkang yang lain. Tadi Yang Berhormat ada mengatakan bahawa mereka yang terbabit dalam mengancam keselamatan negara, yang menimbulkan masalah boleh memecah-belahkan dan sebagainya demonstrasi, banyak lagilah telah pun didakwa dan diambil tindakan. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat. Pertama sama ada boleh atau tidak kita buatkan peraturan ceramah-ceramah ini dekat pilihan raya baru kita benarkan kepada semua pihaklah. Tidak tahulah kalau PAS hendak kan sangat ceramah ini sebab dia ada buat kutipan.

Keduanya tentang masalah penyebaran sama ada dari segi dakwah, akidah oleh orang-orang yang mungkin tidak ada kebenaran yang sering kali berlaku dalam negara kita ini juga boleh mencetuskan ketidakstabilan terutama dari segi akidah dan juga perpaduan. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Kementerian Dalam Negeri terutama berhubung dengan amanat ini, amanat daripada Marangkah tidak tahulah. Sejauh mana pemantauan yang dibuat oleh Kementerian Dalam Negeri yang juga mungkin ada percanggahan dengan akta pertubuhan. Sila, minta penjelasan sikit Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Kita tidak dapat mengatakan bahawa ceramah ini kita hanya boleh buat dekat pilihan raya kerana kita juga tidak tahu bila pilihan raya. Oleh sebab ada masa yang kita boleh benarkan ceramah ini diadakan atas sebab bukan dekat dengan pilihan raya ataupun jauh dengan pilihan raya tetapi atas sebab keselamatan dan ini memang kita kekalkan pendirian dalam menentukan kebenaran kita memberi ceramah.

Dalam perkara masalah amanat yang amat dibahaskan dan diperkatakan ialah amanat Tuan Guru Haji Hadi daripada Marang, sekarang Ahli Parlimen Marang dan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Terengganu. Perkara ini telah dibangkitkan dan pihak yang berwajib mengenai amanat ini bukan amanat peraturan pentadbiran tetapi amanat tentang agama dan sosial ini akan ditentukan oleh pihak yang berwajib dalam masalah agama. Kalau kita bawa perkara ini dalam menentukan bahawa amanat ini akan membangkitkan huru-hara, amanat ini akan menimbulkan rasa dendam kesumat, amanat ini akan membawa satu pertumpahan darah antara orang Islam dengan orang Islam, orang Islam dengan bukan orang Islam. Sehingga ini amanat ini tidak begitu besar pergeseran dan kita harap boleh

diselesaikan oleh pihak-pihak yang berwajib dalam masalah agama ini bagi menentukan, apakah kesilapannya dan apakah kebenaran.

Kita berharap bahawa yang mengeluarkan amanat ini sanggup mengemukakan tentang kebenarannya yang bersungguh-sungguh tentang kalau dikatakan orang-orang UMNO itu menjadi kafir umpamanya, apabila bersahabat dengan orang-orang bukan Islam. Apakah amanat ini hanya mengikut ketika dan masa sahaja. Apabila orang lain bersahabat dengan orang bukan Islam maka orang Islam itu menjadi kafir tetapi bila golongan yang mengeluarkan amanat ini pula umpamanya bersahabat dengan orang bukan Islam maka mereka tidak menjadi kafir. Dan apakah tuduhan kekafiran ini sudah ada insiden pembunuhan, pembakaran, pengenyahan dan dendam kesumat yang tidak habis-habis, kita...

Tuan Muhamad bin Mustafa: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Duduk dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ini Peringat berdiri.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Kita sedang memantau bahana dan bahayanya dan sekiranya bahang, bahana dan bahayanya bertolak daripada amanat ini Kementerian Dalam Negeri akan memikir dan berunding dengan pihak agama sebelum kita mengambil sebarang tindakan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Peringkat berdiri Yang Berhormat. Hendak bagi Peringkatkah hendak bagi

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Okay.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, dia bagi Peringat ya.

Tuan Muhamad bin Mustafa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Timbalan Menteri Dalam Negeri. Berkenaan dengan amanat Tuan Guru Haji Abdul Hadi yang begitu heboh dalam surat khabar sekarang ini yang kononnya dianggap sebagai bercanggah dengan akidah Islamiyah, tetapi saya agak hairan amanat itu boleh diperdebatkan lagi dari segi hujah ilmiah dan sebagainya. Saya rasa Tuan Guru Haji Abdul Hadi boleh memberikan hujah yang kuat tetapi yang menghairankan saya, kenapa pihak kerajaan tidak mengambil apa-apa tindakan terhadap Kassim Ahmad yang jelas-jelas melakukan satu tindakan yang boleh menimbulkan suatu huru hara dalam negara kita ini berkenaan dengan penolakan

hadis itu sendiri, di mana penolakan hadis ini akan boleh menimbulkan huru-hara dalam masyarakat.

Dan saya bersetuju bahawa isu kafir-mengkafir ini tidak boleh diketengahkan dan memang kita tidak mengkafirkan sesiapa tetapi kalau pihak kerajaan hanya mengambil berat atau hanya mengambil tindakan kepada pihak yang dikatakan mengkafirkan pihak yang tertentu sedangkan pihak yang melakukan perkara yang boleh membawa kepada kekufuran tidak diambil tindakan. Saya rasa itu tidak adil. Misalnya ada ucapan-ucapan yang menyebabkan berlakunya kekufuran itu semua orang tahu. Dalam kitab Mukadimah yang dikeluarkan oleh Jabatan Perdana Menteri, mukadimah *Mastika Hadis* jelas menyatakan bahawa yang menyebabkan kekufuran itu tiga perkara. Disebabkan akidah, perkataan dan perbuatan.

Saya memantau beberapa ucapan-ucapan pemimpin negara sendiri dari segi ilmiahnya memang boleh mengeluarkan seseorang itu daripada agamanya kerana percakapannya. Dalam kawasan saya sendiri, saya buat satu kajian seorang imam, kenapa di masjid di bawah pimpinannya berlaku perpecahan, pecah belah dan pihak makmum tidak mahu pergi sembahyang ke masjid itu. Saya buat kajian saya dapati maklumat-maklumat daripada makmum di situ menyatakan bahawa macam mana Yang Berhormat kami hendak pergi sembahyang ke masjid ini yang kebetulannya imam itu Ketua Cawangan UMNO di situ. Macam mana saya hendak pergi ke masjid ini. Pak imam itu semasa dia mengajar kitab, dia kata "kalau kita hendak ikut semua ajaran Islam, kita tidak boleh hidup di dunia sekarang ini." Begitu lebih kurang mafhumnya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Panjang lagi Yang Berhormat?

Tuan Muhamad bin Mustafa: Jadi kesimpulannya begini....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jadi persoalannya Yang Berhormat.

Tuan Muhamad bin Mustafa: Soalannya kenapa pihak kerajaan mengambil tindakan kepada orang-orang yang dianggap sebagai mengkafirkan pihak lain tetapi tidak mengambil apa-apa tindakan terhadap orang-orang yang melakukan perkara-perkara menyebabkan kekufurannya. Wallahualam.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Wallahualam.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Wallahualam ini belum tentulah. Saya pun tidak melihat bahawa satu tindakan telah diambil terhadap Yang Berhormat bagi Marang ketika itu. Maka tidak hairan kalau tindakan-tindakan kepada orang-orang lain juga tidak diambil. Perkara-perkara mengenai agama ini tidak boleh diambil tindakan ataupun dibuat keputusan sewenang-wenangnya mengikut rasa perasaan hati kita. Saya telah mengatakan bahawa perkara ini sedang dikaji oleh pihak yang berwajib, pihak yang pakar mengenai undang-undang agama dan akhirnya baru sampai kepada undang-undang sivil yang ada di bawah Kementerian Dalam Negeri.

Kita berharap perkara ini tidak diperkatakan dan dalam Dewan ini saya sangat berharap bagi pihak kerajaan supaya perkara ini dapat diselesaikan, tidak berbangkit lagi rasa takut, tidak berbangkit rasa curiga, tidak mengurangkan bilangan orang-orang Islam yang menjadi kafir.

Kalau orang yang menolak hadis itu sudah lari daripada akidah, orang yang dikafirkan itu belum tentu lari dari akidah kerana dia hanya dituduh. Kalau seperti inilah yang kita rasa, Kementerian Dalam Negeri tidak mahu bahawa tuduh menuduh mengkafir atau sebagainya menjadi satu cetusan kepada rasa dendam, benci yang boleh membawa kepada keadaan keselamatan dalam negeri ini tidak terjamin. Paling malu sekali apabila kita bergaduh mengenai akidah yang dikatakan oleh pihak begini tidak diterima oleh pihak lain yang membawa kepada satu pertumpahan darah antara kita sesama kita umat Islam.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak teruskan..

Timbalan Yang di-Pertua [Dato'Haji Muhamad bin Abdullah]: Silakan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bagi Sipitang membangkitkan betapa pihak keselamatan harus menjaga keselamatan pulau-pulau sekitar perairan negara. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat pihak kerajaan sentiasa mengambil langkah-langkah perlu bagi menjaga keselamatan pulau-pulau di sekitar perairan negara bagi mengelakkan kejadian pencerobohan ataupun penculikan berulang kembali.

Antara tindakan yang telah dan sedang diambil termasuk mempertingkatkan lagi langkah-langkah keselamatan di semua pulau di kawasan persisiran pantai dengan mengadakan operasi secara bersepadu antara Pasukan Polis Diraja Malaysia dengan Angkatan Tentera Malaysia. Penempatan strategik anggota-anggota keselamatan ini di semua pulau dan kawasan persisiran pantai. Bagi

pasukan polis, Pasukan Gerak Am (PGA) ditempatkan di kawasan pulau dan di kawasan persisiran pantai.

Rondaan pantai dan laut turut dijalankan oleh Polis Marin dan tinjauan udara dilakukan oleh Unit Udara Polis Diraja Malaysia. Tugas pasukan Angkatan Tentera Malaysia(ATM) untuk mencegah dan membanteras pencerobohan dengan Tentera Laut Diraja Malaysia yang bertanggungjawab menjaga kawasan perairan manakala pasukan Tentera Udara Diraja Malaysia adalah untuk membuat tinjauan udara. Pihak kerajaan juga meminta kerjasama penduduk tempatan untuk sentiasa bersedia dan bekerjasama dalam memberi maklumat kepada pasukan keselamatan bagi menghindari kejadian seperti aktiviti lanun, penculikan dan pencerobohan tidak berulang kembali.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Mesyuarat**]

Tuan Yang di-Pertua, bagi menjawab soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat bagi Pokok Sena tentang laporan polis yang dibuat oleh Ahli Yang Berhormat Beserah, suka saya menjelaskan bahawa laporan polis yang dibuat oleh Ahli Yang Berhormat itu adalah lebih kepada menyiasat seorang bekas Menteri Kanan di Pahang didakwa melakukan salah guna dan penyelewengan kuasa semasa mengetuai Kerajaan Negeri Pahang. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pihak polis telah pun menyerahkan laporan siasatan itu kepada Badan Pencegah Rasuah untuk disiasat dan diambil tindakan. Oleh itu tidak berbangkit persoalan sama ada Perdana Menteri hilang kepercayaan kepada polis atau beliau ingin merampas kuasa yang ada pada pihak polis.

Pembatalan pas lawatan sosial di negeri Sarawak terhadap Encik Tan Seng Hin @ Tan Hua Meng yang bermastautin di Miri oleh Jabatan Imigresen Malaysia adalah sebagai melaksanakan arahan..

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [Bangun]

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Nanti saya hendak teruskan..

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Sebelum itu tadi.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Apa? Sebelum pun tunggu dahulu ya. Melaksanakan arahan daripada pihak berkuasa negeri menurut Seksyen 65(1)(c) Bahagian VII Undang-undang Khas bagi Negeri Malaysia Timur, Akta Imigresen 1959/1963, Akta 150.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [menunjukkan sesuatu]

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Okay terima kasih. Seperti mana yang telah dinyatakan bahawa Encik Tan adalah pemegang pas lawatan sosial. Orang-orang asing yang datang ke negara kita juga diberi pas lawatan sosial dan ada perkara-perkara pemegang pas lawatan sosial ini tidak boleh menjalankan perkara-perkara yang tidak dikehendaki kerana pas lawatan sosial adalah untuk lawatan sosial. Oleh itu pemegang.....

Puan Teresa Kok Suh Sim: Minta penjelasan

Dato' Zainal Abidin bin Zin: ..pas lawatan sosial adalah tertakluk kepada syarat untuk tujuan sosial sahaja dan tidak dibenarkan terlibat dengan sebarang aktiviti selain daripada sosial. Di dalam konteks ini, Encik Tan Seng Heng @ Tan Hua Meng boleh disifatkan sebagai imigran yang tidak diingini oleh pihak berkuasa negeri memandangkan beliau sebagai seorang kontraktor dan juga selaku Setiausaha kepada Pertubuhan Persatuan Hainan di Miri telah bertindak secara ekstrem semasa berada di Miri. Tindakan ekstrem beliau adalah di luar daripada tujuan memegang pas lawatan sosial. Beliau dibenarkan tinggal di Sarawak, sesungguhnya kerajaan Negeri Sarawak tidak menentang atau mengambil tindakan terhadap mana-mana pihak sekiranya tiada sebarang alasan untuk berbuat demikian.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Seputeh.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Ya, boleh.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, boleh saya tahu daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri apakah tindakan-tindakan ekstrem yang dilakukan oleh Encik Tan Seng Heng ini?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Dia banyak tindakan-tindakan yang melanggar peraturan pemegang pas lawatan sosial. Pemegang pas lawatan sosial ini tidak boleh bergerak dalam badan-badan yang tertentu dan tidak boleh menjalankan aktiviti-aktiviti yang melanggar peraturan yang termaktub di dalam negeri yang berkenaan ataupun negara yang berkenaan. Tindakan ini diambil kerana dia melanggar sebahagian daripada peraturan yang telah ditetapkan. Semua pemegang pas lawatan sosial telah dimaklumkan perkara-perkara yang mereka boleh lakukan dan perkara-perkara yang mereka tidak boleh lakukan. Sebagai khusus untuk mengetahui apakah ekstremnya tindakan ini saya akan meminta laporan secara rasmi untuk disampaikan kepada Yang Berhormat bagi Seputeh ya.

Tuan Kerk Kim Hock: Perkara ini adalah satu perkara yang serius sekali oleh kerana Encik Tan telah bermastautin di negeri Sarawak selama 23 tahun dan Tan Sri George baru-baru ini berkata bahawa pembatalan telah dibuat ke atas pas lawatannya oleh kerana rekod beliau semasa tahun 70-an di mana beliau pernah ditahan di bawah ISA oleh Singapura. Jadi apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat itu nampaknya bercanggah dengan apa yang telah dikatakan oleh Tan Sri George. Bagaimanapun ini adalah satu Parlimen yang bermaruah, kalau Yang Berhormat sanggup berkata beliau terlibat dalam tindakan ekstrem haruslah hari ini memberitahu apakah sebabnya, tidak boleh kata hendak membuat laporan dan sebagainya. Ini bukan satu jawapan yang kita boleh terima. Jadi kalau tidak ada jawapan, jangan kata kerana tindakan ekstrimnya telah dibatalkan pas lawatannya, kalau tidak tahu cakap tidak tahu, kita boleh beri masa, jangan katakan dia ekstrim dan hendak dapatkan laporan kemudian. Ini bukan satu jawapan yang kita rasa yang baik.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: DAP selalu berpendirian macam ini. Kalau kita menjawab soalan kita mesti menjawab soalan, kalau satu ekstrem, dua ekstrem, tiga ekstrem, empat ekstrem, sepuluh ekstrem bermakna mana saya hendak ingat semua. Tadi saya kata saya hendak jawab secara bertulis ekstrem kepada Yang Berhormat bagi Seputeh. Kalau Yang Berhormat bersetuju saya boleh, kalau Yang Berhormat kata itu tidak baik, lebih baik saya tidak usah jawab.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Kita akan jawablah, kita akan jawab secara bertulis. *[Disampuk]* Tidak, ini laporan untuk diberikan kepada Yang Berhormat bagi Seputeh. Kalau Yang Berhormat pun berhajat kita akan beri kepada Yang Berhormat.

Tuan Kerk Kim Hock: Tidak, kita hendak tahu apakah tindakan ekstrem yang dia telah buat dalam Parlimen, ini bukan soal Yang Berhormat bagi Seputeh dengan Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Dalam Parlimen ini saya tidak tahu, oleh sebab itu saya tidak beri bermakna saya tidak tahu.

Tuan Kerk Kim Hock: Habis itu, kalau tidak tahu tidak boleh membuat kesimpulan bahawa dia ekstrem.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Ekstrem dia banyak, kalau menentang ke rajaian di sana dengan peraturan tuduhan-tuduhan yang tidak baik sebagai pemegang pas sosial adalah ekstrem.

Tuan Kerk Kim Hock: Jadi, tidak tahulah. Tidak tahu, beri contoh apa yang dia telah buat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya sudah cakap kalau dia melanggar peraturan-peraturan setelah dia memegang pas sosial itu adalah satu yang tidak baik.

Tuan Kerk Kim Hock: Ini jawapan birokratik sahaja, tidak boleh. Ini kalau tidak tahu, kata tidak tahu, tidak apa, kita boleh siasat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Okaylah paling senang saya tidak tahu. Yang Berhormat boleh siasat saya tidak jawab lagi. *[Keadaan Dewan riuh]* Saya cakap saya hendak jawab secara bertulis, Yang Berhormat tidak puas hati, habis macam mana saya hendak jawab lagi.

Tuan Kerk Kim Hock: Tadi kata dia terlibat dalam tindakan ekstrem, itu yang saya tidak puas hati. Kalau tidak tahu tidak apa, tidak boleh cakap macam ini. Nanti keluar di paper semua tidak fair kepada dia.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Bukan, ini bukan tuduhan, ini adalah satu jawapan, kalau saya hendak *elaborate* semua saya terpaksa memakan masa yang amat panjang. Begitu juga persoalan-persoalan yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat daripada kawasan lain.

Tuan Kerk Kim Hock: Tadi Timbalan Menteri kata setakat ini tidak tahu apakah sebabnya, saya boleh terima. Kalau dia terlibat dalam tindakan ekstrem dan kata tidak tahu, tidak ada contoh, saya tidak boleh terima.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya hendak menjawab secara khusus supaya lebih terang apakah detail Yang Berhormat bangkitkan. Kalau saya kata satu ekstrem menentang kerajaan atas kedudukan dia bukan sebagai rakyat tempatan adalah satu perkara yang juga ekstrem kerana dia memegang pas sosial. Pas sosial dia tidak boleh mengambil bahagian dalam gerakan politik di negara yang berkenaan. Ini juga satu ekstrem yang melanggar peraturan pas sosial tetapi banyak perkara yang mungkin dia langgar. Kita kena beritahulah satu persatu. Oleh sebab ini satu keputusan.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya sedia menunggu laporan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Tuan Kerk Kim Hock: Kalau Yang Berhormat tarik balik tindakan ekstrem yang dia pernah terlibat, sebab ini tidak ada bukti setakat ini.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Laporan apa, kalau Yang Berhormat hendak lapor, laporklah, tidak ada masalah.

Tuan Kerk Kim Hock: Mengenai ekstremlah.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Ini ekstrem bukan..

Tuan Kerk Kim Hock: Itu sahajalah.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Bukan tanpa bukti, kita boleh beri bukti kita hendak jawab kepada dia secara bertulis.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Boleh kita isytiharkan kepada Parlimen pun.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tadi sebenarnya Timbalan Menteri pun cakap akan memberi keterangan, jawapan selanjutnya akan disampaikan kepada Yang Berhormat bagi Seputeh secara bertulis.

Tuan Kerk Kim Hock: Ini bukan soal Seputeh, orang ini tidak boleh balik sekarang selepas pas lawatannya dibatalkan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat jangan mengarah saya, saya sudah hendak memberi kepada Yang Berhormat bagi Seputeh kerana Yang Berhormat bagi Seputeh yang bertanya. Jadi kalau Yang Berhormat bagi Seputeh juga tidak tahu..

Puan Teresa Kok Suh Sim: *[Menyampuk]*

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya hendak jawab pun dalam Dewan ini juga, bila memberi surat dalam Dewan ini. Banyak akta kerajaan dijawab dalam Dewan ini secara bertulis, tidak menjadi kesalahan kepada saya kalau menjawab secara bertulis.

Tuan Kerk Kim Hock: Jangan membuat *conclusion*.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Bukan membuat *conclusion*, Yang Berhormat juga jangan membuat *conclusion* kerana kerajaan tidak tahu. Saya kata Yang Berhormat minta kata supaya saya tidak tahu, saya tidak payah jawab.

Tuan Kerk Kim Hock: Apa dia sudah buat beri saya satu contoh.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Melanggar peraturan.

Tuan Kerk Kim Hock: Jangan lari daripada facts. Beri saya contoh.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya hendak tahu apakah Encik Tan telah buat kerana pas lawatannya telah dibatalkan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya kata saya hendak menjawab secara bertulis lebih khusus kerana saya bertanggungjawab supaya apa yang saya jawab itu adalah jawapan daripada kerajaan. *[Disampuk]* Saya tidak mahu beri contoh, saya hendak jawab secara bertulis. Itu keputusan saya.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Puan Teresa Kok Suh Sim: *[Bangun]*

Tuan Chow Kon Yeow: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, ada dua orang Ahli Yang Berhormat bangun.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tidak ada, saya hendak menjawab yang ini dahulu. Saya sudah membuat keputusan, saya akan menjawab secara terus.

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Insya-Allah. Nanti, saya hendak jawab. Apa lagi penjelasan?

Puan Teresa Kok Suh Sim: Yang Berhormat Timbalan Menteri boleh beri satu tempoh bilakah jawapan itu akan diberi kerana bukan sahaja Encik Tan dan keluarganya menunggu jawapan daripada Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Besok saya beri.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Besok?

Seorang Ahli: Kenapa tidak boleh hari ini.

Puan Fong Po Kuan: Hari ini jawapan..

Beberapa Ahli: *[Ketawa]* Bolehlah, bolehlah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri teruskan jawapan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Dia mahu di luar daripada sidang Tuan Yang di-Pertua, ini hendak sembang.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payahlah.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tidak payah sembang ya. Duduk, tidak payah bersembang.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini Parlimen, ini bukan kedai kopi

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya sudah cakap, saya hendak beri jawapan bertulis, saya bagi jawapan bertulislah, apa yang hendak dirisaukan. Yang perlu ialah kenyataan.

Bagi mengatasi masalah peningkatan yang mendadak dalam kes jenayah dan penyalahgunaan dadah di kalangan remaja sepertimana yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Permatang Pauh, pihak kerajaan telah mengadakan beberapa siri program kesedaran dan pendedahan terhadap mereka melalui pendekatan bersepadu yang melibatkan pihak Agensi Dadah Kebangsaan, Kementerian Pendidikan dan juga Bahagian Narkotik Polis Diraja Malaysia, faktor-faktor sosial juga memainkan peranan yang penting bagi mengatasi masalah seperti ini daripada terus merebak. Peranan utama yang harus disandarkan kepada pihak ibu bapa mahupun keluarga mereka bagi memberitahu keburukan dan bahaya jika terlibat dalam aktiviti-aktiviti tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kerajaan tidak menggunakan akta-akta yang ada untuk menyekat kebebasan rakyat seperti hak berkumpul, bersuara dan sebagainya seperti yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Pokok Sena. Saya juga tidak berhajat untuk memanjangkan jawapan dalam perkara ini kerana kita telah berbincang, bersoal jawab dalam perkara ini dengan panjang dan lebar.

Saya telah pun menjawab perkara-perkara yang telah dibangkitkan kecuali perkara yang tidak puas hati daripada Seputeh untuk saya jawab secara bertulis kepada pihak yang berkenaan dan Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain, sekiranya terdapat perkara-perkara lain yang tidak disentuh dalam jawapan saya tadi, pihak kementerian akan mengambil tindakan dengan sewajarnya. Tuan Yang di-Pertua, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri Perusahaan Utama, sila.

12.12 tgh.

Menteri Perusahaan Utama [Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Pokok Sena dan Mambong yang telah membangkitkan beberapa isu berkaitan dengan sektor komoditi utama. Untuk makluman Yang Berhormat bagi Pokok Sena, kerajaan Barisan Nasional sentiasa

prihatin dengan masalah yang dihadapi oleh para pekebun kecil terlibat dengan menjalankan langkah-langkah bagi membantu mereka dalam menangani masalah kejatuhan harga.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Pokok Sena ada membangkitkan tentang kemerosotan eksport getah negara. Saya tidak tahu dari mana Yang Berhormat mengambil angka-angka itu dan saya ingin membentangkan angka-angka yang ada dalam pengetahuan saya. Pada tahun 1999, eksport getah negara adalah sebanyak 984,000 tan dan menurun kepada 978,000 tan pada tahun 2000 ialah merosot sebanyak 6% sahaja. Bagi eksport minyak sawit dan produk-produknya ialah minyak isirung sawit dan produk oleokimia dan keluaran siap sawit telah meningkat daripada 11.85 juta tan metrik pada tahun 1999 kepada 12.36 juta tan metrik pada tahun 2000 iaitu kenaikan sebanyak 4.3%. Walau bagaimanapun, pendapatan eksport daripada keluaran-keluaran tersebut telah menurun daripada RM19.2 bilion pada tahun 1999 kepada RM14.9 bilion pada tahun 2000 iaitu penurunan sebanyak 22.3% oleh kerana harga minyak sawit telah merosot daripada RM1,149 setan metrik pada tahun 1999 kepada RM996 setan metrik pada tahun 2000 iaitu kejatuhan 31.2%.

Sebagaimana yang telah saya jelaskan di Dewan yang mulia ini pada 27 Mac yang lepas, sebab-sebab utama kejatuhan minyak sawit adalah lebih stok yang tinggi pada akhir tahun 1999 iaitu sebanyak 1.18 juta tan. Stok akhir yang tinggi ini adalah akibat pengeluaran yang tinggi pada tahun 1999 iaitu 10.5 juta tan, peningkatan sebanyak 27% berbanding 8.3 juta tan pada tahun 1998.

Peningkatan pengeluaran sebanyak 2.8% kepada 10.8 juta tan pada tahun 2000 berbanding dengan tahun 1999. Permintaan eksport yang lembap sepanjang tahun 2000 dan ini menyebabkan kadar purata stok bulanan di Malaysia melebihi 1 juta tan dan mencapai tahap paling tinggi iaitu 1.5 juta tan pada Januari 2001 dan bekalan minyak dan lemak di pasaran dunia melebihi permintaan menyebabkan stok dunia meningkat ke paras 14.3 juta tan pada tahun 1999 dan 14.8 juta tan pada tahun 2000. Pertambahan stok ini menyebabkan harga bagi kesemua minyak dan lemak menurun antara 30.16% sehingga 53.8% pada tahun 2000 berbanding dengan tahun 1999.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai pertanyaan tentang jurang harga getah yang terlalu besar di antara harga eksport dengan harga pasaran di ladang. Untuk

makluman Yang Berhormat bagi Pokok Sena, memang benar terdapat perbezaan di antara harga-harga itu tetapi Yang Berhormat perlu faham mengapa ia berlaku....

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Kubang Kerian bangun.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih, Datuk. Saya kira ini Menteri tidak pandai jaga Malaysia.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini soalan sahaja?

Tuan Husam bin Haji Musa: Ya, soalan.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Soalan tidak pandai cakap. *[Ketawa]* Saya boleh jawab itu. Saya pandai, terima kasih.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Ketawa]* Pasal apa minyak kelapa sawit boleh naik penawarannya sehingga ada lambakan yang begitu besar. Tadi Yang Berhormat Dato' ada cakap, 20% naik penawaran, jadi lambakan stok kelapa sawit, harga boleh jatuh. Apa langkah kementerian buat supaya penawaran ini seimbang? Nanti orang semua tanam kelapa sawit, penawaran naik, kementerian tidak ada kawalan. Apa Menteri buat? Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Ini menunjukkan pihak pembangkang langsung tidak tahu keadaan. *[Ketawa]* Kalau mereka pilih untuk menukar jenis tanaman dari getah kepada kelapa sawit dan Yang Berhormat lupa pada tahun 1998-1999 di paras RM2,500 satu tan, RM400 buah satu tan yang kita semua senyum sehingga hari-hari pergi bank pun senyum. Bolehkah kita menahan mereka jangan pergi menanam sawit pada masa itu. Kalau saya cakap, jangan tanam, dia cakap saya bodoh. Saya cakap tanam, dia lagi cakap saya bodoh *[Ketawa]* sehingga saya pun tidak tahu apa beliau mahu. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Faham, Yang Berhormat.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Itulah, so you ingat saya tidak pandai, saya pandai cakap, *[Ketawa]* jangan ingat you tidak tahu. Okay.

Tuan Yang di-Pertua, harga eksport f.o.b.....

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, dia bangun.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Ini sama-sama jangan membahaskan, don't waste my time. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila duduk, Yang Berhormat.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Harga eksport f.o.b. adalah termasuk semua kos dan ses serta didasarkan kepada 100% kandungan getah kering atau dry rubber content (DRC), dengan izin, manakala harga ladang atau farm gate pula tidak termasuk ses dan kos-kos lain serta didasarkan kepada DRC yang rendah.

Sebagai contoh, harga f.o.b. bagi SMR 20, pada 6 April 2001, pada tahun inilah ialah RM2.15 sekilogram. Setelah ditolak ses serta lain-lain kos lebih kurang 60 sen sekilogram dan berdasarkan kepada 50% DRC, harga di peringkat ladang yang diterima oleh pekebun kecil ialah 77.5 sen sekilogram dan saya tengok dari *Hansard*, apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat bagi Pokok Sena ialah beliau katakan harga getah ialah RM270 bagi satu tan metrik. Kalau RM270 satu tan metrik, berapakah dalam satu kilogram? 27 sen sekilogram. Kalau 27 sen sekilogram, kita makan apa? Kalau getah jatuh kepada RM270 satu tan, saya ingat kita tidak payah mahu makan apa lagi pekebun getah, dia hanya RM270 satu tan, hanya 27 sen sekilogram. Bila kita sampai 27 sen sekilogram, bila? So mana angka dia dapat, saya pun tidak tahu sehingga saya pengsan semalam kerana tengok angka ini. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Nasib baik Menteri dapat datang hari ini.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Ooh, sebab itu saya kena datang hari ini, tengok, kalau mahu gunakan angka yang saya boleh percayalah, it's nonsense - RM2,770 satu tan yang mana RM277 sen sekilogram. Itulah, okay. Kalau you faham, saya senang mahu jawab lagi, kalau tidak ada, saya akan pengsan. *[Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua, pihak kerajaan memang sentiasa memandang serius dan prihatin setiap masalah yang dihadapi oleh rakyat terutama pekebun-pekebun kecil di luar bandar. Antara usaha-usaha yang sedang diambil oleh kerajaan untuk membantu pekebun kecil getah ialah pada 27 Mac, saya telah menyatakan bahawa bantuan untuk penggunaan sistem torehan intensiti rendah (LIT) sebanyak RM1,000 bagi sehektar bagi mereka yang mempunyai kurang dari 2.5 hektar. Keluasan ini telah dinaikkan kepada empat hektar menjadikan lebih ramai lagi pekebun kecil yang akan menikmati kemudahan ini.

Pada 27 Mac, saya juga telah menyatakan bahawa geran dan pinjaman pada nisbah 7:3 bagi penggunaan LIT kepada pekebun kecil yang mempunyai lebih dari

2.5 hektar, ini telah ditukarkan kepada melebihi 4 hektar. Pada 27 Mac juga, saya juga menyatakan premium 10 sen bagi sekilogram bagi penjualan latex untuk pekebun-pekebun kecil kepada MARDEC, RISDA, FELCRA atau pihak lain yang diberi kuasa ini telah ditukar kepada 30 sen sekilogram getah kering atau dry rubber content (DRC).

Elaun sara hidup bagi yang termiskin di bawah program sosial FELDA, FELCRA dan RISDA menyediakan galakan sebanyak RM1,000 sehektar kepada pekebun kecil untuk menanam semula 200,000 hektar kawasan kelapa sawit tua yang melebihi 25 tahun. Menyediakan peruntukan RM350 juta bagi pembiayaan tanaman semula kelapa sawit melalui skim pinjaman mudah pekebun kecil, memberi bantuan kepada pekebun kecil untuk meningkatkan pendapatan melalui program pertanian intensif dan program tanaman kontan. Seterusnya menubuhkan dana RM1000 juta untuk tanaman semula getah ke getah secara pertanian bersepadu dan menanggungkan pembayaran balik apa-apa pinjaman di bawah skim-skim tertentu selama enam bulan.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan sentiasa peka mengenai masalah yang dialami oleh pekebun kecil akibat kejatuhan harga getah. Dalam menangani masalah kejatuhan harga getah, kerajaan telah dan sedang mengambil langkah-langkah untuk membantu meningkatkan kesengsaraan mereka. Antaranya ialah:

- (i) Pelaksanaan skim khas pembelian getah atau (SKPG) pada 12 Mei 1999 bagi menangani masalah harga getah yang rendah yang diterima oleh pekebun kecil dan masalah ketiadaan pembeli. Sejumlah RM80 juta telah diperuntukkan untuk skim ini. Skim ini telah ditamatkan pada 30 November 1999 setelah mencapai objektifnya pada masa tersebut.
- (ii) Kerajaan kini menyediakan insentif untuk mengeluarkan susu getah iaitu 10 sen sekilogram bagi getah basah dan 30 sen sekilogram bagi getah kering.
- (iii) Kerajaan pada masa ini sedang menilai untuk memberikan bantuan sementara bagi pembelian getah buku atau *cup lump* dengan izin dan sekerap.
- (iv) Kerajaan sedang mengadakan kerjasama dua hala dengan negara Thailand dan kerjasama tiga hala dengan Indonesia dan Thailand. Di antara bidang kerjasama yang telah

dipersetujui ialah tindakan bersama dalam menangani masalah kejatuhan harga khas berkenaan menguatkan mekanisme untuk memasarkan getah di pasaran antarabangsa yang mana adalah dalam kawalan *oligopolistic* dengan negara-negara maju yang mengawalkan syarikat-syarikat tayar terbesar di dunia sekarang dan saya harap Yang Berhormat boleh faham. Malaysia hanya mengeluarkan 10% getah dari jumlah pengeluaran getah di dunia dan kalau hanya 10%, susah untuk kita membuat apa tindakan untuk mempengaruhi harga di pasaran antarabangsa. Tetapi, sawit, kita mengeluarkan lebih kurang 50% dari jumlah pengeluaran minyak sawit di seluruh dunia dan kita memegang atau mengawal 60% dagangan atau pengeksportan minyak sawit di pasaran antarabangsa dan dengan itulah saya ingat sedikit sebanyak kita boleh mempengaruhi harga di pasaran antarabangsa.

Berkenaan dengan cadangan Yang Berhormat bagi Pokok Sena untuk mengadakan harga lantai ialah *floor price*. Kerajaan tidak bercadang melaksanakan cadangan tersebut berdasarkan kepada beberapa faktor. Antaranya ialah dengan adanya harga lantai, ia akan menanggung proses pasaran terbuka dan akan mengakibatkan *price distortion* dengan izin, di samping melanggar peraturan WTO.

Di samping itu, ianya akan mengakibatkan implikasi yang lebih merumitkan sekiranya harga lantai ini dilaksanakan di mana pasaran komoditi atau pasaran getah Malaysia boleh mengalami kemasukan secara haram getah dan kelapa sawit dari negara-negara jiran. Kalau kita bagikan harga lantai yang lebih tinggi dibandingkan dengan harga yang dibagikan oleh negara-negara jiran, tentulah banyak getah akan masuk ke negara kita melalui sempadan Kedah atau Kelantan. Ini akan menyebabkan faedah yang seharusnya dinikmati oleh pekebun tidak mencapai matlamatnya dan sebaliknya dinikmati oleh rakyat negara asing.

Kementerian juga tidak dapat berbuat demikian kerana ia akan menanggung faktor pasaran dan boleh menimbulkan *backlash* dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Mambong telah membangkitkan isu sama ada pembalakan hutan adalah menepati kehendak yang ditetapkan oleh ITTO atau *International Tropical Team Organization*. Ingin saya memaklumkan

bahawa Malaysia telah pun mengubah kriteria dan petunjuk pengurusan hutan secara berkekalan atau dengan izin *Malaysian Criteria and Indicators* berdasarkan kepada garis panduan kriteria dan petunjuk ITTO untuk pengurusan hutan negara. Oleh yang demikian, kaedah pembalakan yang dilaksanakan di negara ini adalah menggunakan garis panduan yang terkandung dalam garis panduan ITTO tersebut[Disampuk]

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Kubang Kerian bangun sekali lagi.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua sekali lagi. Saya hendak dapat tahu berapakah jumlah kayu yang telah dikeluarkan daripada pelaksanaan projek Bakun? Bila hendak buat Empangan Bakun di Sarawak, kena tebang ataupun buat *forest clearing*, berapa jumlah kayu yang dikeluarkan dan nilai dia dan kalau boleh syarikat yang dapat untuk buat tebang ini di kawasan Bakun. Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Tuan Yang di-Pertua. Oooooohhh.....susahlah. [Ketawa]. Ini komputer tidak ada dalam lagi, tetapi untuk saya jelas sikitlah. Dari jumlah hutan yang berkait dengan projek Bakun, untuk pembalakan adalah lebih kurang 50,000 hektar sahaja. / say lebih kurang, saya tidak ada angka yang sebenarnya dan itu pun atas hutan yang telah lama dibalak dulu tetapi barangkali ada orang ingat bahawa Bakun kena *reserve*kan sejuta hektar untuk menjadikan tadahan air atau *water casement area*. Inilah banyak orang termasuk NGO-NGO di luar negeri, dia ingat inilah kita akan tebangkan semua pokok di dalam kawasan itu, tetapi sebenarnya itu adalah *reserve* untuk tadahan air. Tetapi apa yang Yang Berhormat tanya, saya tidak ada angka di dalam tangan saya sekarang, tetapi saya akan beritahu. Kalau mahu, saya akan beritahu.

Tuan Husam bin Haji Musa: Okay, jangan takut, jangan takut.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Saya tidak takut sesiapa pun. [Ketawa]. Apa mahu takut. Seluruh dunia saya pun tidak takut. [Ketawa].

Tuan Husam bin Haji Musa: [Ketawa].

[Dewan gamat seketika]

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya memang tahu Yang Berhormat memang kurang ingat banyak perkara. Saya cuma hendak dapatkan secara bertulis. Kita tahu bahawa kawasan ini akan ditenggelami air lebih besar daripada Singapura

ataupun sebesar Singapura, luas kawasan dia dan kita ada kuota tebang. Bagaimanakah pengeluaran kawasan ini diselaraskan dengan kuota tebang hutan simpan di Sarawak? Ini semua saya mahu tahu. Berapa kuota, berapa kelulusan yang telah diberikan, syarikat apa, berapa jumlah pengeluaran dan berapa harga? Boleh bertuliskah? Bertulis?

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Hello, Yang Berhormat tulis kepada saya, saya akan tulis kepada Yang Berhormat. *[Ketawa]*. Tulis menulis haah? Okay, bolehlah, ini kawan semua pun boleh buat punya. Tambahan pula beberapa negeri sedang mengamalkan kaedah pembalakan impak rendah atau *reduce impact logging* dengan izin, untuk mengurangkan kerosakan hutan. Selain daripada itu, Malaysia juga sedang melaksanakan pensijilan hutan untuk menentukan supaya pengurusan hutan adalah mapan selaras dengan objektif ITTO. Malaysia juga telah membuat komitmen untuk mencapai pengurusan hutan secara berkekalan selaras dengan objektif ITTO...*[Disampuk]*

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Pendang bangun.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Ketua Pembangkang? Haah bolehlah.

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya ingin mendapat penjelasan. Adakah benar bahawa negeri Pahang telah pun mengeluarkan balak lebih daripada kuota yang ditetapkan untuk beberapa tahun akan datang? Adakah ini benar ataupun tidak? Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Saya boleh memberi jawapan di mana saya sangat puas hati di mana tiap-tiap negeri di Semenanjung Malaysia pada lima tahun kebelakangan ini pun ikut catuan tebang yang ditentukan melalui Majlis Perhutanan Negara termasuk Kerajaan Kelantan. So, Pahang pun samalah, okay? Sama-sama ikutkan apa yang telah ditentukan. Walau bagaimana pun, objektif ini akan dicapai secara berperingkat. Justeru itu, beberapa langkah telah dilaksanakan untuk tujuan tersebut. Hutan simpan kekal.....*[Disampuk]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Larut bangun.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Oohh...okay.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Saya cuma hendak bertanyakan tentang *forest reserve* yang diterokai oleh ramai peneroka sejak zaman Jepun, yang mana *forest reserve*, kawasan simpanan hutan di seluruh negara yang diterokai oleh penduduk-penduduk sejak zaman Jepun lagi dengan menanam durian dan sebagainya. Cuma, saya ingin bertanya sejauh mana pihak perhutanan menyerahkan balik kawasan-kawasan yang dikenal pasti untuk dijadikan sebagai geran, bukan di bidang kuasa perhutanan tetapi diberi balik kepada kerajaan negeri yang dikenal pasti ini bukan menjadi *reserve* perhutanan supaya peneroka-peneroka tersebut dapat memohon kepada kerajaan untuk dijadikan hak milik kekal di kawasan *forest reserve*. Sejauh mana tindakan telah dibuat oleh pihak kementerian? Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Saya tidak tahu mana Yang Berhormat sebutkan. Sebenarnya kalau dia ada tanah hutan simpanan kekal, dia patut tidak ada peneroka atau teroka apa di dalam itu. Tetapi jika ada dan kerajaan negeri hendak mengeluarkan *reserve* itu, untuk menjadikan tanah kerajaan dan kemudian boleh bagikan hak milik kepada mereka. Inilah patut dibuat oleh kerajaan berkenaan sendiri dan saya akan melihat kalau dia mengeluarkan tanah itu dari hutan simpanan kekal, harap kerajaan itu akan cari hutan yang sama-sama untuk digazetkan sebagai hutan simpanan kekal lagi.

Di samping itu, catuan tebanan tahunan juga telah dikurangkan untuk menjamin pengusaha hasil hutan yang lebih terkawal. Pemberian kawasan pembalakan dilaksanakan melalui kaedah perjanjian jangka panjang serta rawatan *civil culture* dijalankan bagi memulih semula hutan yang telah dibalakkan. Akta Perhutanan Negara 1984 juga telah dipinda pada tahun 1993 dengan menetapkan hukuman penjara mandatori sekurang-kurangnya satu tahun bagi pembalakan haram dan denda yang lebih berat juga dikenakan untuk aktiviti pencerobohan kawasan hutan. Tuan Yang di-Pertua.... [Disampuk].

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Jeli bangun.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri. Kita lihat bahawa setiap tahun, saban tahun, hutan-hutan ditebang. Ada setengah negeri ikut undang-undang, ada setengah negeri tidak ikut undang-undang catuan tetapi saya dimaklumkan oleh Timbalan

Perusahaan Utama, negeri Kelantan hanya menebang 86% sahaja daripada jumlah yang dibenarkan. Masih ada 14% lagi yang tidak ditebang, antara negeri contoh dari segi menebang pokok-pokok hutan tetapi saya hendak tanya, setiap tahun kita tebang, yang kita ganti sudah setakat mana sekarang ini yang boleh dikata berjaya? Bolehkah Yang Berhormat Menteri beritahu di kawasan mana dan negeri mana yang telah berjaya kerana dahulu kerajaan bersungguh-sungguh, yang ditebang akan diganti. Sekarang di mana yang diganti yang telah berjaya, yang kita boleh banggakan dalam Dewan ini? Jangan hilang-hilang, tidak berganti. Ada di mana, hendak bertanya Yang Berhormat Menteri? Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Itulah Yang Berhormat.... dari mana?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Jeli.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Jeli. Dia duduk di hutan, dia pun tidak berapa faham apa dasar berkenaan dengan perhutanan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kawasan Jeli hutankah?

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Hutan! [Ketawa] Kelantan semua hutan. [Ketawa] Ada Orang Utankah, tidak ada Orang Utankah, saya tidak tahulah tetapi hutan simpanan kekal adalah dibalak secara mapan. Ia bukan ditebang atau ditebang semua - clear falling dan menggunakan

Dato' Seri S. Samy Vellu: Bukan cuci pokokkah?

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Menggunakan....[Disampuk][Ketawa] Mana cuci mangkuk itu. [Ketawa] Melalui *rotation* 30 atau 50 tahun. Apabila ia dibalak, dia tidak boleh balik untuk membalak sekali lagi. Dia menggunakan *rotation* dan hanya pokok yang matang boleh ditebang. Ini secara mapan. Lain-lain hutan adalah hutan negeri di mana dirizab untuk negeri, bukan dijadikan hutan simpanan kekal. Negeri ini, dia boleh buat apa dia suka. Dia boleh tebang semua untuk dijadikan tanah pertanian, tanah perindustrian, tanah perumahan, tanah komersial dan sebagainya.

Jadi, apa yang Yang Berhormat maksudkan ialah tanah negeri yang telah ditebang semua. Ini tidak payah diganti. Hutan simpanan kekal yang dibalak secara mapan tidak payah diganti sebab ia ada pokok dan ia akan melalui *civil culture*, akan menyusun semula selepas 20 atau 30 tahun nanti.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Rantau panjang.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Hasil penjelasan yang diberikan oleh pihak Menteri sebentar tadi berkaitan dengan hutan simpan dan hutan simpan kekal, saya rasa ada satu perkara yang perlu dapat penjelasan daripada pihak Menteri iaitu berkaitan dengan hutan simpan kekal digazetkan sebagai hak Taman Negara. Contohnya di Kelantan mempunyai 1,008 hektar yang isi kandungannya dianggarkan lebih kurang RM2 bilion kalau dikeluarkan kayu-kayu balak di dalamnya dan di Pergau mempunyai 39 hektar, kalau dianggarkan harga balak di dalamnya ialah RM180 juta lebih kurang tetapi itu semua tidak dikira.

Apa yang saya hendak tahu ialah kita menghormati Rio Submit 1983 yang menyebabkan kos melepasi terpaksa kita tanggung dan kita menghadapi semua itu kerana menghormati kehendak dunia untuk mengawal alam sekitar. Sampai bila kerajaan akan mengekalkan kedudukan kayu-kayu balak dalam Taman Negara tersebut di mana Kerajaan Negeri terutama sekali Kelantan, Pahang dan Johor yang menanggung. Lain-lain negeri tidak mempunyai Taman Negara yang khazanah di dalamnya begitu besar.

Pokok balak di dalam kawasan tersebut terlalu besar dan boleh dikatakan hampir-hampir musnah kerana terlalu lama dan di dalam pokok yang besar itu telah pun mengandungi lubang-lubang tertentu yang menyebabkan balak itu kalau dipotong pun, sudah tidak berhasil lagi. Makna telah lebih had umurnya.

Dan saya ingin mendapat penjelasan daripada pihak Menteri, apakah kerajaan tidak berhasrat untuk membayar sedikit pampasan, maknanya Kerajaan Negeri terpaksa menunggu begitu lama dan berkorban hasil bumi kerajaan sendiri sehingga tidak dapat mengeluarkan apa-apa hasil sehingga sekarang ini. Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Saya tahu apa maksud Yang Berhormat. Dia ingat Kelantan ada hutan lagi, patutlah Kerajaan Persekutuan kena bayar dia pampasan. You mahu wang ehsan pun boleh tetapi bukan hanya Kelantan yang ada hutan, Pahang pun ada, termasuk Terengganu sekarang pun ada, Sarawak lebih lagi ada, lebih 72% seluruh kawasan di Sarawak adalah dalam hutan, lagi hutan simpanan kekal.

Kita membayar pampasan tidak apa tetapi kita menggunakan prinsip untuk meminta negara maju untuk memberikan pampasan kepada negara yang ada hutan tetapi barangkali apabila prinsip itu dipersetujui di UN, barangkali kita balik sini, kita

boleh bincanglah. Tanpa itu, susah kita hendak berikan ganti rugi, pampasan atau wang ihsan kepada negeri Kelantan atas beberapa hutan yang Kelantan ada.

Tuan Yang di-Pertua, menyedari akan kesan-kesan negatif akibat aktiviti pengusaha hasil hutan, Akta Kualiti Alam Sekitar 1974 telah pun dipinda dengan memasukkan elemen kesan penilaian alam sekitar atau Environmental Impact Assessment (EIA). Antara aktiviti yang membawa kesan negatif ke atas kawasan hutan yang dimuatkan dalam akta ini adalah seperti aktiviti pembalakan yang meliputi kawasan 500 hektar atau lebih, penukaran kawasan paya laut untuk tujuan perindustrian, pembinaan kawasan perumahan dan pertanian yang meliputi kawasan seluas 50 hektar atau lebih, penukaran kawasan hutan paya laut yang terletak berhampiran pulau-pulau kepada taman-taman laut serta aktiviti-aktiviti lain yang mendatangkan kesan kepada kawasan hutan seperti pemuliharaan kawasan pinggir laut dan projek-projek hidro-elektrik.

Oleh yang demikian, semua konsesi pembalakan yang melebihi 500 hektar adalah dikehendaki mematuhi kehendak yang ditetapkan dalam akta tersebut. Di dalam menetapkan catuan penebangan tahunan atau *annual allowable card*, dengan izin, ianya perlulah mengambil kira keluasan kawasan hutan pengeluaran di dalam hutan simpanan kekal yang boleh diusahahasilkan dalam sesuatu tempoh rancangan tertentu. Ini bermakna, hanya kawasan hutan dibalak yang telah matang akan diambil kira dan ianya tidak termasuk kawasan-kawasan hutan yang telah dibalak tetapi masih belum matang untuk dijalankan pengusaha hasil hutan serta kawasan-kawasan lain yang dianggap sebagai tidak dapat diusahahasilkan di atas sebab-sebab yang tertentu seperti kawasan tidak produktif dalam tempoh rancangan tersebut.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Mambong juga, bagi memastikan produk-produk kayu daripada negara kita menembusi pasaran Eropah, kerjasama telah diadakan dengan negara Belanda di bawah *Malaysia-The Netherlands Joint Working Group on Forestry*, dengan izin, dalam persijilan kayu. Ini adalah memandangkan negara Belanda merupakan pasaran terbesar bagi produk kayu-kayan Malaysia. Di bawah kerjasama ini, Malaysian criteria dan indicators yang digunakan memenuhi keperluan minimum negara tersebut untuk memastikan bahawa produk kayu-kayan yang menyertai skim pensijilan ini akan diterima oleh pasaran Eropah.

Di samping itu, National Timber Certification Council (NTCC), dengan izin, yang telah ditubuhkan pada tahun 1997 bagi membangun dan melaksanakan skim pensijilan kayu-kayan di Malaysia juga berusaha bekerja rapat dengan

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: skim-skim lain di peringkat rantau dan antarabangsa...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: ...supaya skim NTCC dapat dipromosikan di luar negara dan tujuan *mutual recognition*, dengan izin, dengan skim-skim lain.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri Perusahaan Utama. Saya perhatikan daripada laporan OPP sepuluh tahun ketiga, di dalam hal produk kayu-kayan negara, negara masih mengekalkan untuk menjual kayu bergergaji dengan jumlah yang begitu besar, sekitar RM5–RM6 ribu juta dalam Rangka Rancangan Sepuluh Tahun Ketiga negara. Kenapakah kita masih membenarkan kayu bergergaji dijual sedangkan hasil-hasil kayu sudah berkurang. Kenapa kita tidak sekat terus untuk kayu bergergaji, kita beri kepada produk hiliran terus?

Kalau kayu bergergaji, nampak sangat kita tidak berapa pandai berniaga. Macam mana rancangan kerajaan? Apakah kerajaan tidak ada bercita-cita. walaupun sudah ada buku Rancangan Sepuluh Tahun Ketiga untuk membenarkan kayu bergergaji dijual, kita terus hentikan dan kita tukar dengan produk-produk hiliran supaya dengan ini, kita dapat menjimatkan produk-produk kayu negara. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, banyak lagikah?

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Apa?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, banyak lagi kah?

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Saya ingat sepuluh minit sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Terus kan ya.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Yang Berhormat bagi Jeli, saya berterima kasih atas pandangan. Itu pun pandangan yang sama dengan Kementerian Perusahaan Utama. Siapa tidak mahu nilai tambah kepada komoditi-komoditi atau barangan utama yang dikeluarkan oleh negara kita tetapi kita kena kaji kemampuan

kita untuk menggunakan kayu itu untuk dijadikan produk hiliran dengan nilai tambah seperti kayu gergaji.

Sejak sepuluh tahun yang lalu, pada tahun 1990 kita mengenakan cukai eksport atau levi eksport kepada 20 spesies popular yang kita fikir kita boleh menggunakannya di negara kita untuk dijadikan produk hiliran tetapi kita tidak boleh mengharamkan pengeksportan kayu gergaji sehingga...— kalau negeri Kelantan mahu membalak dan balak-balak yang dikeluarkan oleh negeri Kelantan yang tidak dapat pasaran, macam mana kita kena jawab kepada negeri Kelantan atau pembalak-pembalak yang datang dari negeri Kelantan dan negeri-negeri yang lain?

Kalau selepas ia dijadikan kayu gergaji yang boleh dieksport seperti Seraya atau Meranti dan seumpamanya, barangkali kita keluarkan 500 ribu meter padu Meranti pada tiap-tiap tahun tetapi kita hanya menggunakan 100 ribu meter padu sahaja, 400 meter padu lagi macam mana? Hantar ia balik ke hutankah? Tidak boleh. [Ketawa] Terpaksa kena keluarkan ia sebagai kayu gergaji. Inilah tengok kemampuan kita tetapi kayu getah, berapa kita keluarkan masih kita boleh menggunakan semua kayu getah itu untuk dijadikan perabot.

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Nantilah saya jawab dia dahulu. What is this?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kepong pun tidak ada hutanlah.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Saya harap Yang Berhormat boleh faham. Jangan jadikan *dog in the manger*, apa yang kita tidak boleh gunakan, tidak mahu bagi orang gunakan tetapi kayu gergaji pun ada harga yang lumayan juga kalau pasaran hendak memberikan kepada kayu yang kita sijilkan untuk mendapatkan harga yang berpatutan. Kita boleh dapatkan harga yang lumayan untuk kayu gergaji tetapi lebih baik kalau semua kayu gergaji ini dijadikan perabot. Saya pun harap pada satu hari nanti, kita boleh buat begitulah. Okay, Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya akan meneliti jawapan Yang Berhormat dan akan menulis kepada Yang Berhormat mengenai perkara-perkara berkaitan dengan hutan dan produk hiliran yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi. Cuma bolehkah Yang Berhormat terangkan, satu pusat latihan kerja kayu untuk hiliran. Pusat latihan ini Yang Berhormatpun minta lebih RM13 juta untuk membeli lima tingkat ruang pejabat di menara Parti Gerakan kita.

Bolehkah Yang Berhormat terangkan . Dia Bendahara Parti Gerakan dan dia minta lebih RM13 juta untuk membeli ruang pejabat itu bagi menampung pusat latihan kerja kayu. Kebetulan di menara tetapi bolehkah Yang Berhormat terangkan mengenai pusat ini, apa jenis pusat dan bagaimana kita boleh adakan lebih banyak produk hiliran dan sebagainya.

Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik: Hoi, ini dia betul-betul tengok. Dia ingat boleh tangkap orang punya kaki ya. *[Ketawa]* Ini adalah peruntukan yang dimohon oleh Lembaga Perindustrian Kayu-kayan Malaysia (MPIB) untuk membeli lima tingkat ruang pejabat, bukan dari Parti Gerakan tetapi dari Majlis Kayu-kayan Malaysia (MTC). So, jangan you ingat dia ... *[Merujuk kepada wartawan]* Boleh tulis, "Ohh, saya paksakan mereka beli dari Parti Gerakan.". Tetapi ini sudah menjadikan tujuan untuk Lembaga Perindustrian Kayu -kayan Malaysia untuk mengadakan ruang pejabat mereka sendiri yang mana mereka tidak payah membayar sewa kepada sesiapa pun tetapi buat masa sekarang, mereka menyewa ruang pejabat itu dari Majlis Kayu-kayan Malaysia (Malaysian Timber Council). Alright!, thank you,.

Tuan Yang di-Pertua, melalui rundingan dua hala antara Eropah dan Amerika Syarikat ataupun dalam mesyuarat-mesyuarat serantau dan antarabangsa seperti WTO, kerajaan sentiasa membangkitkan isu-isu halangan berkenaan kayu-kayan seperti halangan tarif dan bukan tarif yang dikenakan ke atas kayu-kayan Malaysia. Kerajaan akan terus berusaha untuk menerangkan amalan pengurusan hutan secara mapan dan pensijilan kayu di Malaysia kepada golongan pencinta alam dan pihak-pihak di negara luar melalui dialog perhubungan dua hala dan di forum-forum antarabangsa yang berkaitan dengan isu perhutanan.

Berhubung dengan jumlah produk kayu yang diperdagangkan, untuk pengetahuan Yang Berhormat bagi Mambong, eksport produk kayu-kayan di Amerika Syarikat dalam tahun 2000 berjumlah RM2.34 ribu juta yang merupakan 13.8% dari jumlah eksport kayu-kayan Malaysia. Produk utama adalah perabot yang mencatatkan sebanyak RM1.5 ribu juta di mana Amerika Syarikat merupakan pasaran terbesar bagi perabot Malaysia. Papan lapis adalah produk kedua terpenting di pasaran ini dengan catatan eksport sebanyak RM350 ribu juta bagi tahun 2000. Lain-lain produk utama terdiri daripada kayu gumi dan tanggam.

Eksport Kesatuan Eropah dalam tahun 2000 pula berjumlah RM2.44 ribu juta iaitu 13.8% dari jumlah eksport kayu-kayan Malaysia. Kayu gergaji adalah produk

terpenting dengan eksport sebanyak RM1.08 ribu juta manakala produk-produk utama yang lain terdiri daripada perabot kayu tanggam dan papan lapis.

Tuan Yang di-Pertua, akhir sekali saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang prihatin terhadap pembangunan komoditi utama yang turut memberi sumbangan penting kepada pertumbuhan sumber sosioekonomi negara ini.

Kementerian saya akan mengambil perhatian atas segala teguran dan pandangan Ahli-ahli Yang Berhormat dan akan mengambil tindakan sewajarnya ke arah merealisasikan matlamat Rancangan Rangka Jangka Panjang Ketiga.

Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa sudah cukup. Dengan ini Dewan ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang dan Menteri Kerja Raya akan menjawab.

Mesyuarat ditempohkan pada pukul 1.00 petang

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah)
mempengerusikan Mesyuarat]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat Menteri Kerja Raya.

2.32 ptg.

Menteri Kerja Raya [Dato' Seri S. Samy Vellu]: Tuan Yang di-Pertua, saya merakamkan ucapan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh beberapa perkara mengenai bidang tugas dan tanggungjawab Kementerian Kerja Raya ketika perbahasan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga.

Saya akan menjawab untuk memberikan penjelasan yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Seputeh telah menyentuh berkaitan rancangan pembesaran keluasan Jalan Klang Lama kepada empat lorong. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, cadangan projek menaik taraf Jalan Klang Lama merupakan sebuah projek yang telah diluluskan dalam Rancangan Malaysia Ketujuh dan kini pelaksanaannya diteruskan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan.

Projek ini telah ditawarkan kepada Gabungan Persatuan Kontraktor Melayu Malaysia Cawangan Wilayah Persekutuan dan Syarikat Nam Fatt Corporation Berhad secara rundingan terus menerusi kaedah bayaran tertangguh iaitu, dengan izin, *deferred payment scheme*. Untuk memaklumkan Ahli Yang Berhormat, keputusan untuk menawarkan projek kepada mana-mana syarikat secara rundingan terus adalah kuasa Kementerian Kewangan dan bukannya Kementerian Kerja Raya.

Dari segi skop, projek ini melibatkan kerja-kerja menaik taraf dalam sedia ada, dari empat lorong dua hala iaitu, dengan izin, *two lane dual carriage*, kepada enam lorong dua hala iaitu *three lane dual carriage*, dengan izin, Sepanjang 5.5 kilometer iaitu dari Taman Seputeh hingga ke jambatan Sungai Klang. Di samping itu ia juga melibatkan pembinaan satu persimpangan bertingkat di Taman Seputeh. Pada masa ini, kementerian sedang mengadakan rundingan harga dengan kontraktor dan belum dimuktamadkan. Projek ini dijangka dapat dilaksanakan pada bulan September 2001.

Mengenai kos pampasan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat tadi, jumlah yang terlibat akan ditanggung sepenuhnya oleh kerajaan dan bukannya oleh kontraktor yang terlibat. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, surat kelulusan dari Perbendaharaan supaya projek ini diluluskan kepada Gabungan Persatuan Kontraktor Melayu Malaysia Cawangan Wilayah Persekutuan dan Syarikat Nam Fatt Corporation Sendirian Berhad dengan nisbah 51% dengan 49% telah dikeluarkan pada 2 Disember 1999 manakala surat niat, iaitu, dengan izin, *letter of intent*, telah dikeluarkan pada 20 Disember 1999. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, anggaran kos pengambilan balik tanah adalah berjumlah RM200 juta dan anggaran kos pembinaannya RM310 juta.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Sarawak, Sarawak juga telah membangkitkan isu

Puan Teresa Kok Suh Sim: Minta penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada yang berdiri Yang Berhormat. Seputeh.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Ya.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Yang Berhormat Menteri, boleh saya tahu atas kriteria apakah yang syarikat-syarikat itu dipilih untuk memperluaskan Jalan Klang Lama dan juga mungkin saya mengambil peluang juga minta jelaskan di sini, bahawa semasa NPE merobohkan rumah-rumah

di Jalan Klang Lama untuk membina NPE itu yang para tuan punya kedai mereka amat tidak puas hati tentang pampasan itu kerana adalah jauh lebih rendah daripada kos yang mereka gunakan untuk membina kedai-kedai mereka.

Jadi, sekarang di sepanjang tuan punya kedai di Jalan Klang Lama, mereka sangat bimbang perkara yang sama akan berlaku. Jadi, saya harap mendapat jawapan yang lebih teliti supaya saya boleh bentangkan kepada mereka nanti.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, jemput Yang Berhormat.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, pembinaan jalan terletak dalam tangan Kementerian Kerja Raya, tetapi pengambilan tanah itu ialah melalui Jabatan Tanah iaitu Pengarah Tanah dan Galian, merekalah yang akan menetapkan berkenaan dengan kuantum pampasan kepada rumah-rumah.

Walau bagaimanapun, Ahli Yang Berhormat telah membangkitkan perkara ini, saya akan menyiasat untuk mendapat tahu apa yang sebenarnya berlaku. Itu yang pertama.

Yang kedua, saya akan minta kementerian adakah betul pampasan yang patut telah diberi kepada mereka, selepas itu saya akan memberitahu kepada Ahli Yang Berhormat. Kalau Yang Berhormat suka juga berjumpa dengan saya, boleh juga, tidak ada masalah. Okay.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Tuan Yang di-Pertua, boleh saya bertanya satu soalan lagi Yang Berhormat Menteri, jadi bilakah mereka akan dipaksa berpindah daripada Jalan Klang Lama kerana mereka khuatir sekarang. Jadi, saya didesak untuk membangkitkan perkara ini di Parlimen dan bilakah semua itu akan satu tarikh yang lebih tertentu akan ditetapkan?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, seperti apa yang telah saya jelaskan tadi kepada Yang Berhormat berilah saya sedikit masa, saya akan siasatlah.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Saratok, Sarawak juga telah membangkitkan isu mengenai masalah air, dengan izin, iaitu *regional water supply*. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, saya ingin menjelaskan di sini bahawa projek tersebut bukanlah termasuk di bawah senarai projek-projek bekalan air yang dilaksanakan di bawah butiran Kementerian Kerja Raya.

Projek tersebut merupakan projek yang dilaksanakan oleh kerajaan negeri tanpa melalui pembiayaan pinjaman dari Kerajaan Pusat. Kementerian ini difahamkan bahawa projek tersebut melibatkan pembinaan sebuah loji rawatan air berkapasiti 12 juta sehari di samping pemasangan paip di Langgali Square. Projek ini sepatutnya dapat disiapkan pada pertengahan tahun 2002. Walau bagaimanapun, ia mengalami kelewatan jadual akibat dari masalah pembinaan jalan berhampiran yang dijangka cuma dapat disiapkan pada tahun 2003.

Sehubungan itu, pada masa kini Pihak Berkuasa Air Negeri sedang mengadakan rundingan dengan kontraktor yang melaksanakan projek pembinaan jalan tersebut supaya ia dapat disegerakan bagi membolehkan pemasangan paip dibuat dan dapat disiapkan pada pertengahan tahun 2002.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, kementerian ini tidak pernah sama sekali mengabaikan pelaksanaan projek-projek bekalan air di Malaysia Timur termasuklah di negeri Sarawak. Justeru itu, dalam Rancangan Malaysia Kelapan, Kementerian Kerja Raya telah mengemukakan permohonan *ceiling* peruntukan dari Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri sebanyak RM263.8 juta bagi melaksanakan projek-projek bekalan air di negeri tersebut.

Akhir sekali, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah berucap mengenai perkara-perkara di bawah tanggungjawab Kementerian Kerja Raya. Bagi perkara-perkara yang tidak sempat dijawab, kementerian akan memberi perhatian dan mengambil tindakan susulan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terima kasih. Kementerian Kewangan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tuan Yang di-Pertua, boleh saya bertanya sedikit.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudah habis Yang Berhormat, sudah habis jawab Yang Berhormat. Saya sudah jemput Kementerian Kewangan.

2.40 ptg.

Timbalan Menteri Kewangan [Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya bagi pihak Kementerian Kewangan hendak mengucapkan berbanyak terima kasih ke atas semua Ahli Yang Berhormat yang telah memberikan pandangan dan cadangan terhadap beberapa

perkara di bawah bidang kuasa Kementerian Kewangan semasa membahaskan usul Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga (RRJP3) di Dewan yang mulia ini.

Kita gembira Ahli-ahli Yang Berhormat memberi tumpuan dan perhatian serius terhadap rancangan masa depan negara. Kita kluatir melihatkan kepada beberapa orang Ahli Yang Berhormat, dengan izin, yang gemar '*need peaking*' walaupun ini persoalan masa depan. Kita akui kerajaan wajib menjawab apa sahaja persoalan yang dibangkitkan di Dewan yang mulia ini. Kerajaan dipilih oleh rakyat dan sudah tentu rakyat berhak menyoal, namun kita dengar dan kaji setiap perbincangan dan kita dapati pembangkang terus membangkitkan dan mempertikaikan perkara yang sama juga.

Pembangkang tidak ada apa-apa cadangan atau proposal sekadar mengulangi tuduhan-tuduhan liar bagi memenuhi masa yang diberikan untuk pelepasan.....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri Yang Berhormat. Kemaman, Kemaman.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: ...ya, biar saya habiskan dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia hendak habiskan sekejap, sedikit lagi.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Adalah lebih baik sekiranya pembangkang dapat memberikan cadangan konkrit ataupun pandangan alternatif, cadangan ini kemudiannya dapat dibahaskan, perdebatan di Parlimen akan menjadi lebih bermakna.

Kerajaan telah berkali-kali memberi penjelasan di Dewan yang mulia ini namun pembangkang terus memutarbelitkan fakta. Apakah rakyat memilih pembangkang sekadar, dengan izin, hackle kerajaan seperti mana yang kita saksikan semasa pembentangan Belanjawan 2001 dan RRJP3 ataupun rakyat harap wakil rakyat mereka turut menyumbang ke arah pembangunan dan arah tuju negara.

Kerajaan tentunya perlu tegas bila berdepan dengan pembangkang yang semata-mata mahu menggagalkan usaha murni kerajaan. Namun, kita tetap akan menjawab isu-isu yang dibangkitkan oleh pembangkang setiap persoalan dan keluhan akan diambil perhatian serta kerajaan akan mengambil tindakan yang sewajarnya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kemaman.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kemaman, ya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Saya rasa opening statement yang dibuat oleh Yang Berhormat itu kurang bertanggungjawab sebab banyak persoalan yang dikeluarkan, dikemukakan tidak dijawab. Sebab itulah kita terpaksa ulang-ulang di ruang yang lain sebab terlalu banyak, banyak daripada ucapan saya, banyak isu yang saya ungkitkan, tidak dijawab dan dibuat secara umum macam itu.

Jadi, saya rasa opening statement kita tidak diberi contribution saya rasa kritikan kita kepada projek-projek mewah dan sebagainya ini ialah satu kritikan kerana benda ini membazir, itu sahaja. Kita minta supaya projek yang lebih memberi manfaat kepada rakyat terbawah, bukannya ini cadangan?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, persoalan Yang Berhormat ya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Sekian.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, Yang Berhormat. Misalannya kalau disentuh mengenai kementerian-kementerian lain, kementerian-kementerian ini akan menjawab dan saya sedialah menjawab nanti teguran-teguran Yang Berhormat.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Tumpat.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Saya juga terperanjat dengan kenyataan opening statement oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan yang saya kira senantiasanya mempunyai sikap yang amat terbuka terhadap pandangan-pandangan daripada semua pihak termasuklah pihak pembangkang.

Adakah sikap baru Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan ini ada kaitan dengan satu laporan penting yang dikeluarkan oleh syarikat terkemuka *ratings agency* dunia Standard and Poors (S&P) dan S&P telah menurunkan taraf kewangan pinjaman negara Malaysia ini daripada satu tangga kepada satu tangga yang ke bawah dengan alasan satu sebabnya ialah bahawa katanya, "*Genggaman kuku besi Perdana Menteri – the iron grip of the Prime Minister is loosening*".

Ini saya kira adalah gambaran peranan pembangkang yang amat penting, yang dapat mengurangkan kuasa Perdana Menteri tetapi gambaran Yang Berhormat Timbalan Menteri berikan sekejap tadi membimbangkan kami kerana Yang Berhormat Timbalan Menteri seolah-olah mengatakan bahawa kami ini negatif. Walhal, nampak gambarannya kami sangat berkesan dalam memainkan peranan sebagai pembangkang di Dewan yang mulia ini. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, sudah ya.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, Yang Berhormat. Saya sudi menjawab apa-apa persoalan yang akan dibangkitkan dan kita tahu bahawa teguran-teguran daripada orang luar itu mempunyai motif yang tersendiri. Kita minta kalau boleh Ahli Yang Berhormat tidak usahlah jadi 'kakak tua' sahaja.

Berhubung dengan soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kepong pada 3 April 2001 dan Yang Berhormat bagi Kemaman pada 4 April 2001, sukacita dimaklumkan bahawa sudah menjadi kebiasaan bagi sesebuah pasaran saham mengalami tahap peningkatan dan penurunan mengikut sentimen dan faktor ekonomi semasa sama ada dalam atau luar negara.

Di antara faktor-faktor yang menyebabkan penurunan harga saham BSKL ialah tekanan jualan secara mendadak yang berlaku di kebanyakan pasaran saham di seluruh dunia. Faktor-faktor lain yang menyebabkan kejatuhan tersebut termasuklah peningkatan kadar faedah bank dan tanda tanya mengenai prestasi ekonomi Amerika Syarikat.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, prestasi BSKL bagi tempoh satu tahun yang lalu ternyata lebih baik daripada beberapa bursa saham lain. KLSE mengalami penurunan 1.53% berbanding dengan Hong Kong yang jatuh 16.64%; Singapura 10.98%; Indonesia 10.77%; Filipina 4.2%; Jepun 4.14%; Taiwan, Thailand, Korea Selatan, semuanya mengalami peningkatan dalam tempoh yang sama.

Kerajaan terus berusaha

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kemaman berdiri Yang Berhormat. Hendak beri penjelasan ya?

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Saya rasa jawapan-jawapan yang sebeginilah yang tidak memuaskan kami daripada Yang Berhormat sebab apa yang kami ungkitkan pada waktu itu ialah apabila Perdana Menteri mengumumkan rancangan pemulihan ekonominya pasaran jatuh, sedangkan pasaran Singapura naik, pasaran Bangkok naik. Tetapi apa Yang Berhormat jawab buat secara umum dengan comparison lain yang tidak ada kena mengena dengan isu yang kita ungkitkan. Yang kita ungkitkan pasaran jatuh waktu itu ialah tidak *confidencenya* dengan planning yang dikemukakan oleh Perdana Menteri itu.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, itu pandangan Yang Berhormat.

Saya tertarik dengan pandangan Yang Berhormat bagi Kepong dahulu apabila menyatakan tentang bursa saham. Dia telah menganalisis faktor-faktor dalaman dan faktor-faktor luaran yang menyebabkan bursa saham kita jatuh. Satu daripada sangkaannya yang dibuat dan sekarang ini bermain di arena pasaran antarabangsa ialah mengenai kadar tukaran ringgit iaitu pegging yang dikatakan RM3.80.

Kerajaan telah pun menyatakan bahawa kita hendakkan competitiveness daripada pengeluaran industri-industri tempatan bukan hanya bergantung kepada pegging tetapi juga bergantung kepada keperluan sektor tempatan itu meningkatkan produktiviti dan kecekapan lebih penting daripada meminta kadar nilai tukaran Ringgit untuk dikaji semula.

Jadi, di sinilah kita minta kalau boleh FMM ataupun pengilang-pengilang Malaysia diminta bekerjasama mengkaji semula kadar nilai tukaran asing dan kita dapatkan pengilang-pengilang tempatan perlu mengikis dalam pemikiran mereka bahawa tahap daya saing hanya bergantung kepada kadar nilai tukaran ringgit semata-mata.

Kerajaan terus berusaha dalam mengambil langkah-langkah memastikan pasaran BSKL sentiasa kukuh dalam jangka panjang termasuklah meningkatkan piawaian tadbir urus korporat, pengawalseliaan berasaskan penzahiran, memperkenalkan peraturan penyenggaraan baru, meningkatkan pengawasan dan penguatkuasaan.

Baru-baru ini kerajaan telah melancarkan Pelan Induk Pasaran Modal untuk memastikan pasaran modal negara yang cekap dan efisien dan seterusnya meningkatkan keyakinan pelabur-pelabur terhadap pasaran saham terutama pelabur

luar negara dalam jangka masa yang panjang. Namun, usaha kerajaan sahaja tidak mencukupi. Kerajaan memerlukan kerjasama daripada semua pihak termasuk juga para pembangkang. Semua pihak mesti jujur dalam melihat hasrat dan aspirasi rakyat dan negara akan tercapai. Ini termasuk tidak memutarbelitkan fakta-fakta atau perangkaan-perangkaan ekonomi dan menabur fitnah sama ada di dalam negeri atau luar negeri, mengadakan demonstrasi secara haram yang bertujuan memberi gambaran keadaan huru-hara dalam negeri kepada media asing

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada dua orang berdiri, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: gambaran ini juga akan menghakikan keyakinan para pelabur terhadap negara kita.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Larut sama – ya dia beri Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat. Tadi Yang Berhormat mengatakan kita juga meminta kerjasama daripada pihak pembangkang terutamanya kerana kita tahu kerenah-kerenah yang dibuat oleh pembangkang ini boleh menjejaskan kejatuhan saham dan juga melemahkan pasaran tempatan pada keseluruhannya.

Adakah ini satu strategi pembangkang untuk melemahkan atau melihat ekonomi negara kita merosot dan ini membuka peluang kepada pihak-pihak luar untuk 'menangguk di air yang keruh' sebagai satu strategi mereka untuk mencapai apa yang mereka harapkan. Minta penjelasan sedikit daripada Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Larut. Saya berharap nanti kita akan melihat gambar yang besar daripada gambar yang kecil. Kita memintalah jangan sekali-kali mengorbankan kepentingan rakyat dan negara semata-mata untuk kepentingan partisan politik sahaja.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, dua orang berdiri Yang Berhormat, Kubang Kerian sama dengan

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Apa ini[*Menunjuk ke arah Yang Berhormat bagi Pokok Sena*]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Pokok Sena.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih rakan Timbalan Menteri. Tadi Yang Berhormat kata bahawa janganlah ada mana-mana pihak yang mengorbankan kepentingan rakyat seolah-olah refer kepada pembangkang yang dianggap dan disifatkan sebagai terlibat dalam boleh menjejaskan pasaran saham.

Sedangkan apa berlaku pada hari ini, yang dibangkitkan oleh pembangkang ialah kerana penglibatan pemimpin-pemimpin UMNO, Kerajaan Barisan Nasional yang telah mengorbankan kepentingan rakyat hanya untuk segelintir di kalangan kroni-kroni pemimpin UMNO dan Barisan Nasional. Ini yang kami bangkitkan, ini yang kami persoalkan di Dewan yang mulia ini.

Tidak ada seorang pun di kalangan anggota Parlimen pembangkang ini berhasrat untuk hendak mengaut keuntungan daripada keperitan, penderitaan rakyat dalam negara kita. Tetapi apa yang kami bangkitkan tentang penyelewengan-penyelewengan, penyalahgunaan yang melibatkan pemimpin-pemimpin negara, tidak ada sebarang tindakan yang dibuat oleh mana-mana pihak, penguat kuasa undang-undang dalam negara kita terhadap pemimpin-pemimpin negara kita.

Jadi, janganlah maknanya kerana kelemahan, kerana penyelewengan, kerana tidak dapat hendak jawab kepada rakyat kononnya bahawa pemimpin-pemimpin UMNO ini yang telah dianggap sebagai melakukan kesilapan, kezaliman dan sebagainya lalu

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan, Yang Berhormat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: ...hendak 'kambing hitamkan' pula parti pembangkang....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan, Yang Berhormat ya.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: ...ini satu perkara yang tidak baik. Sepatutnya kita lebih banyak melihat kepada diri kita. Ini yang tidak dilakukan, ini yang tidak ada sifat kepada pemimpin-pemimpin UMNO. Lebih banyak hendak menuding jari kepada orang sedangkan dia lupa bahawa dia juga melakukan kesilapan. Sepatutnya

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah, Yang Berhormat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: ...pihak kerajaan mengambil kritikan, pandangan ahli-ahli pembangkang ini secara positif.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, persoalan.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Barulah ada hasrat untuk memperbaiki di mana kelemahan, di mana kesilapan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat, ya.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, saya sungguh tertarik cakap Yang Berhormat bagi Pokok Sena tadi mengenai muhasabah diri. Jadi, kalau kita tengoklah hasil daripada muhasabah diri itu nanti, kita lihat bahawa kalau kita tengok alam kita ini, alam roh, alam dunia, alam barzakh, alam akhirat misalnya. Alam dunia ini cuma 15 minit sahaja, Yang Berhormat. Jadi, sifat kasih sayang itu mesti ada dan kalau itu kita dapat kuatkan, saya rasakan akan menjadikan Malaysia ini satu negara yang makmur.

Mengenai kronisma, ...

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada dua lagi berdiri, Yang Berhormat, ya.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Nanti sekejap, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia minta tunggu. Minta tunggu, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Saya rasakan perkataan-perkataan senang dilakukan dan dihiburkan. Kerana kalau saya misalnya terdapat misalnya dikatakan lembaga tender di jabatan-jabatan, dibahagikan kepada 'A', orang mengatakan 'A' itu kronisma – Abdullah misalnya orang mengatakan kronisma. Kalau tidak beri pada 'A', dibagi pada 'B', orang akan mengatakan 'B' itu kronisma dan begitulah seterusnya.

Pada saya, saya balik kepada 'usul balik asal' bahawa mengenai artikel 153, bahawa semua orang Melayu ini, kronisma kerajaan kerana itu termaktub dalam

perlembagaan di bawah artikel 153 iaitu Hak Keistimewaan Orang-orang Melayu, dan kita mempunyai dasar-dasar yang berkenaan untuk menjurus ke arah itu.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada dua yang berdiri. Ya, Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan. Pasaran saham kita boleh bahagikan kepada dua fasa, dua masa – masa sebelum krisis kewangan dan masa selepas krisis kewangan yang menimbulkan apa yang disebutkan oleh Larut bagaimana wujudnya sangkaan terhadap kerajaan, bagaimana kerajaan menguruskan dana-dana awam ialah kerana tidak ada maklumat yang telus, maklumat yang terperinci bagaimana dana awam ini digunakan ataupun terlibat dalam menampung kejatuhan pasaran saham. Adalah sangat mudah bagi kerajaan dapat memulihkan keyakinan orang ramai iaitu kerajaan mengizinkan satu semakan dilakukan, umpamanya EPF. Dalam ucapan saya pada hari Khamis yang lepas, saya telah sebut bahawa EPF telah mengalami kerugian RM14 bilion dan saya telah sebut 7 dana awam, Kumpulan Wang Amanah Pencen, Khazanah, PNB, Lembaga Tabung Angkatan Tentera, Koperasi Polis telah kehilangan RM40 bilion. Saya telah katakan bahawa penglibatan ini selepas pasaran saham jatuh, mereka masih masuk ke pasaran saham atas beberapa sebab – untuk menampung kejatuhan; menolong kaunter tertentu; bahkan untuk menolong peribadi-peribadi tertentu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalannya Yang Berhormat. Sebab benda itu Yang Berhormat ulang. Soalannya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Ini sebagai latar belakang kepada soalan. Oleh yang demikian, apa susahnya bagi kerajaan untuk mengumumkan tempoh-tempoh pelaburan saham ini, jumlah pelaburan saham ini, jumlah ekuiti yang mereka miliki, kaunter-kaunter yang mereka terlibat supaya dengan itu habis semua cerita. Tidak ada orang boleh tuduh orang itu menyeleweng, menyalahgunakan wang awam, tidak ada MTUC hendak buat piket, kita telus, ini yang dikatakan ketelusan.

Tetapi selagi mana kerajaan berdegil, tidak mahu tunjuk ketelusan, selagi itu wujud jurang keyakinan dalam masyarakat, dalam ekonomi, dalam pasaran saham. Jadi, Yang Berhormat akan datang berulang-ulang cakap benda yang sama, kami berulang-ulang tanya benda yang sama.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat, ya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah.

Tuan Husam bin Haji Musa: Soalan akhir, Tuan Yang di-Pertua. Jadi, boleh atau tidak apa yang telah saya dakwakan di dalam Dewan ini disahkan, iaitu kerugian sebanyak RM40 bilion telah berlaku dan kerugian itu masih berlaku. Bagi Time dotCom sahaja kerugian dalam masa satu bulan untuk 4 dana awam ialah RM1 bilion. Kalau dapat Yang Berhormat Timbalan Menteri memberikan satu gambaran yang menyeluruh, yang terperinci, yang jelas pada Dewan ini.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Boleh saya jawab kemudian sikit apabila datang pada tempat itu. Tuan Yang di-Pertua, kejatuhan Indeks BSKL adalah berikutan kemerosotan

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Seri Gading berdiri, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan. Saya melihat trend parti pembangkang sekarang, dia ubah dia punya strategik, dahulu pembangkang untuk menarik simpati rakyat untuk meraih kemenangan menggunakan isu seorang bekas Timbalan Perdana Menteri. Isu ini, hari ini sudah tidak berapa diminati oleh orang ramai kerana orang ramai sudah mula faham dan sedar cerita yang sebenarnya.

Oleh itu sekarang, pembangkang membuat strategi baru membangkitkan pula soal-soal ekonomi, dan soal ekonomi memang pernah juga dahulu dibangkitkan sebagai salah satu strategi parti pembangkang - soal lebuhraya, soal Proton, soal industri berat dan sebagainya. Jadi, hari ini berulang semula soal ekonomi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalaannya.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ini soalnya, boleh atau tidak Kementerian Kewangan jelaskan sejelas-jelasnya seluruhnya soal yang dibangkitkan, soal nepotism, kroni daripada tahun 1990lah, jelas-sejelasnya siapa yang memulakan, siapa yang terlibat, kemudian cerita-cerita ekonomi yang baru ini. Macam Yang Berhormat kata tadi pemberian kepada tender, orang yang menang, beri 'A' pun orang kata kroni, beri 'B' pun orang akan kata kroni, begitulah

seterusnya. Jelas satu jawapan yang konkrit yang boleh diterima oleh rakyat sekali gus menolak fitnah dan pemutar belit oleh parti pembangkang. Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, Yang Berhormat. Kita menjalankan ini sebagai prinsip, dasar. Misalnya kalau katakan pemberian kontrak, kita akan memberikan penerangan, bagaimana kontrak itu diberi, cara tender terbukakah, cara tender terhadkah ataupun *negotiate tender*, dengan izin. Jadi, dengan cara itu cara prinsipnya sahaja, tetapi kalau kita bangkitkan *case by case*, jadi, kita kena menjawab *case by case* kerana saya rasakan dengan tambahan RM3 bilion ini nanti, *pump bringing* atau kemasukan lagi dana untuk kita mendinamikkan lagi aktiviti ekonomi kita, banyak lagi nanti projek-projek kerajaan yang dibuat oleh pihak awam atau kerajaan sendiri akan banyak dijalankan. Jadi, kalau misalnya setiap kali ditanya akan kita terangkan *case by case*, tetapi tiap-tiap prinsip kita akan terangkan keseluruhannya.

Mengenai kejutan Indeks BSKL berikutan kemerosotan ketara Dow Jones dan NASDAQ, sentimen pelabur telah merosot di pasaran Amerika Syarikat terutama sekali ekoran daripada ramalan kejatuhan keuntungan beberapa buah syarikat di Amerika Syarikat. Pasaran BSKL yang kurang menggalakkan kini adalah juga selaras dengan prestasi bursa-bursa saham serantau. Pada 4 April, kejatuhan Dow Jones dan NASDAQ adalah masing-masing sebanyak 16% mata dan 58% mata berbanding awal Januari 2000. Pakej rangsangan fiskal yang diumumkan baru-baru ini merupakan langkah-langkah tambahan kepada Belanjawan 2001 bertujuan untuk meningkatkan lagi keyakinan para pelabur untuk menambahkan pelaburan di negara kita.

Mengenai isu pembelian saham MAS dan Time dotCom oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang masih tidak berpuas hati, penjelasan dan jawapan yang panjang lebar telah pun diberikan mengenai saham MAS ini. Yang Berhormat Menteri Kewangan telah menjawab semua soalan pada 21 Mac 2001. Ahli Yang Berhormat bagi Kepong turut mengemukakan soalan mulut dan soalan tambahan. Pada 29 Mac, Kementerian Kewangan sekali lagi memberi penjelasan mengenai MAS dan Time dotCom telah banyak soalan mulut mengenai Time dotCom yang sudah dijawab. Kita faham dilema yang dihadapi oleh Yang Berhormat bagi Pokok Sena. Dari usia yang muda beliau berlatih menghentam kerajaan melalui ceramah dan tabiat sebegini tentunya susah hendak dikikis. Walaupun sekarang beliau muncul

sebagai, dengan izin, court jester, di Dewan yang mulia ini, kita yakin beliau akan berubah, insya-Allah.

Ahli Yang Berhormat bagi Pokok Sena menyentuh mengenai penubuhan suruhanjaya bebas. Biasanya suruhanjaya begini adalah bagi menyiasat kes-kes berhubung dengan salah laku ataupun penyelewengan. Dalam kes pembelian saham MAS ingin ditekankan di sini bahawa pembelian tersebut dilaksanakan berasaskan peraturan dan garis panduan yang ditetapkan oleh pihak berkuasa tempatan yang berkaitan dan tidak wujud sama sekali sebarang elemen penyelewengan atau seumpamanya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kemaman berdiri, Yang Berhormat. Kemaman ya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Saya rasa apa yang Yang Berhormat jawab itu tidak kenalah pada tempatnya sebab....

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Belum habis lagi nih...

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: ..fasal isu MAS ini banyak angle yang diungkitkan, yang membuktikan penyelewengan berlaku. Jelas. Contohnya, KWSP kata dia beli Time dotCom ini sebab, ini contoh sahaja ya, sebab dia hutang kepada Time Engineering tetapi Bank Pembangunan, sebuah institusi di bawah Kementerian Kewangan beri pula pinjaman kepada Time Engineering sebanyak RM860 juta. Jadi, banyak confusing statement daripada beberapa institusi yang dikeluarkan yang ada terlibat dengan syarikat-syarikat yang di bailout ini. Yang itu yang kita hendak clarification. Sekian.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih Yang Berhormat, saya jawab ya. Berhubung dengan penggunaan dana awam yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kubang Kerian, Kepong, Kemaman untuk membeli saham Time dotCom tadi....

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Pokok Sena berdiri lagi, Yang Berhormat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Belum habis jawab lagi nih.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ha?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Belum habis jawab lagi nih.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Tak hak tadi, yang sebelum tadi nih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Oh, I see.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Walau apa tanggapan Timbalan Menteri kepada saya, saya tidak marah – walaupun sebenarnya yang “penglipur lara” ataupun lawak jenaka di sini ialah Menteri Kewangan. Walaupun Yang Berhormat Timbalan Menteri sebut tadi bahawa tidak berlaku unsur-unsur penyelewengan dan sebagainya sehingga tidak memerlukan kepada satu suruhanjaya penyiasat bebas, saya boleh terima tetapi itu tanggapan daripada pihak kerajaan, daripada pihak Kementerian Kewangan. Sudah tentulah pihak kerajaan akan mengatakan bahawa kami tidak melakukan apa-apa penyelewengan. Tetapi persoalannya sekarang ini bagi saya, walaupun tidak hendak kepada suruhanjaya bebas ini tetapi ada satu report polis yang dibuat oleh Pemuda Barisan Alternatif mewakili 1,400 orang lebih penandatangan report tersebut di Balai Polis Sepang, sehingga sekarang pihak polis belum mengambil apa-apa tindakan terhadap report yang dibuat ke atas tiga penama iaitu Perdana Menteri, Menteri Kewangan dan termasuk Tan Sri Tajudin Ramli. Sepatutnya siasatan perlu dibuat. Kalau kerajaan mari sini menafikan bahawa kami tidak terlibat, tidak ada unsur penyelewengan, memang pihak kerajaan akan mengatakan tidak ada unsur penyelewengan tetapi secara umumnya masyarakat melihat bahawa ada unsur penyelewengan. Maka, unsur penyelewengan ini penyelesaiannya ialah penyiasatan yang mesti dilakukan oleh pihak yang mesti berwajib menjalankan penyiasatan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cu kup.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Kalau suruh kerajaan ataupun pihak Menteri, pihak kementerian sendiri, dia akan kata bahawa okay tidak ada apa-apa unsur penyelewengan. Macam saya sebutlah kata...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, persoalannya, Yang Berhormat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: suruh penyamun siasat penyamun, suruh perompak siasat perompak, memang sampai kiamat kita tidak boleh tangkap perompak.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, Yang Berhormat. Ini merupakan perception, ataupun persepsi. Kadang-kadang benda-benda yang betul pun kalau misalnya persepsi itu disalah tanggap, ianya tidak betul. Kalau benda tidak betul selalu dicakapkan, ia menjadi benda betul. Jadi, di sinilah

perception memainkan peranan. Pada saya apa yang diterangkan oleh Menteri Kewangan itu sudah pun jelas, sudah pun dibentangkan di Dewan yang mulia ini, telah pun dibuat secara detail oleh berita-berita akhbar dan orang kampung boleh membacanya dan boleh membuat penganalisan tetapi kalau misalnya Yang Berhormat menghasut misalnya, orang-orang mengatakan ini tidak betul, persepsi itu tidak betul, maka itulah persepsinya.

Mengenai tindakan pihak polis yang Yang Berhormat katakan tadi, kita serah kepada pihak polislah untuk membuat tindakan, terima kasih.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kubang Kerian bangun, Yang Berhormat, hendak beri?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Belum habis lagi ini. *[Ketawa]*

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih. Dia murah hati, insya-Allah tetapi kalau dia bawa Menteri Kewangan lagi baiklah. Saya nak tanya dia banyak pun... *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Teruskan, Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Persepsi dia ada dua. Satu persepsi berasas, satu persepsi yang tidak ada asas. Dalam kes MAS, saya telah tanya Tun Menteri Kewangan adakah kerajaan melantik penilai bebas sebagaimana bekas Menteri Kewangan melantik penilai bebas ketika pembelian saham konsortium oleh Petronas. Tun jawab, dia kata, penilaian ada. Saya telah semak laporan kewangan Naluri yang dibentangkan dalam mesyuarat agong khas mereka dengan hitam putih ditulis tidak ada sebarang laporan penilaian antarabangsa dilakukan yang dilantik secara rasmi oleh kerajaan mahupun yang tidak rasmi. Bahkan, dalam laporan tersebut ditulis bahawa hasil daripada pembayaran oleh kerajaan mereka telah membayar hutang sejumlah RM900 juta dan bakinya disimpan dalam simpanan tetap sebanyak 2.8% setahun dengan keuntungan RM24 juta.

Jadi, ini persepsi yang berasas. Kalau kerajaan daripada awal lagi melantik penilai bebas, habis cerita. Penilai bebas akan menjadi orang ketiga yang akan meletakkan harga yang orang kata fair, fair kepada pandangan orang ketiga, bukan fair pada pandangan yang hendak jual. Bahkan, Tun kata dalam tu, penjual adalah reluctant seller, dalam laporan Naluri disebut willing buyer, willing seller. Bertulis! Ini orang confuse. Yang Menteri jawab di Parlimen reluctant seller, bahkan dalam

kenyataan akhbar Tan Sri Tajudin kata dia sangat bergembira. Ini semua orang tahu, ada dalam kenyataan dalam negara, luar negara, dia gembira – very happy kerana untung besar.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, persoalannya, Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Persoalannya, persepsi yang berasas yang tidak diaddresskan oleh kerajaan inilah yang telah menimbulkan kekeruhan dalam pengurusan kewangan negara kita.

Satu perkara saya hendak tahu syarikat kerajaan ataupun penglibatan kerajaan dalam perniagaan ini banyak. Kalau tidak silap saya lebih daripada 120 syarikat yang ada penglibatan Menteri Kewangan Diperbadankan – 120 lebih syarikat. Siapa yang *manage* ataupun yang selia syarikat-syarikat ini? Di bawah Kementerian Kewangan, portfolio mana diberi mandat hendak jaga perjalanan 120 syarikat ini. Jangan sampai dia orang rugi, kita kena tampung baru kita ambil kisah, macam dalam pengurusan MAS. Tun beri sebab tiga kerugian. Kerugian pertama ialah kerana pertukaran mata wang jatuh. Yang kedua ialah harga petroleum tetapi kalau kita pergi secara yang lebih teliti apa fasal kenaikan petroleum telah menyebabkan MAS rugi sedangkan kapal terbang lain masih lagi mencatat keuntungan. Jawapannya ialah kerana Tan Sri Tajudin pada masa itu tidak mahu ada satu perjanjian pembelian hadapan bagi Petroleum – daily basis. Dia hendak beli petrol ikut dia guna hari ini. Tidak ada perjanjian 10 tahun ke hadapan. Bila harga petroleum naik dia terperangkap, bermakna ini adalah kelemahan pengurusan. Kalau Kementerian Kewangan mempunyai satu pasukan yang kemas, yang cekap, kelemahan ini dapat dikesan daripada awal lagi dan saya tahu.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: ...ya, ya, sudah hendak cukup dah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Siapa yang menyelia tadi..

Tuan Husam bin Haji Musa: Sedikit sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, itu terlalu panjang itu saya benarkan. Cukup.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih Yang Berhormat. Boleh saya bacakan, dengan izin, summary of an investment of conclusion out perform – our out perform reaching on Malaysia Airline (MAS) stock is based on the premise that the foreign airline will buy a strategic equity stake in MAS and transform the carrier from inefficient to highly competitive airline. Our coalition of MAS nett tangible asset – dibangkitkan oleh Kemaman tadi – (a) support of value of maximum RM8.50...

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jangan begitu Yang Berhormat, nanti dulu.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Jadi, di sini kalau kita lihat daripada report ini yang mengatakan kita membeli RM8 tetapi ada orang yang mengatakan boleh dibeli secara maksimum RM8.50. Jadi, di situ kita lihat bahawa ada jugalah kita melihat pandangan-pandangan daripada yang lain, Yang Berhormat katakan tadi.

Kalau saya tengok-tengokkan lagi mengenai MAS ini, kena balik semulalah....

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti dia jawablah.

Dato' D r. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Nanti saya tengok kemudian.

NTA pun dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kepong kalau tidak salah saya dalam perbincangan dia. Dikatakan kerajaan tidak perlu membeli dengan izin, the management block, ini yang telah banyak diperkatakan kerana kerajaan memiliki golden share. Jadi, di antara apa yang diperlihatkan daripada segi golden share dan management block. Golden share ini memberikan kuasa kerajaan melantik pengerusi syarikat – tidak lebih daripada itu. Pengerusi yang tidak mempunyai kuasa efektif dan dengan izin, 'cloud' tidak akan dapat membuat keputusan atau mengatur strategi. Golden share lebih merupakan instrument yang boleh digunakan oleh kerajaan jika berlakunya sesuatu krisis. Pembangkang juga mendakwa kerajaan tidak perlu memperoleh saham Naluri Berhad.

Kerajaan jika dicampur pegangan Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, Kumpulan Wang Amanah, Pencen dan Amanah Raya Nominees, kononnya sudah pun menjadikan kerajaan sebagai single largest shareholder. Sebenarnya

pembangkang sendiri faham bahawa Naluri Berhad memegang, dengan izin, the controlling and management block manakala, KWSP dan KWAP merupakan pelabur pasif jangka panjang. Jadi, di sini kerajaan memainkan peranan kalau misalnya Tan Sri Tajudin Ramli, Naluri dijualnya single largest shareholder ini iaitu controlling management block, jadi maknanya sekarang ini tergadailah MAS ini kepada tangan yang lain dan mereka akan menentukan apa yang patut dibuat oleh MAS dan kerajaan tidak dapat menentukan walaupun kita ada golden share.

Walaupun bagaimanapun, apa yang dibuat oleh kerajaan, kita memandang secara keseluruhan. Ini saya bangkitkan hari itu tentang policy analysis, analisis dasar-dasar. Bukannya kita melihat dari segi MAS itu sahaja, kita melihat daripada segi hub, KLIA kita melihat daripada segi lama masa itu sendiri dan sebagainya. Daripada situlah bahawa kita melihat MAS dapat kita pulihkan, insya-Allah tidak berapa tahun lagi.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, bagi jalan lagi ya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Ya, saya minta maaf. Ini hanya semata-mata untuk kebaikan kita semua. NTA ada dua. Saya telah baca laporan Naluri. Adjusted NTA yang tertakluk kepada perkara-perkara yang relatif – andaian-andaian tertentu tetapi NTA yang sebenar RM1.23 sahaja, yang kita bayar RM8.00 satu saham. NTA pada 31 Mac 2001 hanya RM1.23 walaupun pada 31 Disember 2000 ialah RM1.29 kalau tidak silap saya. Jadi, ini kena jelas kepada orang ramai. Kita tidak boleh kata ini orang kampung sahaja kerana yang akan membaca laporan kita, penerangan kita ialah pelabur-pelabur juga – yang tahu kedudukan yang sebenar. Jadi, kita tidak boleh beri dua anggota audiens kita. Kita hanya kena ada satu premis yang jelas untuk semua orang, yang pertama.

Yang kedua, tiga kumpulan tadi adalah pasif tapi kerajaan boleh initiate dia jadi aktif. Tiga kumpulan tadi ada 31% saham dan ini asas bargaining power – tawar menawar dengan Naluri bagi mendapat harga yang lebih murah. You boleh beli controlling stake tetapi tidak mesti harga RM8.00, boleh jadi harga RM6.00, boleh jadi harga RM 5.00....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalannya, Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Boleh jadi harga RM4.30. Jadi, soalan saya, mengapakah kerajaan tidak menggunakan asas tawar-menawar ini dan kerajaan juga boleh mengambil langkah yang lain. Saya bukan pakar dalam dunia korporat

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cukup, Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: ...tetapi saya difahamkan kita boleh dikeluarkan Right Issues iaitu kerajaan menambah modal ke dalam MAS tanpa perubahan, ekuiti dan sekarang kita ada dua masalah. Sekarang kita hanya baru beli ekuiti 29% tetapi injection modal kita belum buat yang saya jangka akan menelan RM2 bilion.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Jadi, sudah nampak soalnya tadi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah dua soalan ya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Soalan tadi takut terlupa pulak fasal yang....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Boleh jawablah tu...

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Yang Berhormat, selalunya apabila kita hendak membeli satu-satu share juga dimasukkan sebagai potential asset seperti yang diterangkan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan dahulu. Kita melihat secara kesarwajagatan. Maksudnya kalau kita tengok bahawa kapal terbang MAS ini telah pergi ke beberapa benua, kapal terbang kita pun ada 82 buah, saya cakap hari itu kepada Yang Berhormat bagi Pokok Sena kalau misalnya B737 itu harganya RM64 juta, kita ada lagi 80 buah berjenis-jenis, takkanlah harga asset nya itu tak sampai USD2. Jadi, di sini kita melihat bahawa kita melihat daripada.....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti Menteri jawab dahululah, Kemaman.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Kesarwajagatan....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya suka nasihat Timbalan Menteri, kalau misalnya tidak bagi, sudah banyak sangat soalan, boleh terus. Jangan layanlah ya. Kalau hendak bagi dia terpulanglah sebab benda yang sama.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Berhubung dengan penggunaan dana awam yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kubang Kerian, Kepong untuk membeli saham Time dotCom (TDC), pelaburan agensi kerajaan seperti Khazanah, KWSP, Danaharta dan KWAP dalam Time dotCom adalah dibuat berdasarkan pertimbangan komersial. Penilaian yang dibuat oleh beberapa firma juruperunding telah menetapkan nilai Time dotCom dalam lingkungan harga IPO sebanyak RM3.30 se saham. Time dotCom mempunyai potensi peningkatan nilai berasaskan kepada permintaan yang semakin meningkat terhadap perkhidmatan industri teknologi komunikasi dan maklumat ICT.

Walau bagaimanapun, kejatuhan indeks komposit NASDAQ telah mempengaruhi harga saham di BSKL dan memberi impak negatif ke atas harga Time dotCom semasa penyenaraianya pada 12 Mac 2001. Dalam...

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kubang Kerian berdiri, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Saya habiskan ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia hendak habiskan.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Dalam keadaan pasaran saham yang lemah, penyenaraian Time dotCom menghadapi masalah untuk mendapat penaja jamin dan Danaharta KWSP dan KWAP telah diminta memberi bantuan memandangkan bahawa Time Engineering Berhad (TED) syarikat induk Time dotCom mempunyai hutang dengan Danaharta dan KWSP masing-masing sebanyak RM346.1 juta dan RM590.6 juta yang diluluskan pada 1996 oleh Menteri Kewangan pada ketika itu.

Danaharta dan KWSP bersetuju untuk menjadi penaja jamin kecil....

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Parit Sulong pun berdiri, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Tunggu saya habis dahulu?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, dia hendak habiskan Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: ...supaya mereka dapat memaksimumkan kadar bayaran balik hutang tersebut ataupun dikatakan recovery

rate dengan kadar 76%, RM81.9 juta tunai dan 80.04 juta saham iaitu 3.16% ekuiti dan 87%, RM335.98 juta tunai dan 81.6 juta saham iaitu 3.22% ekuiti pada harga Time dotCom kini sebanyak RM2.20 sen se saham berbanding dengan tindakan liquidation ke atas kumpulan TEB yang dikira masing-masing sebanyak 23.4% dan 27% sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang mana? Oh, bagi Parit Sulong Yang Berhormat?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Parit Sulong.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kami di pihak Backbenchers Barisan Nasional, kita menerima baik penjelasan yang diberikan oleh pihak kerajaan mengenai pembelian saham MAS dan juga Time dotCom. Jadi, untuk memberhentikan asakan daripada pihak pembangkang yang meneruskan dakwaan-dakwaan kononnya tiada independent assessment, dengan izin, tidak ada due diligence oleh pihak yang bebas dan sebagainya, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan, adakah pihak kerajaan mempunyai satu manual ataupun prosedur, dengan izin, di dalam kita melakukan exercise yang besar seumpama pembelian saham MAS dan juga aktiviti yang menjurus kepada Time dotCom ini. Adakah kita mempunyai manual atau prosedur supaya mengukuhkan lagi matlamat transparency di dalam transaksi dan urusan sedemikian. Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Tuan Yang di-Pertua, selalu apa yang dikatakan kita ada peruntukan di bawah AC dan juga FIC dan peruntukan ini mestilah mendapat kelulusan daripada AC dan FIC sebelum transaksi boleh dibuat kerana kita takut nanti minority shareholders akan terganggu ataupun akan kecundang. Jadi, dengan adanya AC dan FIC dalam kes MAS ini telah pun meluluskannya, maka transaksi itu dapat dibuat.

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Chow Kon Yeow: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ramai berdiri, siapa hendak bagi?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Kepong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kepong ya.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Jawapan daripada Yang Berhormat tadi itu sebahagiannya boleh diterima tetapi pada keseluruhannya hendak menyembunyikan hakikat dan kenyataan. Itu jawapan rasmi sahaja bukan jawapan yang membayangkan keadaan yang sebenar. Itu masalah kita sekarang ini.

Misalnya Tuan Yang di-Pertua, tiap-tiap tahun kita ada menerima laporan KWSP tetapi laporan KWAP saya tidak nampak dan kita boleh melaung-laungkan di luar oh begitu cekap dan baik kerajaan tetapi laporan tidak ada, macam mana kita hendak mempercayai laungan tersebut. Ini masalah kita sekarang.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, persoalan Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Soalan itu bolehkah kita dapat laporan KWAP.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha! bukan senang.

Dr. Tan Seng Giaw: KWAP dan mengenai pasaran saham tadi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Janganlah berpusing-pusing, balik ke belakang buat apa pula Yang Berhormat..

Dr. Tan Seng Giaw: Hendak kena mengena itulah, IPO itu pasaran saham Yang Berhormat. Itu pasaran saham IPO, itulah masalah kita, kena mengena dengan IPO dan pasaran saham.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, persoalannya Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Soalannya apakah terjadi dengan MESDAQ kita sekarang ini. Kita ada bermula kerana kita mesti meniru NASDAQ Amerika Syarikat dan kita adakan MESDAQ di Malaysia, apakah yang terjadi dengan MESDAQ kita? Sama ada di dalam keadaan persiapan ataupun keadaan yang tertidur ataupun keadaan yang lain.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudahlah Yang Berhormat, cukuplah.

Dr. Tan Seng Giaw: Banyak lagi perkara dan masalahnya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini soalan tambahan Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Kekurangan accountability dan ketelusannya yang boleh diterima oleh orang awam sama ada di dalam dan di luar negara. Itu masalahnya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih Yang Berhormat. Masalah MESDAQ ini kita agak lembab aktivitinya kerana kaunter pun tidak banyak. Kemungkinan agaknya kerajaan akan cuba mencantumkan kembali dengan Future s kah atau sebagainya. Ini dalam pandangan sahaja, belum lagi secara official kerana MESDAQ ini ada satu kaunter sahaja. Jadi tidak banyak pelaburan yang dibuat dan dalam keadaan sekarang ini agak lembap sedikit.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Tuan Chow Kon Yeow: *[Bangun]*

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Ini mengenai KWAP ini boleh saya habiskan dahulu?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada soalan laporan KWSP dan dia hendak..

Tuan Chow Kon Yeow: Sepuluh tahun tidak dibentang di Dewan.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: KWSP?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti, nanti.

Tuan Chow Kon Yeow : KWAP.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: KWAP? Saya akan bertanya kepada pegawai yang berkenaan kerana kita lihat sama ada adakah atau tidak dibentangkan nanti.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Yang Berhormat bagi Kota Melaka, hendak beri.

Tuan Kerk Kim Hock: Baru-baru ini Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan ada mengatakan bahawa sekiranya rakyat tidak puas hati dengan keputusan kerajaan membeli saham MAS, kerajaan sanggup membatalkan keputusan itu. Jadi saya hendak tahu apakah caranya ataupun bagaimana kerajaan hendak tahu rakyat puas hati atau tidak? Sanggupkah kerajaan mengadakan referendum untuk memberitahu apakah perasaan rakyat dan betul-betul benarkah, kalau rakyat tidak sokong dan menyuruh kerajaan membatalkan keputusan itu.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Yang Berhormat, itu sebagai jolokan sahaja tetapi apa yang dikatakan selepas ayat itu kalau dibaca dari *Hansard* mengatakan kerajaan tidak bersetuju, kerajaan hendak membeli kerana itu merupakan *stakeholder* dan ia menyebabkan maruah kerajaan sendiri, kalau ditengokkan the following sentence, terima kasih.

Penglibatan KWAP adalah dalam bentuk pembelian untuk jangka panjang. KWAP melalui *private placement* menerima RM55,250,000 saham bernilai RM182.33 juta di mana pembelian 218,541,000 saham bernilai RM721.19 juta adalah disebabkan oleh obligasi penaja jamin kecil kerana berlakunya *under-subscription* menjadikan pegangan ekuiti secara keseluruhan sebanyak 10.82%.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Saya habiskan terus.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Kemaman, tunggu dahulu.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Perolehan KWAP diputuskan pada Oktober 2000 di mana keadaan pasaran adalah baik. Indeks Bursa Saham Kuala Lumpur pada masa itu berada dalam lingkungan 750 hingga 790. KWAP tidak menjangka pasaran saham merudum enam bulan selepas keputusan itu dibuat. Di samping pertimbangan komersial, penglibatan KWAP adalah diperlukan bagi memastikan pelaburan Khazanah tidak mengalami kerugian dan hutang-hutang TDC dengan Danaharta dan KWSP dapat dibayar balik.

Seperti yang disahkan oleh penasihat pengapungan CIMB tanpa taja jamin oleh KWAP TDC tidak dapat disenaraikan. Sekiranya TDC tidak dapat disenaraikan penstrukturan TEB akan gagal dan seterusnya TEB tidak akan dapat menyelesaikan hutang dan kedudukan Khazanah, Danaharta dan KWSP akan terjejas, di samping memburukkan lagi sektor perbankan dan masalah hutang tidak berbayar NPL serta kesan systemic yang mestinya dielakkan.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih Yang Berhormat sedarkah bahawa kenapa CIMB memerlukan guarantee daripada KWAP dan KWSP ini ialah kerana harga yang diletakkan oleh Time dotCom RM3.30 itu tidak boleh diterima oleh pasaran. Sebab saya membaca sendiri laporan keluaran daripada bursa-bursa saham daripada Securities circle bahawa pricing Time dotCom sepatutnya antara RM2.00 hingga RM2.50 sahaja. Sebab apa bila dia letakkan harga RM3.30 maka CIMB tidak ada confident bahawa saham ini akan dijual. Sebab itulah mereka

memerlukan KWAP dan juga KWSP memberi jaminan, tidak pernah berlaku sebuah institusi ataupun syarikat yang disenaraikan macam banker minta guarantee daripada institusi kerajaan. Ini satu perkara yang pelik dan sah yang bertentangan dengan Tatacara Akta Prosedur Kewangan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Mengenai prizing RM3.30 itu sebenarnya harga yang dalam pasaran pun tidak betul, kerana pasaran hanya mengatakan antara RM2.00 hingga RM2.50.

Yang keduanya fasal mengenai MAS tadi sedikit. Fasal *controlling stake*. saya hendak tanya juga kenapa Tajudin Ramli semasa membeli MAS dahulu harga pasaran, kenapa tidak ada potential premium on top of the harga yang disenaraikan di pasaran saham. Sekian.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Kalau tidak salah saya semasa Tajudin Ramli membeli stake MAS itu dia lebih daripada harga yang sepatutnya, di situ kita untung, kalau tidak salah saya RM6.50 kah atau RM7.50 dengan harga yang sebenarnya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Menyampuk]

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Jadi, saya akan berikan laporannya di sini dan juga mengenai Time dotCom tadi, ada laporan yang mengatakan bahawa Time dotCom itu boleh dijual satu saham RM3.30 ke-RM3.60. Oleh kerana itu dibuatkan RM3.30 tetapi oleh kerana harga itu merudum selepas KWAP membuat ikatan perjanjian dan dia merudum daripada yang tidak dapat dijangkakan tadi, daripada lingkungan 750 hingga 790 masa itu saham di BSKL tetapi apabila MESDAQ jatuh, semuanya jatuh dan kita harapkan nanti insya - Allah teknikal Time dotCom dan sebagainya di Amerika akan merupakan *the second swing*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, supaya dapat kita melihatkan daripada half year or setengah tahun yang kemudian ataupun suku tahun terakhir kepimpinan Time dan semua saham-saham mengenainya akan dapat dipertingkatkan.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak terus menjawab atau hendak beri jalan lagi?

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: CIMB minta guarantee daripada KWAP ini sebab dia tahu harga itu akan merudum bukan kerana tidak disangka-sangka, memang disangka. Itu yang saya hendak persoalkan, kalau tidak dia tidak akan minta guarantee..

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Sekarang ini....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: ..dirancang sudah memang untuk merudum.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Kita lihat secara keseluruhan, seperti juga kalau Yang Berhormat berhutang kepada saya, jadi saya minta hutang, Yang Berhormat kata saya boleh bayar 50% dari segi cash, 50% daripada ansuran kewangan. Kalau saya tidak ambil saya tidak akan mendapat apa-apa. Dalam keadaan ini kita ambil, maknanya sekarang ini yang diberi oleh TEM kepada Danaharta, kepada KWSP dan sebagainya ialah 5% dari segi cash dan 5% dari segi ansuran kewangan. Itu kita lihat sekarang ini tetapi saya katakan tadi Time dotCom tidak dapat diapungkan kalau tidak KWAP masuk, jadi di sini untuk melihat keseluruhannya supaya tidak ada systemic ini, perkara ini dilakukan.

Mengenai soalan Yang Berhormat Kemaman

Tuan Chow Kon Yeow: Penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak bagi?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Last, last.

Tuan Chow Kon Yeow: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Jadi, dari penjelasan yang diberikan oleh Timbalan Menteri, jelaslah KWAP ini digunakan oleh kerajaan untuk menyelamatkan Time dotCom kerana walaupun KWAP ini pada mulanya cuma memainkan peranan sebagai subunderwriter di mana secara last resort sahaja KWAP akan masuk untuk mengambil saham-saham yang tidak subscribe dalam IPO tetapi berakhirnya KWAP dipaksa untuk mengambil 65% dari unsubscribe portion of the IPO. Jadi seperti mana yang diakui oleh Timbalan Menteri tadi, jelas KWAP dalam Time dotCom ini adalah satu perkara yang terang-terang menunjukkan kerajaan telah menggunakan wang rakyat untuk bailout Time dotCom dan saya rasa KWAP sangat

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan?

Tuan Chow Kon Yeow: ...tidak bertanggungjawab dalam segi ini sebab

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalannya Yang Berhormat, apa soalan Yang Berhormat. Macam hendak berucap.

Tuan Chow Kon Yeow: ...sebab dibentuk di bawah akta.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalnya, Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow: ...dan diwajibkan untuk membentangkan laporan tahunan kepada Dewan yang mulia ini tetapi sejak 1991, Pusat Sumber di Parlimen tidak ada apa-apa mengenai laporan KWAP. Bahagian Perundangan pun tidak ada catatan laporan KWAP dibentangkan dalam beberapa tahun kebelakangan ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan, Yang Berhormat. Ini panjang sangat.

Tuan Chow Kon Yeow: Jadi saya rasa Timbalan Menteri haruslah memberi perhatian dalam perkara ini supaya siapa yang mengawal KWAP.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat ya.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih. Saya baca sekali lagi ya. KWAP tidak menjangka pasaran saham merudum enam bulan selepas keputusan dibuat. Jadi masa itu bursa saham dalam lingkungan RM750 hingga RM790. Di samping pertimbangan komersial, pendapatan KWAP adalah diperlukan bagi memastikan keperluan khazanah tidak mengalami kerugian dan hutang-hutang TDC, Danaharta dan KWSP dapat dibayar balik. Ini saya katakan hari itu kalau kita tengok dari segi polisi analisis, analisa dasar, kita hendak melihat in the right mix, Yang Berhormat bagi Parit Buntar tahu ini the right mix macam mana kita hendak mencatu all the sensitivity analysis supaya dapat kita dapatkan the right mix ya. Jadi....

Tuan Mohamad bin Sabu: Tuan Yang di-Pertua, saya hendak tanya.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: KWAP adalah satu, nanti sekejap. KWAP adalah satu

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti dulu ya.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: ...untuk masuk dalam TDC merupakan satu jangka masa pelaburan yang panjang. Jadi kalau saya rasakan perkara ini sudah pun kita terangkan, ada

Tuan Mohamad bin Sabu: Tuan Yang di-Pertua....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ini....

Tuan Mohamad bin Sabu: Macam mana KWAP tidak sangka pasaran saham boleh jatuh. Saya yang tidak terlibat ekonomi pun tahu akan jatuh. *[Ketawa]* Ini satu jawapan yang tidak seronok sangatlah, terlalu taksub. Pegawai-pegawai korporat dengar malu, jawab elok-elok sikitlah. Kata hendak tolong Halim Saad, okay. Jangan kata tidak tahu hendak jatuh. Ini pegawai ramai dekat belakang tu.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cukup persoalan Yang Berhormat.

Tuan Mohamad bin Sabu: Dia orang tengah tulis macam-macam hal analisa Malaysia ini, jadi jawapan itu tidak seronoklah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya, dia hendak jawapan seronok, Yang Berhormat. *[Ketawa]*

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Saham tax ini dia boleh naik begitu lekas dan boleh jatuh begitu lekas juga. Jadi bila dia naik begitu lekas, kita lihatlah bahawa NASDAQ jatuh, maka saham ini juga merudum tetapi kita rasakan daripada analisa pasaran bahawa the second half of the year, dengan izin, setengah tahun yang akan datang atau suku tahun berakhirnya nanti, tax saham ini akan lebih cemerlang lagi. Saya ingat, saya akan habiskan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Mengenai soalan Yang Berhormat Kemaman bagi perkara di atas iaitu mengenai kaedah penempatan wang asing ini, saya kurang jelas dengan apa yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat ahli bagi Kemaman mengenai turunan recovery Malaysia pada minus 5%. Sebaliknya kadar tetap ringgit telah memanfaatkan negara dari segi penyediaan persekitaran yang telah stabil dan dengan izin, predictable bagi membantu para pengilang, pengeksport dan pelabur membuat keputusan dan seterusnya membantu menyokong pemulihan ekonomi negara. Justeru, ekonomi negara telah mencatatkan pemulihan yang ketara iaitu daripada penguncupan atau minus 7.4% pada tahun 1998 kepada peningkatan sebanyak 5.8% pada tahun 1999 dan 8.5% pada tahun 2000. Sementara ekonomi negara Thailand dan Korea Selatan mencatatkan pertumbuhan KDNK seperti berikut. Negara Thailand, 1998 -10.2%, 1999 +4.2%, tahun 2000 5%. Korea Selatan 1998 -6.3%. 1999 +10.3% dan 2000 +8.8%.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kemaman berdiri.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Ya, terima kasih. Figure yang saya gunakan itu ialah recovery of a stock market dari in term of USD, itu recovery. Maknanya recovery Korea Selatan 119, Malaysia masih lagi negatif dan Thailand 32%. Itu yang saya gunakan. Jadi saya rasa yang ini daripada World Bank Report, yang saya gunakan.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Saya pula melihat bukan dari segi recovery tetapi dari segi KDNK. Jadi kalau di situ kita tengok dan kita dapat imbangkan bahawa walau bagaimanapun Malaysia dengan tidak mengambil duit IMF dapat juga membangunkan ekonomi negara seperti negara Thailand dan juga Indonesia yang mengambil duit IMF, tidak dapat membangunkan negara mereka.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Apa yang saya persoalkan, mengapa memburuk-burukkan sangat, seolah-olah mengaitkan IMF ini dengan individu yang tertentu, yang itu yang saya persoalkan.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Individual?

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Ya, jadi itu satu perkara yang tidak elok sedangkan ada tempat-tempatnya IMF ini digunakan dan ekonomi dia recover. Itu sahaja.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Kalau kita lihat, Yang Berhormat, daripada segi ASEAN sort scheme, ASB yang baru semalam habis, kita lihat bahawa negara-negara Asia, dalam keadaan ini akan cuba mendapatkan pinjaman-pinjaman di antara kita dan kita tidak mahu menggunakan IMF sebagai supplement dan compliment.

Berhubung dengan isu projek turnkey di negeri Sarawak seperti yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Sibu, adalah dimaklumkan bahawa kerajaan sememangnya mengutamakan pemberian kepada kontraktor tempatan negeri Sarawak. Walau bagaimanapun, bagi projek yang rumit, yang memerlukan kontraktor yang pakar lazimnya Kementerian Kewangan akan menggabungkan kontraktor tempatan dengan kontraktor Semenanjung.

Soalan yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat Sibu mengenai kelewatan bayaran kontrak utama adalah terlalu umum. Sukacita Yang Berhormat bagi Sibu dapat memberi maklumat yang lebih spesifik agar penyiasatan dapat dilaksanakan. Walau bagaimanapun bagi membantu kontraktor yang menghadapi

masalah lewat bayaran, Kementerian Kewangan telah menubuhkan Unit Aduan Bayaran Lewat bagi menangani sebarang aduan pembayaran lewat agar tindakan dapat diambil untuk mempercepatkan pembayaran tersebut. Saya syorkan Yang Berhormat bagi Sibu dapat memaklumkan kontraktor berkenaan atau mana-mana kontraktor yang menghadapi masalah yang sama melaporkan kes masing-masing kepada Unit Aduan Bayaran Lewat, Kementerian Kewangan.

Bagi menjelaskan perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Yan mengenai dasar perolehan kerajaan, untuk makluman Dewan yang mulia ini, SPP 4/2000 memberi kuasa kepada kementerian atau jabatan untuk melaksanakan projek secara design and build atau turnkey yang bernilai tidak melebihi RM20 juta dan boleh dilaksanakan secara tender terhad oleh agensi tanpa perlu merujuk kepada Kementerian Kewangan. Maklumat yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Yan adalah terlalu umum dan sukar untuk mengenal pasti projek-projek berkenaan. Projek design and build atau turnkey di Sabah diusahakan melalui usaha sama dengan SEDCO dan di Sarawak dengan Sarawak SEDC. Sekiranya benar, 7 buah projek daripada 9 buah projek yang telah diluluskan adalah diberikan kepada sesuatu kontraktor, pemberian ini dibuat pada tahun 1995 dan 1996. Soalan ini sepatutnya ditujukan kepada Menteri Kewangan ketika itu.

Secara amnya, pemilihan secara tender terhad dilaksanakan oleh Lembaga Perolehan Pelbagai Kementerian di jabatan berkenaan. Dalam proses pemilihan oleh Lembaga Perolehan Kementerian dan Jabatan, hanya kontraktor yang benar-benar layak sahaja yang akan dipilih. SPP 7/99 telah pun dibatalkan pada 31 Disember 1999 dan SPP 4/2000 telah diisytiharkan pada 1 September 2000 bagi membolehkan kementerian dan jabatan melaksanakan projek-projek yang bernilai RM20 juta ke bawah secara design and build melalui kaedah tender terhad. Tujuan SPP tersebut dikeluarkan adalah bagi mempercepatkan proses pelaksanaan projek dan dengan harapan akan dapat membantu mempercepatkan pemulihan ekonomi negara.

Projek-projek di bawah JKR dilaksanakan secara conventional yang mana reka bentuk projek disediakan oleh JKR dan kerja-kerja pembinaan dilaksanakan oleh kontraktor. Manakala projek design and build di bawah SPP 4/2000 pihak kontraktor yang dilantik bertanggungjawab menyediakan reka bentuk dan juga kerja-kerja pembinaan projek-projek tersebut. Pada kebiasaannya, semua agensi

kerajaan dikehendaki melaksanakan projek masing-masing secara sebut harga atau tender mengikut nilai projek tersebut.

Walau bagaimanapun, bagi projek-projek tertentu yang perlu disegerakan, perolehan secara runding terus dibenarkan. Ini adalah kerana jika dilaksanakan secara tender terbuka mungkin pelaksanaan projek tersebut akan menjadi lambat, di samping itu biasanya kontraktor yang dilantik secara rundingan terus adalah kontraktor yang cekap dan berwibawa dan dengan itu agensi dapat memastikan projek-projek tersebut dapat disiapkan dalam tempoh seperti yang ditetapkan. Pemilihan lima PMC telah dibuat berasaskan kewibawaan, kebolehan dan prestasi PMC berkenaan yang menguruskan projek-projek kerajaan sebelum ini. Di samping itu kerajaan berharap kelima-lima PMC tersebut akan dapat melaksanakan competency leverage dan competency building masing-masing sebagai persediaan menghadapi cabaran era globalisasi dan liberalisasi.

Pelaksanaan projek di bawah SPP4/2000 tidak melibatkan peranan JKR secara langsung dalam pemilihan PMC. Pemilihan PMC dibuat oleh lembaga perolehan, kementerian-kementerian, jabatan-jabatan yang berkenaan. Walau bagaimanapun, pegawai JKR adalah merupakan salah seorang ahli lembaga perolehan agensi berkenaan yang membuat keputusan pemilihan PMC bagi sesuatu projek. Agensi yang bukan bertaraf jabatan teknik dan SPP4/2000 adalah agensi yang selain daripada JKR dan JPS.

Yang Berhormat bagi Kelang telah membangkitkan soalan mengenai perkara di atas, iaitu perkhidmatan ejen penghantaran (*forwarding agent*).

Dimaklumkan dasar kerajaan ialah untuk menggalakkan pembangunan syarikat-syarikat yang dilantik itu supaya dapat memajukan perniagaan mereka di peringkat nasional dan juga antarabangsa. Langkah kerajaan melantik hanya sepuluh syarikat *Multimodel Transport Operator* atau (MTO) adalah untuk memudahkan agensi-agensi kerajaan menguruskan kepada yang berkhidmat penghantaran barangan. Agensi hanya memanggil sebut harga daripada syarikat-syarikat yang dilantik sahaja. Dengan demikian, urusan perolehan dapat dilaksanakan dengan cepat dan teratur.

Berasaskan kepada penjelasan di atas, kerajaan tidak bercadang untuk melonggarkan syarat-syarat kriteria-kriteria pemilihan MTO kerajaan. Selain daripada pelantikan syarikat sebagai MTO kerajaan, syarikat-syarikat yang menjalankan perniagaan sebagainya agen penghantaran perlu mendapat permit

dalam Jabatan Kastam dan Eksais di-Raja seperti mana yang diperlukan di bawah Seksyen 70, Akta Kastam 1967.

Permit berkenaan yang dikenali sebagai Permit Ejen Penghantaran dikeluarkan oleh jabatan kastam negeri untuk tempoh dua tahun dan ianya bolehlah diperbaharui. Di antara syarat yang perlu dipenuhi oleh syarikat untuk mendapatkan permit berkenaan ialah syarikat hendaklah bertaraf bumiputera dan penglibatan bumiputera sekurang-kurangnya 51%. Penglibatan 51% bumiputera merujuk kepada komposisi Ahli Lembaga Pengarah, pemilik ekuiti, kakitangan pengurusan dan kakitangan sokongan. Dasar mengenai pengeluaran permit ini terletak di dalam bidang kuasa Jabatan Kastam dan Eksais di-Raja.

Berhubung dengan soal Yang Berhormat bagi Parit Sulong pada 4 April, 2001 mengenai dasar industri teknologi komunikasi dan maklumat (ICT), Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia tidak mempunyai dasar yang khusus untuk bumiputera dan ini akan dibentangkan oleh kementerian berkenaan. Pelan induk k-ekonomi yang sedang disediakan oleh kerajaan akan di antara lain memberi penekanan kepada peningkatan penggunaan ICT serta langkah bagi mengurangkan jurang digital dengan izin, *digital divide* antara kaum dan perlunya peningkatan penglibatan bumiputera dalam ekonomi berasaskan pengetahuan.

Prestasi perbelanjaan pembangunan- untuk menjawab soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat bagi Permatang Pauh pada 5 April, 2001 mengenai perkara di atas, dimaklumkan bahawa perbelanjaan pembangunan telah meningkat daripada RM18,103 juta dalam tahun 1998 kepada RM22,615 juta dalam 1999 dan RM27,941 juta dalam tahun 2000. Jumlah perbelanjaan berkenaan merupakan 80.14% daripada jumlah peruntukan pada tahun 1998 - RM22,590 juta, 91.03% daripada jumlah peruntukan pada tahun 1999 iaitu RM24,843 juta dan 94.69% daripada jumlah peruntukan tahun 2000 - RM29,509 juta. Sekiranya dibandingkan dengan peruntukan asal tahun-tahun berkenaan, peratusan perbelanjaan adalah lebih besar iaitu 100.62% pada tahun 1998 - RM17,991 juta, 132.61% pada tahun 1999 dan 118.02% pada tahun 2000.

Adalah jelas perbelanjaan pembangunan bagi tiga tahun kebelakangan ini telah meningkat dengan ketara sama ada jumlah sebenar perbelanjaan ataupun peratusannya. Kerajaan sangat mengambil berat mengenai prestasi perbelanjaan pembangunan terutama sejak berlakunya kemelesetan ekonomi pada tahun 1997 dan 1998. Oleh kerana perbelanjaan awam merupakan faktor utama yang menjana

dan menentukan pertumbuhan ekonomi negara. Pemantauan pelaksanaan projek-projek pembangunan dibuat secara berterusan oleh Unit Penyelarasan Pelaksanaan (UPP) Jabatan Perdana Menteri. Di samping itu, semua menteri juga membuat pemantauan perbelanjaan pembangunan bagi kementerian masing-masing. Mengenai pembentangan prestasi perbelanjaan pembangunan di Parlimen, kerajaan membentangkan prestasi perbelanjaan projek-projek pembangunan mengikut butiran yang diuruskan setiap tahun, melalui Akaun Awam Persekutuan yang dibentangkan bersama dengan belanjawan tahunan.

Yang Berhormat bagi Tuaran telah mengemukakan soalan mengenai peruntukan pembangunan bagi negeri Sabah. Adalah dimaklumkan bahawa peruntukan pembangunan yang disediakan oleh Kerajaan Persekutuan kepada negeri Sabah bergantung kepada projek-projek yang telah diluluskan di bawah satu rancangan lima tahun kerajaan. Segala peruntukan disediakan agensi-agensi bertanggungjawab yang melaksanakan projek-projek tersebut dalam tempoh berkenaan. Oleh itu, tidak timbul persoalan sama ada peruntukan yang telah diluluskan untuk dikembalikan semula ke Kementerian Kewangan kecuali sesuatu projek diberhentikan pelaksanaannya disebabkan oleh keputusan kerajaan. Agensi-agensi pusat seperti Unit Penyelarasan Pelaksanaan Jabatan Perdana Menteri menerusi program Setia dan projek *monitoring system* dan Kementerian Kewangan melalui *flying...squad* akan membuat pemantauan secara berterusan ke atas projek-projek yang lain yang telah diluluskan bagi memastikan pelaksanaan projek berjalan lancar.

Yang Berhormat bagi Setiu telah meminta pandangan kerajaan sama ada bercadang untuk mewujudkan tabung warisan. Dimaklumkan bahawa setiap tahun Kerajaan Persekutuan menerima pemberian dalam bentuk royalti petroleum daripada Petronas. Pemberian ini merupakan salah satu hasil Kerajaan Persekutuan yang dimasukkan ke dalam akaun hasil dan disatukan. Semua perbelanjaan bagi membiayai program dan projek pembangunan kerajaan yang meliputi pelbagai bidang termasuk pendidikan dibiayai daripada akaun tersebut. Memandangkan mekanismanya sekarang mencukupi bagi menyalurkan peruntukan untuk tujuan pembiayaan bantuan atau pinjaman pendidikan, maka kerajaan pada masa ini tidak berhasrat untuk mewujudkan tabung warisan berkenaan.

Mengenai pertanyaan Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam pada 5 April, 2001, Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, dimaklumkan bahawa KWSP memegang

saham melalui ekuiti dalam lebih daripada 300 syarikat yang tersenarai dan tidak tersenarai di BSKL. Antara syarikat-syarikat yang mana KWSP memegang lebih daripada 10% ialah Cycle & Carriage Sdn. Bhd., Proton Berhad, ACP Berhad, Kian Joo, Hen Factory Berhad, Petronas Gas Sdn. Berhad. EON Berhad dan Malacof Berhad. KWSP memberi pinjaman dalam banyak sektor. Antaranya tenaga, tenaga kongsi, pengangkutan dan infrastruktur. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudah habis dah ya? Sudah habis dah ya, Yang Berhormat? Terima kasih. Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia.

3.48 petang.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok [Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya suka mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh perkara di bawah bidang Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia. Tuan Yang di-Pertua, seperti yang telah diterangkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri semasa membentangkan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga di Dewan ini dan juga seperti yang terkandung dalam dokumen tersebut, satu daripada teras penting ialah untuk menyediakan negara dan masyarakat ke arah suatu negara yang berilmu. Dalam hal ini, beberapa program dan strategi yang menyokong transformasi ekonomi dan masyarakat Malaysia daripada yang berasaskan pengeluaran kepada yang berasaskan pengetahuan akan terus dilaksanakan.

Transformasi ini adalah penting untuk mengekalkan kelebihan bersaing negara di pasaran global di samping membangunkan masyarakat yang berilmu. Tuan Yang di-Pertua, kerajaan sedar beberapa cabaran perlu dihadapi dalam transformasi ini seperti soalan pendidikan dan juga pembangunan tenaga sumber manusia. Begitu juga pentingnya masyarakat didedahkan kepada keperluan teknologi maklumat dan komunikasi. ICT adalah penggerak utama atau *enabler* yang penting ke arah transformasi ekonomi dan masyarakat berasaskan pengetahuan. Bagi memastikan ICT sampai kepada seluruh rakyat Malaysia, access perkhidmatan komunikasi dan multimedia akan diperluaskan melalui beberapa program termasuk pembangunan infrastruktur. Strategi penggalakan access ini bertujuan untuk merapatkan jurang digital di kalangan masyarakat di antara bandar dan luar bandar, di antara negeri-negeri dan di antara kawasan-kawasan.

Kerajaan sedar bahawa memang ada pada masa ini infrastruktur ICT masih belum seimbang di mana konsentrasinya telah tertumpu di kawasan-kawasan maju dan di bandar-bandar utama. Kawasan-kawasan luar bandar perlu juga disediakan dengan infrastruktur ICT bagi membolehkan masyarakat mencapai matlamat dan pengetahuan yang diperlukan jika kita mahu mewujudkan masyarakat berilmu. Ke arah ini, kerajaan merancang untuk menubuhkan Tabung Pemberian Perkhidmatan Sejagat ataupun dikatakan *Universal Service Provision* bagi membiayai program ini. Di samping sumbangan pihak industri sendiri, kerajaan juga bercadang untuk memberi sumbangan kepada tabung ini.

Buat permulaan program yang dibiayai oleh kerajaan akan dilaksanakan untuk pembangunan infrastruktur bagi institusi-institusi kerajaan di luar bandar, khasnya sekolah-sekolah yang tidak mempunyai kemudahan-kemudahan komunikasi. Dengan program USP ini, kadar penetrasi telefon talian tetap luar bandar misalnya dijangka akan meningkat daripada 11.7% pada tahun 2000 kepada 17.5% dalam tahun 2005.

Kerajaan juga sedar pada masa ini terdapat lebih kurang 1,004 buah sekolah yang masih belum mempunyai kemudahan komunikasi. Kekurangan ini jika tidak diatasi akan menjejaskan usaha Kementerian Pendidikan untuk melaksanakan program pendidikan melalui komputer untuk semua sekolah di bawah Rancangan Malaysia Kelapan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Kemaman mempersoalkan pelaksanaan projek MSC. Dalam hal ini, kerajaan berpegang teguh dengan pendirian bahawa MSC merupakan jentera penggerak utama untuk memungkinkan pembangunan negara kepada ekonomi dan masyarakat berasaskan ilmu (knowledge based society). Seperti lazimnya, kerajaan sentiasa berusaha untuk mempertingkatkan prestasi pelaksanaan projek-projek termasuk juga MSC. Kerajaan memang mahu melihat prestasi lebih lagi daripada apa yang telah kita capai.

Oleh itu, Perbadanan Pembangunan Multimedia (MDC) telah mengambil inisiatif untuk melantik syarikat pakar runding Mackenzie and Company untuk mengkaji semula pelaksanaan dan kemajuan MSC. Kajian Mackenzie tersebut merupakan kajian dalaman MDC. Hasil kajian tersebut telah pun dilaporkan kepada suatu mesyuarat Implementation Council MSC pada 23 Mac tahun ini. Kerajaan

akan meneliti dengan lebih mendalam lagi laporan itu dan tindakan susulan yang sewajar akan diambil sekiranya perlu.

Apa yang jelas, sebenarnya laporan Mackenzie and Company itu berpendapat bahawa projek MSC penting diteruskan. Ianya juga mengambil maklum bahawa pada keseluruhannya banyak kejayaan telah pun tercapai. Sebenarnya juga, sehingga kini MSC telah mencapai beberapa kejayaan. Sehingga 30 Mac tahun ini, sebanyak 473 buah syarikat telah mendapat status MSC berbanding sasaran 500 buah yang perlu dicapai dalam tahun 2003. Daripada jumlah tersebut, 40 buah syarikat adalah syarikat bertaraf antarabangsa berbanding sasaran 50 buah dalam tahun 2003.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kemaman berdiri Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Biar saya habis dahulu.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Okay.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Dalam pada itu, syarikat-syarikat milik rakyat Malaysia yang mendapat status MSC berjumlah 310 berbanding sasaran 350 yang perlu dicapai dalam tempoh yang sama. Projek MSC telah juga berjaya meningkatkan kesedaran rakyat di mana masyarakat telah mula menerima budaya ICT. Institusi pengajian tinggi juga terlibat dengan berganding bahu mengeluarkan tenaga manusia yang diperlukan.

Kesimpulannya, projek MSC bukan sekadar pembangunan infrastruktur tetapi lebih mirip sebagai projek meningkat nilai ataupun value added kepada infrastruktur yang sudah pun disediakan seperti KLIA, lebuh raya, institusi pengajian tinggi yang berhampiran dan sebagainya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Apa yang saya difahamkan daripada laporan yang saya baca dalam *The Hedge* juga dengan *Asian Wallstreet Journal* mengatakan bahawa kerajaan terpaksa membelanjakan lebih banyak lagi wang untuk memastikan kejayaan projek ini. Kebimbangan yang saya keluarkan baru-baru ini ialah takut berlakunya seperti projek Perwaja di mana kerajaan terpaksa mengeluarkan wang lagi untuk memberi kejayaan sehingga sampai satu ketika kerajaan terpaksa *surrender*. Jadi, saya bimbang projek ini pun melalui trend yang sama di mana kerajaan terpaksa keluarkan lebih banyak duit lagi untuk memberi kejayaan dan menjadikan projek MSC ini satu projek yang berjaya.

Saya hendak tahu sudah berapa banyak kerajaan membelanjakan duit untuk projek MSC ini dan saya rasa lebih daripada 80% setakat ini hanyalah infrastruktur sahaja. Kejayaan yang diberitahu ialah penubuhan syarikat-syarikat daripada luar sahaja. Syarikat tempatan, internally...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Panjang itu Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: ... tidak ada.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalannya Yang Berhormat, cukup.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Persoalannya dan saya juga ungkitkan mengenai kegunaan ICT ini ialah cara pelaksanaannya seperti kontrak kepada hospital, tentera dan sebagainya, banyak berlaku penyelewengan dan sebagainya. Itu yang saya menaruh kebimbangan. Sekian.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, kita melihat projek MSC ini sebagai satu projek utama yang boleh menjadi penggerak untuk membangunkan satu masyarakat yang memberi tumpuan kepada kegunaan ICT dan justeru itu juga mendapat maklumat dari beberapa punca dan ianya akan mengambil masa. Untuk melaksanakan ini, beberapa projek-projek yang diperkenalkan sebagai *flagship* memang juga telah ditentu dan banyak projek ini dalam beberapa peringkat pelaksanaan, misalannya dari segi kerajaan sendiri menggunakan elektronik sebagai pentadbiran kerajaan ataupun e-government dan sebagainya. Semua ini memanglah melibatkan perbelanjaan kerajaan.

Namun dari segi pembangunan MSC, khususnya atau Cyberjaya, ianya mengambil peluang dari segi infrastruktur yang sudah dibina di tempat itu yang seperti KLIA, memang sudah pun kita bina, seperti Putrajaya, memang pun kita sudah bina, seperti juga E-buah raya yang masuk ke tempat itu, memang sudah termasuk dalam rancangan-rancangan yang lain. Apa yang penting bagi kita, kita mengambil peluang infrastruktur itu menambah nilai kepadanya dan mengenalkan beberapa insentif tertentu untuk menarik pelaburan, bukan sahaja pelaburan dari luar negara tetapi juga pelaburan dalam syarikat-syarikat tempatan sendiri.

Kita sedar bahawa ini memang mengambil masa. Kita sedar juga bahawa beberapa pendapat dari luar telah pun memberi pujian kepada kita. Mereka mengatakan bahawa dalam negara-negara lain untuk membangunkan inisiatif

serupa ini sudah memerlukan beberapa puluh tahun sebab kita dalam 4 tahun pun, sudah mula menandakan kejayaan sendiri.

Saya suka lah meminta kerjasama dari pihak lapisan rakyat termasuk pihak pembangkang sendiri bahawa walau ini satu projek yang kita fikir penting untuk dilaksanakan, kita mengakui bahawa memang belum mencapai pelaksanaan yang memuaskan. Itu sebab kita melantik secara inisiatif sendiri, melantik konsultan untuk meninjau semula adakah arah pelaksanaan kita ini perlu diubahsuaikan dan kita akan meneliti laporan mereka.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Sebenarnya Tuan Yang di-Pertua, itu sahaja soalan saya. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terima kasih.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Saya mahu...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudah habis Yang Berhormat.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Saya sudah bangun.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia sudah habis Yang Berhormat. Tidak apa, tidak apa. Dia sudah habis ya. Terima kasih. Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri.

3.58 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Datuk Fu Ah Kiow]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberi teguran, cadangan dan pandangan yang membina mengenai perkara-perkara yang ada hubung kait dengan bidang kuasa Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri semasa membahaskan RRJP3. Izinkan saya memberi jawapan ke atas beberapa perkara dan isu penting yang telah dibangkitkan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Jelutong meminta penerangan mengenai persediaan yang dilakukan untuk menghadapi globalisasi terutama AFTA yang telah dilaksanakan. Proses pembukaan pasaran di bawah AFTA telah berjalan sejak 1 Januari 1993, manakala pengurangan tarif di bawah WTO pula telah

dilaksanakan mulai tahun 1995 hingga tahun 2000. Langkah-langkah ini telah dilaksanakan secara berperingkat-peringkat. Kini pasaran Malaysia telah pun terbuka bagi banyak barangan import, industri-industri tempatan tanpa mereka sedari telah dan sedang menghadapi persaingan di pasaran tanpa perlindungan, hasil daripada dasar-dasar perdagangan terbuka yang diamalkan oleh negara, khususnya bagi memenuhi obligasi di bawah AFTA dan WTO.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Mesyuarat**]

Sehingga kini, 91.7% daripada jumlah produk Malaysia yang ditawarkan untuk konsesi tarif di bawah AFTA telah pun mencapai kadar duti import kurang daripada 5% dan 60% daripadanya berada pada kadar sifar. Peratusan duti import yang rendah ini menunjukkan bahawa sebahagian besar daripada produk-produk Malaysia adalah kompetitif dan mampu bersaing dengan produk yang dihasilkan oleh negara-negara jiran.

Tuan Yang di-Pertua, pengurangan tarif di bawah WTO juga tidak akan menjejaskan industri tempatan kerana hanya 10% sahaja daripada 5,900 produk di dalam sektor perkilangan yang telah ditawarkan, melibatkan pemotongan tarif oleh Malaysia. Di dalam kedua-dua forum serantau dan antarabangsa, kerajaan telah mengambil kira kepentingan industri tempatan dan mengecualikan sektor-sektor yang sensitif dan strategik daripada penurunan tarif. Sekiranya perlu, negara kita juga boleh mengambil langkah-langkah melindungi kepentingan industri tempatan melalui peruntukan safeguard, dengan izin, dan mengenakan duti anti lambakan.

Bertentangan dengan persepsi umum, peraturan-peraturan perdagangan yang diwujudkan di bawah AFTA dan WTO yang lebih telus, dijangka akan memudahkan lagi urusan perdagangan. Selain itu, industri tempatan yang mengeksport dapat menikmati peluang pembukaan pasaran yang lebih baik di negara-negara rakan dagangan.

Oleh itu, industri tempatan harus sentiasa berusaha untuk meningkatkan daya tahan dan daya saing mereka bukan sahaja bagi menghadapi persaingan tetapi juga untuk merebut peluang-peluang yang terbuka luas, kesan daripada pembukaan pasaran di negara-negara rakan dagangan Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua, pelbagai langkah telah dijalankan oleh MITI untuk memberi kefahaman dan kesedaran kepada industri-industri tempatan mengenai peluang dan cabaran-cabaran yang akan terhasil daripada pelaksanaan AFTA. Ini

termasuk mengadakan sesi penerangan dan menyertai pelbagai sesi taklimat yang dianjurkan oleh pihak kerajaan dan swasta.

Prestasi eksport jumlah perdagangan Malaysia dengan negara-negara ASEAN menunjukkan peningkatan dari tahun ke setahun. Apabila perjanjian mengenai AFTA ditandatangani pada tahun 1993, eksport Malaysia hanya bernilai RM34.3 bilion. Pada tahun 2000 nilai eksport ini telah meningkat kepada RM99.1 bilion. Jumlah perdagangan juga telah meningkat lebih dari tiga kali ganda iaitu daripada RM57.8 bilion pada tahun 1993 kepada RM174.1 bilion pada tahun 2000.

Prestasi perdagangan ini menunjukkan bahawa setakat ini Malaysia telah menikmati hasil positif kesan daripada dasar-dasar perdagangan terbuka yang diamalkan oleh Malaysia termasuk pelaksanaan skim CEPT bagi AFTA. Secara keseluruhannya, Malaysia merupakan negara kedua terbesar selepas Singapura yang mendapat faedah daripada perdagangan intra ASEAN.

Perdagangan Malaysia dengan negara-negara ASEAN merupakan 25.3% daripada jumlah keseluruhan perdagangan luar Malaysia bagi tahun 2000. Prestasi perdagangan ini dijangka akan terus meningkat dengan pelaksanaan penuh AFTA pada tahun 2003 nanti.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Jelutong juga mencadangkan supaya peruntukan ekuiti sebanyak 30% kepada bumiputera untuk syarikat-syarikat berasaskan barangan pertanian dan pengeluaran makanan dikaji semula.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan telah memberi kelonggaran kepada syarikat-syarikat perkilangan berlesen untuk melaksanakan projek-projek baru dan projek-projek pembesaran tanpa dikenakan sebarang syarat ekuiti atau syarat eksport bagi jangka masa 31 Julai 1998 sehingga 31 Disember 2003. Kelonggaran ini merangkumi juga projek-projek pengilangan yang berasaskan pertanian seperti yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Subang mencadangkan supaya kerajaan memastikan ekuiti kaum India dapat dipertingkatkan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan sentiasa memantau penyertaan semua kumpulan dalam sektor ekuiti korporat. Pada tahun 1999, pegangan ekuiti semua kumpulan di sektor korporat ialah bumiputera 19.21%, kumpulan etnik Cina 37.9% dan kumpulan etnik India 1.5%.

Memandangkan pemilikan ekuiti korporat yang rendah di kalangan kumpulan etnik India, perhatian akan diberi bagi meningkatkan penyertaan mereka kepada 3% menjelang tahun 2010 sebagaimana kerajaan akan me lipatgandakan usaha-usaha untuk meningkatkan pemilikan ekuiti korporat kumpulan etnik lain.

Tuan Yang di-Pertua, akhir sekali Ahli Yang Berhormat bagi Yan ingin mengetahui perkembangan proses pemindahan teknologi oleh syarikat asing seperti Mitsubishi kepada Proton dan Perodua sejak ditubuhkan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sejak penubuhan Proton pada tahun 1984, Proton telah mengambil beberapa langkah secara berperingkat bagi memperoleh teknologi. Proton pada mulanya telah bekerjasama di bidang teknikal dengan Mitsubishi serta dengan Citroen untuk membuat kereta dengan perolehan Lotus Engineering Limited, Proton telah meningkatkan tahap teknologi dengan tumpuan kepada pembangunan produk.

Hasilnya ialah Proton GTI dan Perdana V6. Pada masa ini Proton dengan kerjasama Lotus Engineering dan lain-lain design houses, dengan izin, telah mula mereka bentuk dan membuat kereta sendiri dengan menghasilkan kereta Proton Waja. Proton juga mempunyai rancangan untuk membina injin sendiri pada tahun 2002.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Perodua juga telah mengambil beberapa langkah untuk meningkatkan tahap teknologinya dengan menghantar jurutera-jurutera ke luar negara seperti Itali untuk menjalani latihan dalam bidang reka bentuk. Kereta Perodua telah menjalani pembaikan daripada segi reka bentuk hasil usaha jurutera-jurutera tempatan yang terlatih ini.

Tuan Yang di-Pertua, sekian sahaja penjelasan yang saya berikan terhadap beberapa isu penting yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat, yang menyentuh bidang kuasa Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri.

Saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih di atas segala teguran dan pandangan dan perkara tersebut akan diambil perhatian.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, Kota Melaka bangun.

Tuan Kerk Kim Hock: Minta penjelasan sedikitlah.

Datuk Fu Ah Kiow: Sudah habislah.

Tuan Kerk Kim Hock: Belum duduk lagi, belum duduk, apa ini. Saya terlambat sedikit tadi. Saya baru masuk, saya dengar di luar.

Datuk Fu Ah Kiow: Ok. Dijemput.

Tuan Kerk Kim Hock: Mengikut laporan akhbar *The Sun* hari ini, Presiden MIC mengatakan bahawa kemungkinan kerajaan hendak memberi saham kepada komuniti India. Saya hendak tahu sama ada ini betul dan yang kedua, bagaimana kerajaan boleh memastikan bahawa kalau saham diberi, ia akan betul-betul memanfaatkan orang India dan bukan seperti dahulu di mana ada satu skandal MAIKA telah berlaku.

Yang kedua, adakah pemberian saham ini sebagai satu langkah yang betul-betul boleh memanfaatkan orang India, memandangkan lebih baik kalau kita ajar mereka menangkap ikan dan bukan memberi ikan sahaja.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, RRJP telah menetapkan satu target 3% untuk ekuiti korporat etnik India dan kerajaan akan merancang mekanisme untuk melaksanakan oleh pelbagai kementerian. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Rompin.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Minta penjelasan sedikit tentang perkara pembelaan kaum etnik India. Saya tertarik dengan soalan yang dibangkitkan oleh Setiausaha Agung DAP tentang pembelaan kaum etnik India. Barisan Nasional tetap akan membela tetapi saya hendak bertanya kepada kerajaan, bagaimana dengan pembangkang DAP, adakah ia membela orang India, sebab nampaknya usul-usul membela India ini DAP telah out source kepada KeADILan, itu saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, DAP ini memang sentiasa mengambil kesempatan untuk mempolitikkan apa-apa isu yang kerajaan cuba laksanakan untuk semua kumpulan etnik. Jadi, saya percaya kerajaan memang ikhlas untuk memperjuangkan kepentingan semua kaum di Malaysia ini. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya menjemput Yang Berhormat Menteri Pertahanan.

4.10 ptg.

Menteri Pertahanan [Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian di dalam perbahasan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga yang sedikit sebanyak telah menyentuh bidang tugas Kementerian Pertahanan.

Ucapan Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Tanjong Aru, Sipitang, Kubang Kerian, Pokok Sena dan Tebrau menunjukkan bahawa Ahli-ahli Yang Berhormat berkenaan mengambil berat dan prihatin di atas masalah keselamatan dan pertahanan negara. Pihak kementerian sentiasa mengamalkan sikap terbuka dan bersedia mendengar segala pandangan dan teguran yang membina daripada Ahli-ahli Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin merujuk kepada isu yang telah dibangkitkan oleh wakil dari Tanjong Aru dan Sipitang mengenai jaminan keselamatan kepada industri pelancongan. Saya ingin menekankan di sini bahawa walaupun RRJP3 tidak memberi penekanan kepada aspek-aspek keselamatan, namun Kementerian Pertahanan sentiasa dan akan meneruskan usaha bagi memastikan tahap keselamatan negara tetap utuh melalui pemodenan peralatan ketenteraan, meningkatkan kemudahan kepada anggota bagi menjaga kebajikan mereka, menentukan kesiapsediaan angkatan di dalam ketiga-tiga perkhidmatan ATM pada setiap masa.

Kementerian ini menyedari tentang betapa perlunya jaminan keselamatan dalam memastikan bukan sahaja perkembangan dalam industri pelancongan malahan untuk kemajuan ekonomi negara pada masa akan datang. Bagi menjamin keselamatan dan memastikan semua sektor ekonomi dapat dilaksanakan dengan lancar, kementerian sentiasa memantau perkembangan yang berlaku di kawasan-kawasan yang strategik, baik di kawasan pantai dan perairan negara, kawasan sempadan dan ruang udara bagi menghalang sebarang pencerobohan daripada ancaman-ancaman luar.

Langkah-langkah yang dijalankan oleh ATM tersebut turut meliputi aktiviti menyekat kemasukan pendatang asing. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada masa ini beberapa operasi ATM yang melibatkan ketiga-tiga cabang perkhidmatan sedang dijalankan di beberapa kawasan yang kita anggap terdedah ataupun vulnerable bagi memastikan keselamatan negara terjamin. Ops Pasir telah berjalan semenjak beberapa bulan di Sabah, misalnya telah membawa kepada keadaan keselamatan yang lebih terkawal dan rakyat mempunyai keyakinan kepada keadaan yang wujud sekarang.

Walaupun keadaan keselamatan telah reda namun kita harus sentiasa berwaspada dan tidak mengambil mudah di atas situasi sekarang ini. Keadaan berjaga-jaga hendaklah diteruskan supaya dapat dikembalikan kepada keadaan asal dan keyakinan rakyat kepada kerajaan semakin bertambah. Selain dari itu, ATM

turut bekerjasama dengan agensi-agensi kerajaan yang lain khususnya PDRM demi untuk terus mempertingkatkan pengawasan agar keselamatan negara terpelihara.

Sebagai langkah tambahan, kementerian sedang dalam proses membina sebuah pangkalan TLDM di Semporna, Sabah yang menelan belanja sebanyak RM120 juta. TLDM Semporna itu dijangka akan menjadi sebuah pangkalan hadapan bagi menangani usaha mencegah sebarang ancaman khususnya di kawasan perairan Timur Laut Sabah manakala untuk kemudahan pergerakan pasukan keselamatan yang mengawasi kawasan pantai dan pulau-pulau, kementerian telah pun membeli beberapa bot laju untuk kegunaan anggota ATM yang bertugas di kawasan itu.

Di samping itu, peralatan-peralatan tambahan seperti dengan izin, _____, sistem radar, kemudahan perumahan dan lain-lain lagi juga disediakan untuk membolehkan anggota-anggota kita beroperasi dengan lebih efektif. Alhamdulillah, hasil langkah-langkah yang telah dan sedang diambil oleh Kementerian Pertahanan, Yang Amat Berhormat Ketua Menteri Sabah telah membuat pengakuan baru-baru ini bahawa pelancong-pelancong asing sudah mempunyai keyakinan semula untuk melawat negeri Sabah termasuk pulau-pulaunya.

Tuan Yang di-Pertua, ...

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya tertarik dengan apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi mengenai pangkalan di Semporna, kita perlu pangkalan tetapi bolehkah secara satu pakej, keseluruhannya Timur Laut Sabah yang diperlukan kawalan yang lebih rapi. Yang pertama apakah peruntukan yang sebenarnya diperlukan untuk menjalankan tugas dengan berkesan? Yang kedua, batalion daripada segi rondaan Tentera Laut Malaysia, Tentera Udara, Tentera Darat, jumlah bilangan dan batalion yang diperlukan untuk kawalan yang efektif di kawasan tersebut?

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, pangkalan hadapan di Semporna akan membolehkan operasi-operasi yang lebih berkesan dijalankan dan kita akan menambahkan aset-aset yang kita tempatkan di perairan Sabah selain daripada kapal-kapal yang kita hantar dari Pangkalan Lumut ke Sabah. Kita telah membeli 12 buah *combat boat* dari negara Sweden dan dengan

penambahan 12 buah *combat boat* CBV-90 ini saya yakin kawalan keselamatan akan dapat dipertingkatkan.

Di samping itu, penempatan anggota-anggota Tentera Darat di pulau-pulau berkenaan yang kita rasakan perlu telah memulihkan keyakinan penduduk di pulau-pulau itu dan juga di kalangan para pelancong. Dari segi jumlah anggota yang kita tempatkan pada masa sekarang ini dirasakan adalah mencukupi.

Tuan Yang di-Pertua, ...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat. Ternyata tidak benar dakwaan pembangkang yang mengatakan bahawa apabila tumpuan dibuat di Semporna, bukanlah bermakna ia merupakan kawasan Timbalan Menteri Pertahanan.

Jadi, saya hendak minta penjelasan daripada Yang Berhormat tentang kawalan keselamatan ini cukup penting kita lihat daripada negara jiran kita Singapura. Jadi, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat, bilakah agaknya pembelian kapal selam ini akan dimulakan kerana ini adalah merupakan satu daripada aspek ketahanan nasional, kerana kita tidak mahu elemen-elemen yang berlaku dalam negara kita sejak akhir-akhir ini juga boleh menjejaskan ketahanan nasional. Terima kasih.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, pembelian kapal selam sudah diluluskan oleh kerajaan pada prinsipnya dan oleh kerana pembelian kapal selam ini merupakan satu strategik aset yang begitu penting, maka pembeliannya harus dibuat dengan secara teliti. Walau bagaimanapun, adalah dijangkakan dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan ini, insya-Allah, kita akan memiliki kapal-kapal selam, maknanya tidak berapa lama lagi.

Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Kubang Kerian, ingin saya jelaskan di sini bahawa Kementerian Pertahanan sememangnya menyedari tentang rancangan LTAT melanggan sejumlah 15 juta unit saham Time dotCOM Berhad sebelum penawaran dibuat kepada awam dan sebelum penyenaraian saham syarikat itu dibuat di BSKL.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pembelian tersebut dibuat setelah membuat analisa yang mengambil kira jangkaan masa hadapan bahawa pelaburan tersebut akan memberi pulangan pelaburan yang baik. Oleh kerana LTAT telah

menguruskan pembelian saham-saham tersebut bagi pegangan jangka panjang, maka kerugian yang dihadapi oleh LTAT hanya dalam bentuk dengan izin, *paper loss* sahaja.

Di samping itu, saya ingin menjelaskan juga di sini, jumlah nilai pasaran saham-saham pegangan LTAT pada 31 Disember 2000 adalah sebanyak RM3,865.4 juta dan kos belianya adalah berjumlah RM3,570.7 juta. Ini bermakna pada keseluruhannya pelaburan LTAT mengalami penambahan nilai berjumlah RM294.7 juta. Oleh yang demikian, saya tidak melihat berlaku kerugian kepada portfolio LTAT pada keseluruhannya seperti yang dimaksudkan oleh Ahli Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan isu penutupan SME Technology Sdn. Berhad yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Pokok Sena, saya ingin memaklumkan SME kini telah dipertanggungjawabkan untuk membuat dan memasang senjata AUG Steyr kontrak 10 tahun, pembekalan AUG Rifel kepada Kerajaan Malaysia sebanyak 104,000 bagi tempoh 10 tahun tamat pada tahun 1999.

Kontrak tambahan 2000 hanya sebanyak 2,000 laras sahaja dan telah disempurnakan pada bulan Disember 2000. Bilangan asal pekerja untuk pengeluaran AUG bagi keupayaan 12,000 laras setahun. Justeru, penempatan kontrak tersebut maka operasi pembuatan dan pemasangan diberhentikan dan lebih pekerja diserapkan ke dalam anak syarikat yang terlibat dalam kegiatan kejuruteraan aeroangkasa. Jumlah pekerja yang dilatih semula adalah seramai 175 orang. Walau bagaimanapun, sebanyak 115 tidak dapat diserap kerana melebihi keperluan dan pekerja-pekerja ini akan ditawarkan semula pekerjaan dalam kumpulan syarikat pada masa hadapan apabila keadaan mengizinkan.

Tuan Yang di-Pertua, semenjak berakhirnya perang dingin, yang disusuli dengan perletakan senjata Parti Komunis Malaya pada tahun 1989, hala tuju pertahanan negara telah diorientasikan kepada pertahanan peperangan konvensional. Pertahanan konvensional adalah berlandaskan kepada strategik cegah rintang atau *deterrence*, dengan izin, dan berdikari atau *self-reliance*. Sehubungan dengan itu, pada awal tahun 90-an kerajaan telah melaksanakan penstrukturan semula kekuatan ATM kepada tahap 118,000 orang anggota.

Namun demikian, pengurangan keanggotaan ini telah diperimbangkan dengan memperkasakan sistem keupayaan teknologi maklumat dengan perolehan persenjataan canggih yang sejalan dengan revolusi ketenteraan masa kini atau

revolution in military affairs, dengan izin. Peningkatan keupayaan persenjataan ini telah menjadi, dengan izin, *force multiplier* kepada keupayaan dan kekuatan ketenteraan pada keseluruhannya.

Di samping itu, pembangunan sumber manusia telah dipertingkatkan dengan mengutamakan kepada *knowledge base* yang me realisasikan keupayaan ketenteraan dan Kementerian Pertahanan sebagai sebuah *learning organization*, dengan izin.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Kepong bangun.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Angkatan Tentera Malaysia (ATM), saya setuju kita mestilah menumpukan kepada *knowledge base* dengan menggunakan teknologi moden. Cuma bolehkah Yang Berhormat terangkan, walaupun pihak komunis sudah berhenti, bukannya di Semenanjung masih dianggapkan '*gorilla*' - '*it is a gorilla terrain*', macam mana kita dapat menyesuaikan dengan konsep yang Yang Berhormat sebutkan tadi. Ini memang penting, saya hendak faham sahajalah. Macam mana kita menyesuaikan kerana di dalam Dewan ini pun Yang Berhormat kurang menerangkan. Saya pun seronok juga hari ini dapat peluang untuk Yang Berhormat menerangkan kepada kita, bagaimana kita dapat mengubahkan daripada '*guerilla terrain*' kepada '*modern warfare*'. Ha, itu yang pertama.

Yang keduanya, [*Ketawa*] kerana di Angkatan Tentera kita, walaupun Semporna tidak begitu hendak mengambil tahu kerana dia tahu dengan Sipadan sahaja, itu cukup. Kita mesti menumpukan perisikan yang penting di dalam ketenteraan kita. Cuma apakah pendapat pihak kementerian mengenai Awacs seperti yang dibeli oleh pihak Singapura dan juga adakah kita mampu untuk mengesan sama ada *spy plane* Amerika Syarikat ada di luar ruang kawasan kita ataupun hampir dengan Malaysia seperti di negara China, dia tahu, "*Ha, ini pihak spy plane ada di kawasanya dan sebagainya.*" Adakah kita mampu untuk mengesan dan untuk mempertahankan diri daripada perisikan Amerika Syarikat.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, pertama izinkan saya betulkan sebutan Ahli Yang Berhormat bagi Kepong sebab dia sebut '*gorilla*', bukan '*guerilla*'. *Gorilla* itu binatang [*Ketawa*], dan *guerilla* itu pengganas dalam hutan, ada beza, banyak beza.

Dr. Tan Seng Giaw: Saya faham.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: *[Ketawa]* Okay. Gorilla lain. Dari segi perubahan yang kita lakukan ialah kerana walaupun *terrain* dalam kita ini tidak begitu menguntungkan dari segi pergerakan secara besar-besaran tetapi oleh kerana kita merasakan bahawa ancaman dalam sudah pun selesai tetapi yang lebih penting ialah ancaman luaran ataupun *external trap*. Oleh itu, dimensi *external trap* menuntut kepada kita, membina angkatan konvensional supaya kita akan berdepan dengan ancaman yang kalau sekiranya berlaku nanti, kita akan mempunyai kemampuan yang sewajarnya. Ya, Yang Berhormat macam tidak faham nampaknya.

Dr. Tan Seng Giaw: Penjelasan, Tuan Yang di-Pertua. *[Ketawa]* Yang Berhormat pun dia memang *limited*lah, dia hendak sebutkan terusterang pun tidak boleh. Itulah, saya faham, saya faham. Cuma di Malaysia ini, cuma satu negara sahaja boleh mengancam kita dari segi ketenteraan, dari segi peperangan, cuma satu sahaja yang boleh mengancam kita. *[Disampuk]* Tidak bolehlah, kita sama-sama tahu cukuplah. Yang Berhormat tahu, saya pun tahu, cukuplah. *[Disampuk]* Perkara yang sangat sensitif, tidak boleh. *[Disampuk]* Saya faham, saya faham, masalah....

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Saya hendak tanya sama ada negara yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat bagi Kepong itu ialah negara yang DAP dapat banyak ilham daripada negara itu? *[Ketawa]*

Dr. Tan Seng Giaw: Itu bukan masalah daripada ketenteraan. Bukan jadi masalah. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.....

Dr. Tan Seng Giaw: Berapa jam pun habislah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kepong, faham itu negarakah?

Dr. Tan Seng Giaw: Saya tahulah. *[Ketawa]* *[Disampuk]*

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Dia faham, Tuan Yang di-Pertua. Dia hendak mengelak daripada menjawab sebenarnya. Kita pun tahu apa jawapannya.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Untuk membantu Yang Berhormat bagi Kepong, saya pohon penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, adakah negara atau negeri yang Yang Berhormat maksudkan adalah negara yang mana Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri baru-baru ini membuat lawatan rasmi diikuti

dengan belasan Menteri dan Menteri Besar untuk merapatkan hubungan antara kita dengan negara tersebut?

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Ini bukan – soalan itu bukan tuju pada saya, patut tuju pada DAP, pada ahli bagi Kepong sebab dia yang memulakan perkara ini, cuma dia tidak hendak jawab sahaja. *[Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua, sealiran dengan usaha kerajaan memperkasakan sistem pertahanan negara, kerajaan berterusan mempertingkatkan keupayaan strategik ketenteraan dan sedang dalam proses memperolehi persenjataan baru seperti dengan izin, *unman area vehicle*, kapal selam, *multiple launch rocket system* atau MLRRS dan meriam jarak jauh.

Tuan Yang di-Pertua, demikian sahajalah perkara-perkara yang dapat saya

Dr. Tan Seng Giaw: Awalnya, soalan saya tidak jawab lagi.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Oh!

Dr. Tan Seng Giaw: Dan negara yang Yang Berhormat sebutkan tadi dari segi peperangan dan ketenteraan bukan jadi masalah untuk Malaysia.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, dalam jangka panjang kita memang ada dalam perancangan kita hendak membeli Awacs dan sebagainya. Tetapi kemampuan kita belum sampai kepada tahap itu buat masa ini. Walau bagaimanapun, untuk menjaga keselamatan negara kita, kita memang ada *long range radar* dengan izin yang boleh mengesan pencerobohan di ruang udara kita.

Tuan Yang di-Pertua, demikianlah perkara-perkara yang dapat saya sentuh dan sekiranya terdapat cadangan-cadangan secara langsung ataupun tidak yang tidak dapat saya sentuh maka kementerian bersedia mengambil maklum dan menentukan supaya perkara-perkara tersebut dapat diberi perhatian dan tindakan yang sewajarnya. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar. Timbalan Menteri sila.

4.31 ptg.

Timbalan Menteri Sains Teknologi dan Alam Sekitar [Dato' Zainal bin Dahalan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terlebih dahulu saya bagi pihak Kementerian Sains Teknologi dan Alam Sekitar juga ingin mengucapkan terima kasih kepada ahli-ahli Yang Berhormat khususnya bagi Kepong, Temerloh, Kemaman dan

Mambong yang telah membangkitkan beberapa isu yang melibatkan Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar ketika perbincangan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga di Dewan yang mulia ini. Pembangunan bidang sains dan teknologi serta pendidikan dan pembangunan alam sekitar adalah merupakan komponen yang sama pentingnya dalam merealisasikan kejayaan dan pencapaian RRJP3 tahun 2001 hingga 2010.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya memberi penjelasan terhadap perkara-perkara yang telah disentuh oleh Ahli Yang Berhormat berkenaan. Ahli Yang Berhormat bagi Kepong dalam perbincangannya ada menyentuh tentang penguatkuasaan ke atas aktiviti-aktiviti pembangunan yang menjejaskan alam sekitar sehingga mengakibatkan masalah seperti banjir, hakisan tanah dan sebagainya. Ahli Yang Berhormat juga mendakwa tiada tindakan sewajarnya diambil oleh kerajaan untuk mengatasi masalah tersebut.

Seterusnya Ahli Yang Berhormat bagi Temerloh dalam perbincangannya pula menyentuh tentang kemasukan penuntut dalam bidang sains dan teknologi dan galakan yang ditawarkan oleh kementerian dan juga langkah-langkah bagi mempertingkatkan jumlah penuntut dalam bidang sains dan teknologi di IPT.

Yang Berhormat bagi Kemaman dalam perbincangannya pula mendakwa bahawa projek satelit TiungSAT tidak mendapat sambutan yang baik dan pihak Binariang pula telah mengalami kerugian dalam operasi satelit.

Manakala Yang Berhormat bagi Mambong dalam perbincangannya yang melibatkan isu-isu penemuan *active plan abstract*, dengan izin daripada jenis *piper* oleh saintis UNIMAS yang sangat beracun terhadap serangga anai-anai. Penemuan begini dianggap berpotensi untuk dikomersialkan kerana kegunaan bahan-bahan pati daripada tumbuh-tumbuhan yang berkesan sebagai pembasmi serangga perosak tetapi tidak akan menimbulkan masalah kepada kualiti alam sekitar.

Yang Berhormat bagi Mambong juga turut menyentuh isu keengganan kerajaan mengumumkan tahap kualiti udara ataupun IPU, isu pencemaran 40 batang sungai yang dikategorikan sebagai sangat tercemar yang mana 29 batang sungai didakwa sebagai sungai yang telah mati, serta juga perkara yang berhubung dengan perbelanjaan yang dibuat oleh kerajaan bagi pengawalan kualiti alam sekitar pada tahun 2000.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Kepong, suka saya maklumkan bahawa faktor kejadian tanah runtuh, pemendapan tanah atau

banjir lumpur melibatkan banyak sebab serta pelbagai agensi. Memandangkan semua kejadian tersebut bukanlah tanggungjawab sepenuhnya kementerian ini dan oleh kerana tiada definisi yang jelas untuk mengkategorikan kejadian tanah runtuh maka adalah sukar untuk membekalkan maklumat terperinci perkara berkenaan. Walau bagaimanapun, secara umum di antara faktor yang menyebabkan kejadian tanah runtuh, pemendapan tanah ataupun banjir lumpur ialah aktiviti-aktiviti yang boleh mengganggu kestabilan tanah seperti pemotongan dan pembersihan tanah, aktiviti pertanian dan aktiviti lain yang berkaitan yang dilakukan tanpa kawalan dan faktor alam semula jadi seperti hujan lebat dan sebagainya.

Untuk makluman Yang Berhormat, suka saya maklumkan bahawa bagi projek-projek yang tertakluk kepada Perintah Kualiti Alam Sekeliling iaitu aktiviti-aktiviti yang ditetapkan dan penilaian kesan kepada alam sekitar 1987. EIA sememangnya dijalankan. Di samping itu, kerajaan juga ada mengeluarkan garis panduan bagi pembangunan di kawasan bukit di mana semua kawasan hutan di dalam hutan simpan kekal dan tanah kerajaan yang melebihi had ketinggian 1000 meter dan ke atas ditetapkan sebagai sempadan untuk mengelaskan tanah curam dan diwartakan sebagai hutan perlindungan tanah dan hutan tadahan air mengikut seksyen 10(1) Akta Perhutanan Negara 1984.

Bagi projek-projek yang tidak tertakluk di bawah perintah EIA, kementerian ini telah mengambil langkah tertentu dengan mengesyorkan kepada pihak berkuasa negeri atau tempatan yang meluluskan projek tersebut, antara lain langkah-langkah penempatan untuk mengawal hakisan tanah sebagai sebahagian daripada syarat-syarat kelulusan projek. Suka saya maklumkan bahawa keberkesanan langkah-langkah yang diambil ini hanya akan tercapai sekiranya garis panduan ini dipatuhi oleh pihak-pihak berkenaan.

Untuk makluman Yang Berhormat bagi Temerloh, suka saya maklumkan bahawa jumlah penuntut-penuntut dan perbelanjaan bagi biasiswa yang ditawarkan untuk program di bawah kementerian sains teknologi dan alam sekitar di bawah atau sepanjang Rancangan Malaysia Ketujuh bagi menggalakkan lebih ramai lagi golongan siswa dan siswazah supaya mengambil bahagian ataupun mengambil bidang sains dan teknologi.

- (i) Di bawah program biasiswa National Science Fellowship - jumlah penuntut ialah 292 orang dan perbelanjaan yang digunakan sejumlah RM9.7 juta.

- (ii) Biasiswa pasca siswazah dan pasca doktor di bawah pelan pembangunan teknologi perindustrian - jumlah penuntut ialah 2019 orang dan perbelanjaan yang digunakan berjumlah RM64.9 juta.
- (iii) Biasiswa di bawah latihan dalam perkhidmatan program HRD untuk sains dan teknologi - jumlah penuntut ialah 314 orang dan perbelanjaan digunakan sejumlah RM32.3 juta.

Untuk makluman Yang Berhormat, kemasukan pelajar ke IPT diuruskan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia. Malah bagi aktiviti-aktiviti sains dan teknologi yang melibatkan pelajar-pelajar, guru-guru dan juga para pendidik di seluruh negara, ianya dikendalikan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia bersama-sama dengan persatuan-persatuan sains, institusi-institusi penyelidikan, universiti-universiti dan juga sektor swasta lain.

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat bagi Kemaman, suka saya memaklumkan bahawa dakwaan bahawa projek TiungSAT-1 tidak mendapat sambutan yang baik adalah tidak tepat atas beberapa faktor berikut. Sebagai satu aktiviti yang baru dimulakan memanglah ianya mengalami banyak masalah dan juga perkara-perkara yang perlu diambil perhatian terutamanya dari segi kemampuan dan juga keupayaan program mikro satelit yang dilancarkan pada bulan September tahun lepas. Bagaimanapun, menerusi pihak Astronautics Technology Sdn. Bhd. (ATSB) ada menerima banyak permintaan untuk mendapatkan imej yang diambil oleh TiungSAT-1 dari pelbagai agensi seperti IPT dan juga agensi-agensi penyelidikan. Yang keduanya ...

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri ...

Dato' Zainal bin Dahalan: Nanti, nanti. Pelancaran TiungSAT -1 juga telah menambahkan minat di kalangan pelajar dan rakyat Malaysia secara amnya untuk mendalami ilmu sains dan juga di bidang teknologi angkasa. Untuk makluman Yang Berhormat, setakat ini kerajaan tidak dapat mengesahkan bahawa pihak Binariang telah mengalami kerugian dalam operasi satelit.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Saya hendak tanya berapa kapasiti penggunaan oleh satelit ini dan saya hendak tanya juga kenapa syarikat ini sekarang ini telah dibeli oleh syarikat asing, bukankah begitu? Jadi, menunjukkan bahawa ini

membebaskan kepada syarikat yang asalnya. Sepatutnya memberi keuntungan tetapi akhirnya memberi kerugian kepada syarikat yang melancarkan satelit ini dan terpaksa mencari foreign partnership untuk menampung kos keperluan mereka.

Dato' Zainal bin Dahalan: Terima kasih Yang Berhormat. Saya tidak dapat kepastian tentang pengambilan atau penjualan syarikat kepada syarikat asing dan saya akan bagi maklumat yang lebih tepat kepada Yang Berhormat.

Tentang penggunaan, setakat ini seperti mana yang..., mungkin saya telah memaklumkan dalam beberapa jawapan yang terdahulu bahawa micro satellite TiungSAT-1 yang dilancarkan baru-baru ini adalah satu satelit yang agak kecil yang beratnya hanya 50 kilogram dan ianya hanya dibekalkan dengan dua kamera optik iaitu mengandungi satu wide angle dan satu lagi narrow angle yang hanya digunakan lebih kepada untuk mengambil gambar-gambar yang ada kaitannya dengan soal metrologi dan juga remote sensing yang ada kaitannya dengan kementerian.

Walau bagaimanapun di dalam Rancangan Malaysia Kelapan kita bercadang untuk meluaskan lagi program pembinaan satelit ini walaupun ianya adalah akan dibangunkan secara penglibatan pihak swasta yang mana dicadangkan bahawa satelit-satelit yang akan dibina adalah lebih besar iaitu se berat 300 hingga 800 kilogram. Jadi kita berharaplah dalam satu program yang baru kita mulakan seperti ini memanglah mungkin berlaku kerugian ataupun penggunaan yang tidak sepenuhnya. Bagaimanapun kita berharap dengan kemajuan-kemajuan yang akan dicapai seterusnya, kita berharap bahawa penggunaan dan program aeroangkasa kita sendiri yang memerlukan satelit sendiri untuk program-program seperti metrologi dan juga pemetaan-pemetaan serta lain-lain penggunaan yang mungkin juga ada kaitan dengan soal keselamatan, akan dapat dipertingkatkan.

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, mengenai perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Mambong, suka saya memaklumkan bahawa Kementerian Sains Teknologi dan Alam Sekitar mengalu-alukan penemuan abstrak seperti yang telah disebutkan tadi. Kajian dan penyelidikan lanjut mengenai penemuan tersebut amat digalakkan dan kementerian bersedia bekerjasama dengan pihak yang terlibat memandangkan bahawa bio pesticide tersebut adalah satu yang dianggap sebagai mesra alam.

Berkaitan dengan soal pemakluman mengenai indeks pencemaran udara (IPU) bahawa kerajaan telah memutuskan untuk hanya menyiarkan maklumat kualiti melalui media massa dalam bentuk yang kita katakan ringkas iaitu baik, sederhana

dan buruk sahaja tetapi sekiranya ada pihak-pihak yang berkehendakkan kepada detail maklumat mengenai IPU bolehlah berhubung dengan pihak Jabatan Alam Sekitar. Ini adalah kerana kita tidak mahu bahawa maklumat ini disalahtafsirkan oleh sesetengah pihak untuk memberi gambaran negatif kepada keadaan persekitaran negara.

Namun demikian kerajaan terus mengawasi keadaan kualiti udara dan sentiasa mengambil langkah-langkah tegas untuk memastikan kualiti udara berada dalam keadaan yang baik demi untuk kesejahteraan rakyat.

Berhubung dengan dakwaan penyebaran 40...

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, Yang Berhormat bagi Kepong bangun.

Dr. Tan Seng Giaw: Dua soalan untuk penjelasan Tuan Yang di-Pertua. Yang pertamanya walaupun pihak kementerian mempunyai angka untuk IPU dan tidak mahu mengumumkan secara detail dan untuk mengelakkan salah tafsir dan sebagainya tetapi saya nampak negara-negara yang lain tidak keberatan. Kalau hendak lebih detail pun dia bagi. Apa salah dengan Malaysia itu. Apa kita hendak takut kalau udara kita begitu bersih, tidak payah kita takut.

Dan yang kedua. Tadi saya dengar sampai dia habis tadi mengenai langkah-langkah yang diambil oleh pihak kementerian. Di sini saya boleh menerangkan bahawa pihak kementeriannya bukan salah semua dan ada hasrat untuk memperbetulkan keadaan. Tetapi misalnya di Rawang dan di sekitarnya di seluruh negara, adakah Yang Berhormat akan mempertimbangkan adakan badan penyelarasan yang lebih berkesan sebagai satu badan payung - Environmental Protection Agency (APA) misalnya ataupun dengan nama yang tidak serupa yang dipilih oleh pihak kementerian supaya kita dapat mempertingkatkan penyelarasan koordinasi di antara kementerian-kementerian dan juga dan jabatan-jabatan kerana walaupun pihak kementerian menggalakkan mengadakan EIA tetapi saya nampak kerajaan tempatan berjumlah lebih 150 di negara ini, kadangkala tidak mempunyai kepakaran untuk berbuat demikian. Itulah masalah kita.

Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor: Soalannya apa?

Dr. Tan Seng Giaw: Soalan itu ada. Janganlah kita tanya macam itu. Salah itu peraturan *[Ketawa]*. Salah peraturan. Tuju kepada Kerusi sahaja itu, cukuplah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya hendak tegurlah Yang Berhormat. Yang Berhormat, Yang Berhormat, Kepong...

Seorang Ahli: Orang baru, orang baru.

Dr. Tan Seng Giaw: Ooohh! yalah, kita maafkanlah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kepong, Kepong, cukuplah.

Dr. Tan Seng Giaw: Oh, cukup. Terima kasih

Dato' Zainal bin Dahalan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Mengenai laporan detail mengenai IPU mungkin kementerian akan memikirkan perkara ini kerana ini adalah ekor dari peristiwa keadaan jerebu yang begitu buruk pada tahun 1997. Bagaimanapun kita akan melihat, apakah kesan ataupun buruk baiknya mengenai pengumuman IPU ini secara detail.

Yang kedua berkenaan dengan satu badan penyelaras ataupun koordinasi mengenai alam sekitar juga sebenarnya kita ada satu badan penyelaras yang telah ditubuhkan bersama-sama dengan Kementerian Pertanian tetapi dalam hal ini, buat masa ini terkhusus kepada menangani masalah yang berkaitan dengan keadaan tanah runtuh di Cameron Highlands. Jadi saya beranggapan bahawa skop atau bidang pengawasan ini dan penyelaras ini bolehlah diperluas kepada untuk menangani masalah-masalah dan kejadian-kejadian banjir seperti yang berlaku di Rawang dan sebagainya. Terima kasih di atas keprihatinan Yang Berhormat.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini bahawa mengikut laporan kualiti alam sekeliling tahun 2000, terdapat 12 batang sungai yang dikategorikan tercemar, 74 batang sungai sederhana tercemar dan 34 batang sungai bersih. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, kementerian ini telah mencadangkan satu program pencegahan pencemaran sungai-sungai yang bertujuan untuk mempertingkatkan kualiti air sungai. Program ini akan merangkumi aktiviti-aktiviti seperti:

- (i) melaksanakan aktiviti penguatkuasaan ke atas semua punca - punca pencemaran secara intensif;
- (ii) memberi kesedaran kepada orang ramai tentang pentingnya kebersihan sungai;
- (iii) membaik pulih kualiti air sungai dan lain-lain; dan
- (iv) mengadakan kerjasama dengan jabatan-jabatan dan agensi yang berkaitan dengan pengawalan dan pengawasan mengenai kedudukan sungai-sungai.

Untuk makluman Yang Berhormat juga bahawa kementerian ini melalui Jabatan Alam Sekitar secara keseluruhannya telah membelanjakan lebih kurang RM65 juta bagi perbelanjaan pembangunan dan mengurus bagi pengawalan kualiti alam sekitar bagi tahun 2000.

Tuan Yang di-Pertua, itulah sahaja penjelasan yang dapat saya berikan kepada pandangan-pandangan yang telah disuarakan oleh ahli-ahli Yang Berhormat dalam perbahasan RRJP3 yang baru.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri Luar Negeri, sila.

4.49 ptg.

Menteri Luar Negeri [Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar]: Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan RRJP3 daripada 3 hingga 5 April 2001 di Dewan yang mulia ini yang telah menyentuh bidang tugas Kementerian Luar Negeri dan perkara-perkara yang disebut yang boleh membantu kita dalam usaha kita melaksanakan tugas sebagai kementerian luar, akan diambil perhatian dan tindakan yang sewajarnya.

Tuan Yang di-Pertua, di antara isu yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat adalah amalan dan hubungan Malaysia dengan kuasa-kuasa besar. Yang Berhormat bagi Kepong menyarankan supaya Malaysia dapat mengamalkan sikap berbaik-baik, non-confrontational dengan izin, dengan kuasa besar ekonomi dunia terutamanya Amerika Syarikat.

Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab penegasan Yang Berhormat bagi Kepong, ingin saya mengatakan bahawa sememangnya menjadi prinsip dasar luar Malaysia tidak ber*confrontational* dengan mana-mana pihak dan berhubung baik dengan mana-mana pihak walaupun persepsi jika kita mempunyai pendapat yang berbeza seolah-olah ianya *confrontational*. Bukan menjadi tujuan Malaysia untuk ber*confrontational* dengan mana-mana negara yang lain.

Seperti mana yang Yang Berhormat sedia maklum kita adalah sebuah negara dagang dan kita ingin menjalin hubungan baik dengan semua negara berasaskan kepada prinsip saling hormat-menghormati dan tidak campur tangan dalam urusan dalaman negara masing-masing. Setakat ini pandangan-pandangan kita tidak menjejaskan hubungan ekonomi dan perdagangan dengan negara-negara rakan dagang kita.

Saya berharap pihak pembangkang juga dapat memainkan peranannya di dalam menjaga imej negara. Kadangkala masih terdapat parti-parti pembangkang yang cuba untuk mendapatkan sokongan dari negara asing supaya mencampuri hal ehwal dalaman negara kita apabila usaha mereka untuk mengalahkan kerajaan ditolak oleh majoriti rakyat di negara ini.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat bagi Kemaman, Sri Gading dan juga Larut, yang mana satu. Tiga orang yang bangun

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Yang Berhormat bagi Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Menteri Luar Negara. Semalam kedutaan ataupun hari kelmarin pihak Kerajaan Indonesia memohon maaf kerana ada wakilnya datang dalam taklimat oleh Presiden KeADILan. Mengikut sumber ini kerana mereka tersalah maklumat. Saya ingin penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri bagaimana pula tentang duta-duta yang lain atau wakil-wakil kerajaan yang lain yang juga turut sama dalam taklimat itu seolah-olah seperti mencampuri urusan dalam negara. Apa sebenarnya sikap kerajaan kepada sesiapa sahaja yang menarik orang luar untuk mencampuri urusan dalam negara. Jadi saya berharap mendapat sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri tentang perkara ini.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, pegangan dasar luar kita ialah apa-apa juga keputusan yang hendak kita buat mestilah berasaskan kepada kesefahaman bersama dan tidak mencampuri hal ehwal dalaman sesebuah negara. Kita merasakan bahawa tindakan Kerajaan Indonesia itu adalah satu tindakan yang tepat melalui Menteri Luarnya yang mengatakan mereka tersilap dan kita hanya membuat teguran dan teguran kita adalah satu teguran.....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Boleh saya habiskan sekejap, selepas itu saya beri kepada Yang Berhormat. Teguran kita adalah teguran keras supaya mereka mengetahui apakah soal dalaman dan apakah bukan soal

dalam. Dengan tindakan yang mereka ambil saya merasakan bahawa mereka sekarang cukup faham.

Begitu juga bila saya bercakap dengan Menteri Luar New Zealand, beliau menyatakan kepada saya bahawa bukan menjadi matlamat dan tujuan New Zealand untuk mencampuri hal dalam mana-mana negara mereka mempunyai kedutaan. Begitu juga pegangan kerajaan-kerajaan lain, mereka beranggapan bahawa mereka tidak akan mencampuri hal dalam politik sesebuah negara. Ini saya fikir kadangkala di peringkat pegawai-pegawai mereka di kedutaan mungkin ada kehairahan dan suratnya pun yang ditulis oleh Presiden

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti, duduk dahulu. Saya tidak beri jalan, macam mana boleh berdiri ramai-ramai ini?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila duduk.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Duduk, dia kalau beri jalan baru boleh, mengikut prosedurlah, belum, saya hendak bercakap ini habis.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Menyampuk]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti saya beri, saya nampak, dua-dua saya tidak boleh *[Ketawa]*, duduk dahulu.

Jadi, dia masalahnya dengan parti KeADILan, Presiden Parti KeADILan menulis surat untuk orang mendengar taklimat. Jadi kalau kita jemput orang ke rumah, orang ingat itu tidak ada salah. Jadi, yang paling penting rakyat Malaysia sendiri mesti mempunyai sikap bertanggungjawab dalam politiknya tidak membawa orang luar ke dalam hal ehwal politik kita *[Tepuk]* dan soalnya bukan lagi soal kesihatan ini, soalnya adalah soal untuk meraih simpati daripada kerajaan luar. Saya fikir kalau kita hendak hukum, rakyat patut hukum kepada parti KeADILan yang membawa orang luar mencampuri hal ehwal dalam. *[Tepuk]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Larut dahulu.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Yang Berhormat bagi Larut tadi, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Yang Berhormat bagi Kemaman sabar sedikit, sabar dahulu. *[Ketawa]* Terima kasih Yang Berhormat. Ketegasan seorang Menteri inillah yang kita hendak, cuma saya hendak minta Yang Berhormat, ketegasan kita biarlah sampai terus kepada pihak Indonesia kerana pihak Indonesia kena sedar berapa ramai rakyat dia yang kita suap, kita berikan pekerjaan yang berada dalam negara kita ini. Kalaulah kita kata satu juta yang ada mungkin lebih di negara kita ini yang mendapat peluang pekerjaan. Jadi, kita berharaplah supaya hubungan baik yang ada sebagaimana yang dikatakan oleh Yang Berhormat tadi kita tidak mahu bermusuh dengan sesiapa pun. Walaupun ada dalam negara kita ini kalangan-kalangan yang tidak puas hati yang cuba bersekolongkol dengan orang-orang luar untuk kepentingan politik mereka.

Saya ingin menyatakan ketegasan ini lebih-lebih lagi dengan kenyataan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri berhubung dengan pendekatan baru antara Kuala Lumpur dengan Washington. Jadi, kita berharaplah ketegasan kita ini bukan bermakna kita ingin bermusuh tetapi lebih merasa sensitif terhadap nilai-nilai murni yang cuba diterapkan oleh kepimpinan dan rakyat Malaysia.

Jadi, kalau bolehlah kita perlu juga bantahan secara baik kepada pihak-pihak terbabit khususnya Indonesia, kerana rakyatnya ramai yang berada dalam negara kita, yang mendapat peluang, bukan sahaja mendapat peluang pekerjaan, nikmat hidup dalam negara kita ini walaupun ada kroni-kroni pihak pembangkang yang juga mendapat nikmat tetapi lari keluar dari negara kita.

Jadi, kita mintalah supaya mereka ini sedar bukan setakat mencari makan, bukan setakat mendapat peluang pekerjaan.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat berucapakah?

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: bahkan mereka dapat membawa balik wang ringgit kepada negara mereka dan memberi pula harapan baru kepada keluarga mereka. Minta penjelasan sedikit Yang Berhormat, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti, saya hendak menjawab itu satu-satunya, nanti saya jawab ya. Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat di atas pandangan tetapi saya fikir yang paling penting

ialah kita menghargai jalinan perhubungan dan Indonesia adalah sahabat kita yang baik, rakan dan jiran kita dan rakyat mereka yang berada di sini secara keseluruhan menyumbangkan ke arah pembangunan dan pertumbuhan ekonomi kita. Mereka mestilah patuh dan mengikut undang-undang negara kita dan kita merasakan bahawa ini adalah satu sikap yang positif sebagai sebuah negara ASEAN untuk Indonesia mengatakan mereka tersilap dan mereka telah menulis surat kepada Presiden Parti KeADILan kerana mengelirukan mereka. Jadi, kita menghargai pegangan yang dibuat oleh Kerajaan Indonesia terhadap perkara ini.

Berkenaan hubungan kita dengan.....

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, ada dua.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti, saya akan beri. Perhubungan kita dengan Washington dan negara-negara lain, pegangan kita ialah kita berbaik tidak bermakna kita menggadai maruah dan martabat serta kedaulatan negara kita. Kita akan menjaga kita punya kredibiliti, ini yang jarang sekali dipegang oleh pembangkang. Sila.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Mana satu hendak beri ini Datuk?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kemaman.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Yang Berhormat bagi Kemaman.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih Menteri Luar. Pertamanya mengenai isu perjumpaan ini, sebenarnya isu ini ialah penuh dengan pembohongan. Pembohongan pertama ialah perjumpaan ini diadakan secara sulit padahal ini tidak benar, ini adalah perjumpaan terbuka yang mana wartawan dan juga duta-duta asing dijemput, up to them hendak datang atau tidak.

Yang keduanya, laporan bahawa bekas duta, ini penuh dengan pembohongan fasal isu ini. Yang keduanya ialah mengenai kehadiran bekas duta Amerika, R. Mallot

Ketiganya ialah mengatakan bahawa Dato' Seri Anwar Ibrahim tidak pernah sakit seperti mana Perdana Menteri mengatakan. Ini hanyalah isu politik. Inilah yang dilakukan oleh kerajaan kita yang membohongi rakyat seluruh dunia. Sekian.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Yang Berhormat bagi Kemaman tidak payah emosi. *[Ketawa]* Tidak, dia bercakap.....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Saya akan.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Yang Berhormat, duduk..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, duduk.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya hendak cakap dengan Yang Berhormat, Yang Berhormat cakap pembohong. Yang mana bohong, akhbar yang hendak pergi ke situ, hendak melaporkan tidak dibenarkan masuk dan dijemput duta-duta asing sahaja.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tidak ada ini,

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Jangan emosi, Datuk.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Jemputan semua ada.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ini jawapan saya kepada Yang Berhormat bercakap tadi jangan berbohong.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Emosi nampak!

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti dahululah..

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Emosi nampak!

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tidak, fasal orang emosi saya kena cakaplah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *Cool down* sedikit, orang tua-tua ini.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Yang Berhormat bagi Pokok Sena, tunggu. Nanti, saya hendak beritahu Pokok Sena dia tidak ada kena mengena buat apa hendak masuk campur, duduk dekat pokok cukuplah. Ketagih sangat hendak bercakap, berapa lama ha? Ini berkenaan Mallot ini, hendak buat apa pertahankan Mallot ini.....

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tidak, surat khabar buat silap, dia kata dia salah, surat khabar sudah minta maaf, adat manusia dia mungkin buat silap, kadang muka orang sama dia ternampak, dia cakap. Itu surat khabar.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Masalahnya mengaitkan bahawa Parti KeADILan ini ialah....

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Sudah, cukup, cukup, duduk.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kemaman.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof:... parti yang dengan kuasa luar ini satu pembohongan, ini satu yang tidak bertanggungjawab yang dibuat oleh Kerajaan Barisan Nasional.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Yang Berhormat, Yang Berhormat boleh duduk dulu. Sekarang Yang Berhormat sudah bercakap, saya jawab Yang Berhormat, Yang Berhormat kena dengar, tadi saya dengar.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Yalah, sebab jawapan....

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ikut Peraturan Dewan. Standing Order.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Jawab biarlah betul, bertanggungjawab sikit.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tidak, soalnya Yang Berhormat, Yang Berhormat kata tadi mengenai perjumpaan, biar saya cakapkan. Yang Berhormat bersetuju atau tidak bersetuju, itu soal lain, saya tahu tidak akan bersetuju punya pasal itu parti pembangkang. Saya tidak ada minta Yang Berhormat bersetuju, saya hendak cakap, jawab apa Yang Berhormat cakap tadi, ya. Jadi persoalannya, jemput semua orang tidak betul, duta-duta asing, hendak jelaskan berkenaan kedudukan kesihatan Anwar jemput duta asing, buat apa, bercakaplah dekat rakyat Malaysia, hendak buat apa pergi bercakap pada duta asing

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Sudah, sudah, itu jawapan saya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Sebab Perdana Menteri kata dia tidak sakit.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Seorang ahli: *[Menyampuk]* Jangan dialog, minta izin dahulu.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: supaya Anwar tidak sakit, itu yang dikata.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ikut peraturanlah. Kena belajar.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Menyampuk]* ...bahawa Perdana Menteri membohongi rakyat bahawa Anwar Ibrahim tidak sakit.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Yang membohongi adalah Yang Berhormat bagi Kemaman, Perdana Menteri tidak pernah cakap, ini soalnya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Ada dalam surat khabar.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tidak ada. Itulah baca surat khabar betul-betullah. Baca satu surat khabar, susahlah.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Batang Lupar bangun.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nantilah dulu, saya belum habis lagi. Jadi saya berharap...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Dua-dua duduk.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti dulu, saya akan bagi Yang Berhormat Tumpat, saya akan bagi tetapi kena tanya betul-betullah. Jangan tanya tidak senonoh. *[Disampuk]* Saya fikir jawapan senonoh, dia tidak tahan orang jawab. Mana ada adil macam itu? *[Ketawa]* Jadi saya berharap Yang Berhormat hendak buat apa pun, hendak jual politik Yang Berhormat, tidak apa, boleh jual, kita akan beli. Tetapi jangan jual ajak orang luar untuk menguasai negara kita. Itu sahaja yang kita hendak, sudah cukup. Tuan Yang di-Pertua, saya bagi jalan pada Tumpat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tumpat, Tumpat.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri. Saya fikir saya dapat bersetuju dengan Yang Berhormat Menteri bahawa ada dua isu berkaitan dengan taklimat yang diberikan oleh Presiden Keadilan baru-baru ini. Pertamanya, isu

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Soalannya apa?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Diplomat luar, minta soalan. Diplomat luar terlibat dalam mengikuti sama taklimat tersebut. Saya pohon penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri bahawa sama ada Malaysia menjadi penandatangan, signatory kepada *The Vienna Convention on Diplomatic Relations* yang disebutkan

di sini bahawa fungsi atau *the functions of a diplomat*, dengan izin, *is to ascertain by all law full means conditions and developments in the receiving state and reporting there on to the government of the sending state*, dengan secara mudahnya bermaksud bahawa memang tugas diplomat untuk mengikuti program-program yang halal yang dilakukan di dalam negara yang beliau berkhidmat itu untuk dilaporkan balik kepada negara asal diplomat-diplomat ini. Jadi saya fikir dari sudut ini tidak berbangkit bahawa mereka itu menjalankan tugas yang tidak sah....

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ini penjelasan apa ini nanti?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Saya hendak tanya pandangan sama ada Malaysia adalah *signatory to this convention*....

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tidak payah buat ucapanlah.

Dato' Kamarudin bin Jaffar:*and that we are following this convention or not?*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Sudah?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Kedua, ialah berkaitan dengan apa yang dilakukan oleh parti Keadilan. Parti Keadilan suatu parti yang sah, yang halal. Parti Keadilan buat satu majlis, taklimat yang mana jemput diplomat asing, jemput NGO-NGO dan sebagainya untuk memberi taklimat. Dalam pengalaman saya dalam UMNO, UMNO jemput semua Duta Cuba, Duta Vietnam Utara....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat, apa soalan?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Masa Vietnam Utara dulu dalam majlis-majlisnya, tidak ada masalah. Jadi kenapakah hari ini kerajaan membuat suatu kesimpulan bahawa apabila duta asing ataupun diplomat asing datang dalam majlis parti politik yang sah maka melibatkan duta asing, negara asing, hendak menggadai, hendak menjual negara, kenapa ambil kesimpulan begitu?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Sudah, cukup?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Terima kasih Yang Berhormat bagi Tumpat di atas sokongan, ini parti PAS atau Keadilan, sama ya? Tetapi dia bercakap macam orang UMNO sedikit-sedikit sahaja tetapi sudah terkeluar. *[Ke tawa]* Macam ini, saya hendak cakap, bila kita hendak laporkan

berkenaan *convention*, memang betul kita menjadi ahli *convention*, salah satu daripada amalan diplomasi antarabangsa adalah tidak mencampuri hal dalaman politik sesebuah negara. Itu adalah sebahagian daripada amalan dan itu memang amalan diplomasi antarabangsa, Pokok Sena jangan kacau

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Apa pula? *[Ketawa]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Dia pergi tanya buat apa? *[Ketawa]* Duduk jagalah. Jadi bila kita buat, maknanya, maksudnya memang saya bersetuju 100%, tugas duta ialah untuk mengumpul maklumat, mencari maklumat supaya dia dapat melaporkan perkara-perkara yang terkini di dalam negara yang dia mewakili untuk kerajaan dia, betul itu. Tetapi bila sesuatu itu sudah mempunyai pendekatan dan bau politiknya dengan mempunyai pendekatan dan politik sama ada kita bersetuju atau tidak bersetuju, itu soal lain. Itu pendirian Yang Berhormat. Oleh kerana isu perubatan Anwar dan kesihatan Anwar sudah digunakan sebagai perkara politik dan mempunyai pendekatan dan perjuangan yang dibawa oleh kerajaan luar kepada kita, itu bermakna mereka mencampuri hal dalaman negara kita. Itu yang kita maksudkan. Kalau buat mesyuarat agung, tidak ada salah. Kalau terbuka, hendak panggil siapa pun panggil asal jangan syaitan sahaja. *[Ketawa]*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Batang Lupa dan Kemaman.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Jadi kita boleh panggil sesiapa yang kita suka di dalam amalan dan tradisi yang biasalah. Jadi ini yang dilakukan, memang kita tahu banyak negara luar berminat untuk masuk campur di dalam hal ehwal dan Anwar punya cerita ini sudah diantarabangsakan oleh parti-parti pembangkang dan juga Keadilan terutamanya. Jadi bila dia orang masuk campur, itulah keadaannya. Saya tidak beri laluan kepada Kemaman dan saya beri kepada Batang Lupa.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih, Datuk. Sebenarnya saya terbaca dengan surat khabar di Singapura semalam. Saya baru balik daripada Havana *[Ketawa]* dan isu yang terbesar sekali di Jawatankuasa *Human Right* di Havana berhubung dengan Malaysia ialah isu Dato' Seri Anwar Ibrahim. Saya datang ke sana untuk menjelaskan kedudukan negara kita dan saya mempunyai 15 belas muka surat penjelasan yang saya akan beri dengan Datuk

nanti. Jadi, salah satu daripada persoalan di kalangan orang-orang yang bertanya pada saya semalam ialah kenapakah persoalan perubatan Anwar Ibrahim, sakit Anwar Ibrahim ini menjadi satu persoalan antarabangsa, dia tanya mungkin dengan orang yang belum mendapat penjelasan yang cukup daripada negara kita.

Jadi, saya kata oleh kerana parti di Malaysia itu

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat ingin berucap atau ingin memohon penjelasan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tidak, memang betul-betul itu. Saya hendak tanya, ini background....

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Dia hendak tanya, dia buat[Ketawa]

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: mukadimah dulu, Datuk. Kalau mukadimah tidak sebut, Datuk mungkin tidak faham cerita nanti. Jadi, saya kata ini telah dipolitikkan masalah Dato' Seri Anwar Ibrahim ini di antarabangsa, saya kata. Jadi soalan mempolitikkan ini kebebasan diberi kepada parti yang di Malaysia menunjukkan yang Malaysia itu adalah amat demokratik dalam persoalan politik dia.

Jadi persoalan saya, Datuk, mengikut laporan surat khabar Singapura itu, bukan sebuah negara sahaja yang telah hadir bahkan banyak - lima atau enam buah negara yang dijemput hadir iaitu England, Amerika, Indonesia, New Zealand dan pelbagai lagi. Jadi soalan saya satu, apakah penjelasan sudah dibuat oleh kementerian kepada semua orang yang menghadiri majlis taklimat itu supaya mereka boleh mengetahui kedudukan sebenar daripada pihak kita, jangan mendengar daripada pihak parti Keadilan sahaja sebab masa di Havana, saya memberi penjelasan yang mana macam Dato' Seri Anwar diberi peluang pergi hospital empat bulan, walaupun orang sudah didapati bersalah. Ini memang tidak pernah berlaku di mana-mana negara pun, Datuk. Orang yang salah di dalam *jail* diberi kemudahan duduk dalam hospital selama empat bulan. Ini tidak pernah dibuat. Jadi *human right committee* bersetuju dengan saya....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: 'Abdullah Ang' boleh pergi *visit birthday*....[Disorak]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Jadi persoalan, apakah tindakan yang diambil oleh kerajaan supaya penjelasan ini dibuat?

Satu lagi pertanyaan, adakah kerajaan Malaysia akan mengambil tindakan yang khusus kepada diplomat-diplomat? Jadi jawapan saya, oleh kerana saya pergi sebagai diplomat juga, penjelasan saya macam ini, kalau orang beri daging kepada harimau, saya kata janganlah marah kepada harimau yang makan daging, marahlah tangan yang beri daging itu kepada harimau, dia kata, apakah tindakan sepatutnya dibuat kepada parti Keadilan yang....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, laporan itu tidak payahlah, Yang Berhormat Menteri faham.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:*internationalize*kan soalan-soalan ini. Terima kasih.

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Lebih teliti ya. DAP tidak ada apa hendak bercakap, hendak tanya, tanya sahajalah, tidak usah bercakap dari tepi. Saya hendak beritahu Yang Berhormat bagi Kemaman ini. Dia samakan Anwar dengan 'Abdullah Ang' atau apa.... *[Ketawa]*

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Okay, duduk.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Keistimewaan yang dilaporkan dalam akhbar.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Kita kata yang salah, yang salah, buat apa samakan.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tak apa 'Abdullah Ang' boleh pergi ke birthday party anak dia, apa semua ini....

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Jadi samalah ini.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Apa keistimewaan yang diberinya?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Samalah, sama, okaylah sama.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tidak ada, tidak ada keistimewaan. Itu Pengarah Penjara sendiri kata tidak ada.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Jadi dia ambil tindakan, kan?

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Apa dia?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: *[Ketawa]* Jadi saya fikir jangan masuk campur kalau tidak tahu itu. Macam ini penjelasannya. Sebenarnya

penjelasannya sudah cukup, kita beri penjelasannya. Tetapi oleh kerana parti ini sudah jadikan Anwar sebagai satu isu antarabangsa, hak asasi maka mereka akan bawa. Kita akan membuat penjelasan tidak habis, mereka akan terus bawa dan kita akan terus memberikan penjelasan dan menunjukkan bahawa soal ini tidak perlu dipolitikkan dan kita tidak mahu perkara kesihatan menjadi isu politik.

Jadi saya mengucapkan terima kasih kepada Batang Lutar kerana pergi berjalan di luar negara pun dia beri penerangan-penerangan. Saya terpaksa membuat penerangan semasa saya menghadiri Majlis Mesyuarat Suruhanjaya Hak Asasi Antarabangsa di Geneva baru-baru ini. Tindakan khusus - Bila kita berhubung dengan kedutaan-kedutaan asing, ia ada berbagai-bagai cara. Jangan kita ambil cara jalan singkat, iaitu kalau kita mengambil cara jalan singkat, kita hendak memutuskan perhubungan diplomatik. Kita adalah sebuah negara perdagangan, mempunyai kesan yang dalam dan menjauh. Mencukupi bagi Kementerian Luar Negeri mengingatkan mereka jangan mencampuri hal dalaman sesebuah negara. Itu saya fikir cukup.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Saya tertarik dengan pandangan Yang Berhormat Menteri bahawa kita telah menzahirkan perasaan dan pandangan kita dengan memanggil mereka. Tetapi, saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat Menteri tentang juga dalam rombongan itu ada wakil daripada Singapura, jiran kita yang sewajarnya menghargai juga cita hati kita di sini. Saya hendak bertanya kalau ada kumpulan-kumpulan tertentu yang mahu pergi ke Singapura melihat bagaimana orang Melayu sendiri di sana dipinggirkan dan kita jelas macam di sana, orang Melayu tidak diberi hak seperti warganegara lain di Singapura. Mengapa tidak juga Malaysia menghantar wakilnya di Singapura bertemu dengan kumpulan-kumpulan Melayu di Singapura itu yang dianiaya dan tidak dibela dan dipinggirkan. Bagaimana pandangan Yang Berhormat Menteri?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Rompin. Malaysia ini sentiasa mengambil langkah untuk memperbaiki hubungan dua hala di antara kita dengan negara jiran dan kita membuat pelbagai tindakan supaya hubungan mesra itu dapat dijalinkan. Di masa yang sama, kita menghantar suara yang jelas bahawa mereka patut berhati-hati dan sensitif terhadap perkara-perkara yang melibatkan soal politik dalaman negara kita dan sepatutnya mereka memahami dan sama ada kita patut hantar atau tidak, itu adalah satu perkara yang saya fikir, kita kena fikirkan bersama-sama.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Sikit, sikit, tambahan sikit. Saya ingin bertanya, kalau ada rombongan tertentu daripada negara kita mahu pergi ke Singapura, adakah kedutaan kita di Singapura sanggup memberikan - tidak menghalang usaha kita dan sanggup bersama dengan kita, dan saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat Menteri sama ada KeADILan, DAP atau PAS sendiri sanggup pergi ke Singapura, tunjuk yang kita membela Melayu di Singapura. Ini yang kita hendak lihat, dia sanggup memperjuangkan atau tidak masyarakat orang Melayu yang terpinggir di Singapura. Saya nampak dan hendak tanya ini. KeADILan sanggupkah tidak? Ataupun PAS dia sanggupkah tidak dalam usaha ini?

Puan Chong Eng: Ya.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Apa bercakap? Buat apa bercakap? Saya yang hendak menjawab.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Bila sudah terasa, baru hendak kena.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Duduklah dahulu. Macam itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, Kota Melaka ini banyak bercakap tepian, jadi saya kurang dengar tadi. *[Ketawa]*.

Jadi, macam ini Tuan Yang di-Pertua, pada saya banyak isu yang boleh kita timbulkan dari masa ke semasa. Tetapi sebagai Kementerian Luar Negeri, kita melihat segala isu dalam konteks mikronya, dalam konteks kebaikan dan keperluan negara kita dan kalau ada pihak-pihak yang hendak bertemu dengan kumpulan-kumpulan tertentu dan ada tujuan dan maksudnya, kalau memerlukan kepada bantuan daripada kedutaan kita, kita akan berbuat demikian dan kita lihat reaksi daripada sebelah yang lain. Cukuplah Tuan Yang di-Pertua, kalau tidak saya ambil masa yang panjang *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Kerana isu ini saya sudah jawab tadi. Yang Berhormat bagi Tumpat, terima kasih banyak. Terima kasihlah.

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Minta maaflah, cukuplah.

Seorang Ahli: Tahu takut.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ok. Tuan Yang di-Pertua, cakap takut semua ini adalah bahasa pembangkang.

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Bila kita tidak hendak jawab, dia kata kita takut. Ini saya pula hendak jawab berkenaan...*[Disampuk]*

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Yang Berhormat, saya tidak kata takut.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kemaman.

Seorang Ahli: *[Ketawa]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Berkenaan apa yang disuarakan oleh Yang Berhormat bagi Keningau pada 4 April, 2001. Yang Berhormat bagi Keningau bercakap berkenaan dengan isu soal tuntutan Filipina ke atas Sabah yang berlarutan sejak tahun 1963.

Saya fikir Tuan Yang di-Pertua, wilayah Malaysia telah diiktiraf oleh masyarakat antarabangsa dan Bangsa-Bangsa Bersatu. Sebahagian daripada wilayah Malaysia termasuklah Sabah dan Sarawak. Soal siapa mempunyai tuntutan, tidak penting bagi kita. Yang pentingnya ialah kita mempertahankan kedaulatan, keselamatan, integriti dan kemerdekaan negara kita termasuk wilayah Sabah. Oleh itu, saya fikir Yang Berhormat bagi Keningau tidak perlu khuatir. Kerajaan akan apa juga langkah untuk menentukan kedudukan Sabah akan sentiasa dengan negaranya di dalam Malaysia.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Presiden baru Filipina, Gloria Macapagal Arroyo*[Disampuk]*.

Tuan Wilfred Madius Tangau: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Tuan bangun.

Tuan Wilfred Madius Tangau: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri Luar Negeri. Ini soal tuntutan Filipina ke atas Sabah. Adakah Yang Berhormat sedar tentang kewujudan satu laman web yang bernama www.sandakan.com dan bagi kita rakyat Malaysia di Sabah, kita merasa cemas dengan apa yang tertulis di situ. Sememangnya apa yang dinyatakan di situ bahawa kita Malaysia ini, masih lagi menyewa, *we are still renting Sabah*. Kerajaan

Negeri Sabah masih membayar tiap-tiap tahun RM5,000 kepada Sultan Sulu, Jamallul Kiram dan itu adalah satu kebenaran. Jadi, oleh sebab itu apabila dalam laman web itu, keluar di situ dan menyatakan bahawa bukan kami yang *illegal*, bukan rakyat Filipina yang ada di Sabah yang dianggarkan setengah juta yang *illegal* tetapi kita yang *illegal*, iaitu Malaysian sebab kita ini *renting*. Jadi, sebab itu, kita merasa cemas sebab daripada segi kedudukan keselamatan di Sabah. Saya minta penjelasan sedikit dalam soal ini. Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya hendak membuat penjelasan kepada Yang Berhormat bagi Tuaran. Kita bezakan hak milik wilayah dengan pembayaran pajakan. Ia tidak bermakna kita sebahagian daripada negara Filipina atau sebahagian daripada Kepulauan Sulu. Ia adalah sebahagian daripada Malaysia dan ini telah diiktiraf. Filipina sendiri bila dia mengadakan perhubungan dengan Malaysia, bermakna Malaysia mengandungi Semenanjung, Sabah dan Sarawak.

Jadi, kita tidak perlu khuatir berkenaan laman web www.sandakan.com. Laman web itu ada bermacam-macam laman web ada. Kita yang pentingnya ialah menjaga keselamatan negara kita. Sebab itu tadi, Yang Berhormat Menteri Pertahanan mengatakan, kita mempertingkatkan keselamatan di Sabah, perairan kita dan ruang udara kita untuk menentukan kedudukan wilayah kita akan sentiasa terselamat dan terjamin.

Tuan Wilfred Madius Tangau: Terima kasih kerana penjelasan itu. Jika sekiranya ini benar, bahawa kita ini benar-benar satu wilayah yang berdaulat dan memang sebahagian daripada negara kita, kita ini Malaysia, saya minta penjelasan kenapakah sehingga ke hari ini, Kerajaan Filipina tidak bersetuju untuk mewujudkan *consulate* di Kota Kinabalu sebab sepatutnya..., ini yang British ini, Jepun pun mempunyai *consulate* di Kota Kinabalu sedangkan rakyat Jepun di sana tidak ramai, yang tinggal pun tidak ramai tetapi, di Sabah mempunyai begitu ramai rakyat Filipina sama ada dia pelarian kah, pendatang tanpa izin, kenapa dia tidak bersetuju dan kenapa negara kita tidak dapat menyelesaikan perkara ini. Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya fikir Yang Berhormat, pertamanya Yang Berhormat sebagai orang Sabah mesti mempunyai keyakinan. Apa pun orang bercakap berkenaan negara kita, kita jangan peduli walaupun kita kena fikirkan. Kalau kita fikirkan dia tidak ada *consulate*, maka khuatir kedaulatan dan integriti wilayah kita terjejas, ini melemahkan kedudukan kita. Dari segi undang-

undang, mereka tahu mereka adakah hubungan, bermakna mereka mengiktiraf Malaysia termasuk Sabah dan Sarawak.

Kedua-dua negara sudah menandatangani persetujuan iaitu Malaysia adakan konsulat di Dabau dan Filipina mengadakan konsulat di Kota Kinabalu dan peruntukannya pun sudah ada. Hanya mereka menunggu masa yang sesuai untuk mereka buat langkah politik membuka konsulat di Kota Kinabalu. Jadi, dengan itu kita tidak perlu merasa khuatir berkenaan ini kerana kita akan usahakan tetapi Presiden Gloria Macapagal Arroyo nampak mempunyai perasaan kemesraan yang positif terhadap Malaysia. Beliau mahu perhubungan dua hala Malaysia rapat dengan Filipina dan begitu juga mereka menggunakan tempat kita untuk menandatangani perjanjian damai dengan kumpulan di selatan Filipina bagi gencatan senjata dan beliau menghantar dua wakil khasnya untuk berjumpa dengan pemimpin-pemimpin kita. Ini adalah perkembangan-perkembangan yang positif.

Datuk Yong Teck Lee: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, Gaya bangun.

Datuk Yong Teck Lee: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soal tuntutan Filipina kepada Sabah ini memang telah dibangkitkan dahulu dan Timbalan Menteri ada memberikan jawapan tetapi apa yang kita nampak ini, tindakan eksekutif Republik Filipina ini lain daripada tindakan legislatif di negara Filipina di mana apa yang kita lihat selama ini, termasuk perundingan dengan MILF tidak selaras dengan hasrat Manila hendak menyelesaikan tuntutan Filipina ini disebabkan baru-baru ini negara Filipina meminta campur tangan dalam kes perbicaraan di hadapan ICJ mengenai Pulau Sipadan-Ligitan.

Itu saya rasa adalah satu tindakan provokatif kepada negara Malaysia. Itu tidak selaras (inconsistent) dengan apa yang Kerajaan Filipina suarakan. Itu saya anggap sebagai satu *provocation*. Mereka minta campur tangan dalam Pulau Sipadan-Ligitan berdasarkan *claim* kepada Sabah. Campur tangan negara Filipina kepada kes di hadapan ICJ di Pulau Sipadan dan Ligitan, bukan dengan izin, *stand on his own*. Kes itu melalui tuntutan di Sabah.

Jadi, saya nampak Ahli-ahli Yang Berhormat yang ada menyuarakan dalam hal ini, bukan kita khuatir kedaulatan negara Malaysia di Sabah, Sarawak dan Labuan. Kita cuma minta supaya pihak Wisma Putra mengambil tindakan dan profil yang lebih tinggi dan lebih agresif dalam hal ini. Sekian.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Oleh kerana Wisma Putra adalah Wisma Putra dan kita kena berbaik dengan semua negara, maka cara-cara provokatif itu yang kena dibuat oleh Yang Berhormatlah dan kita akan berikan maklumat yang cukup. Walau bagaimanapun, kita akan mempunyai ketegasan untuk mempertahankan kedudukan negara kita di Sabah. Jadi, jangan khuatir.

Saya tahu oleh kerana kes Pulau Ligitan dengan Sipidan ini sekarang di ICJ, dia terpisah daripada tuntutan Sabah secara keseluruhan tetapi ada cara untuk mengaitkan tetapi saya tidak boleh bincang oleh kerana perkara ini baru dibincangkan dan perkara itu akan dibuat dan diujahkan di ICJ di Hague dan kita mengambil tindakan tegas membantah Filipina daripada masuk campur di dalam tuntutan kita dengan Indonesia. Jadi, itu ketegasan yang telah kita ambil Yang Berhormat.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, saya sudah cuba menjawab seberapa...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Parit Sulong bangun.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ok, Parit Sulong.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Datuk Menteri. Saya juga melayari laman web www.sandakan.com. Persoalannya sekarang kita tahu Sabah dan Sarawak adalah wilayah yang berdaulat dalam Malaysia. Jadi, adakah Filipina masih lagi dengan tuntutan ke atas Sabah ataupun tuntutan Filipina ke atas Sabah itu telah pun digugurkan? Kalau telah digugurkan, bila perkara ini telah berlaku? Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Dia ada dua perkara yang perlu kita berikan takrif. Pertamanya daripada segi tindakan, tuntutan itu tidak menjadi hambatan kepada perhubungan dua hala di antara Malaysia dan Filipina.

Keduanya ialah dari segi teknikalnya, belum lagi digugurkan oleh kerana mereka mempunyai proses dan prosedur yang amat sulit untuk menggugurkan tuntutan itu secara rasmi, belum lagi berlaku walaupun tiap-tiap kerajaan memang mengatakan bahawa mereka mengiktiraf kedudukan Malaysia tetapi daripada segi teknikal dan legal nya, mereka belum mendapat berbuat demikian.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya fikir cukuplah Tuan Yang di-Pertua saya sudah bercakap banyak. Jadi, saya mengucapkan berbilang-banyak terima kasih. Minta maaf Yang Berhormat bagi Batang Lupa. Saya jawab di luar Dewanlah kot.

Saya mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberikan peluang untuk saya bercakap sedikit sebanyak. Kalau ada saya tidak jawab tepat atau ringkas, saya akan ambil perhatian dan segala persoalan yang timbul akan...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya hendak sebut sepatah sahajalah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Syabas Menteri Luar. *[Ketawa]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, jadi kerja saya susah sedikit.

Seorang Ahli Pembangkang: Boleh recommend lah.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Itu sahaja yang difikir oleh PAS. Recommend sahaja.

Jadi, saya mengucapkan terima kasih kerana dalam perbahasan ini saya nampak Ahli-ahli Yang Berhormat walaupun kita berbeza, kita telah memberikan penjelasan untuk memberikan pendirian kerajaan dalam hal ini dan saya berharap pendirian kerajaan akan difahami dan segala pandangan yang saya tidak jawab dengan tepat atau saya tertinggal, kita akan mengambil catatan dan insya -Allah akan memberikan jawapan di masa yang sesuai. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen dari Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Sila.

5.37 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Tuan Wong Kam Hoong]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga dan Dasar Wawasan Negara dan terutamanya kepada Ahli Yang Berhormat bagi Temerloh yang membangkitkan isu berkaitan dengan bidang tugas Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna.

Ahli Yang Berhormat bagi Temerloh bertanyakan langkah-langkah yang diambil untuk memastikan *corporate governance* dilaksanakan juga oleh syarikat-syarikat yang tidak disenaraikan di Bursa Saham Kuala Lumpur.

Tuan Yang di-Pertua, walaupun *corporate governance* ditumpukan kepada syarikat-syarikat yang disenaraikan di Bursa Saham, ia juga boleh digunakan oleh syarikat-syarikat awam yang tidak disenaraikan. Dalam hal ini, kementerian melalui Pendaftar Syarikat bersama dengan Malaysian Institute of Directors sedang dalam peringkat akhir penyediaan program latihan untuk pengarah-pengarah bagi syarikat-syarikat sendirian berhad dan syarikat-syarikat awam yang tidak disenaraikan di Bursa Saham Kuala Lumpur.

Pengarah-pengarah yang mengikuti program latihan ini akan diberi pendedahan tentang tugas dan tanggungjawab mereka di bawah Akta Syarikat 1965. Hal-hal yang berkaitan dengan ketelusan dengan korporat atau tadbir urus korporat *iaitu corporate governance*, dengan izin, serta pengetahuan mengenai jenayah perdagangan (commercial crime) dan rasuah. Program ini diharap akan dapat dilancarkan pada tahun 2001.

Akta Syarikat 1965 juga dicadangkan dipinda bagi memenuhi keperluan semasa. Beberapa peruntukan mengenai tugas dan tanggungjawab pengarah yang dapat meningkatkan tahap tadbir urus korporat telah pun dikenal pasti dan dipersetujui untuk dipinda. Antaranya ialah yang berkaitan dengan fungsi dan kuasa Lembaga Pengarah dan tugas pengarah dalam melaksanakan tugas semasa berurusan dalam sebarang transaksi mewakili syarikat.

Penguatkuasaan yang lebih efektif akan terus dijalankan memandangkan bilangan notis kompaun yang dikeluarkan oleh Pendaftar Syarikat kerana kegagalan syarikat mematuhi pelbagai peruntukan dalam Akta Syarikat 1965 masih lagi tinggi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, adakah ucapan Yang Berhormat panjang?

Tuan Wong Kam Hoong: Tidak, tidak.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Boleh habis dalam 20 minit?

Tuan Wong Kam Hoong: Boleh habis.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Boleh, baik teruskan Yang Berhormat.

Tuan Wong Kam Hoong: Contohnya, pada tahun 2000 sebanyak 60,815 notis kompaun telah dikeluarkan bernilai RM10.6 juta berbanding dengan tempoh yang sama pada tahun 1999 iaitu sebanyak 57,677 notis bernilai RM9.3 juta.

Secara keseluruhan kutipan daripada bayaran pelbagai denda yang dikutip oleh Pendaftar Syarikat turut meningkat iaitu sebanyak RM7.51 juta dalam tahun 2000 berbanding dengan RM7.23 juta dalam tahun 1999 iaitu peningkatan sebanyak 3.8%.

Dalam hal ini, pertambahan bilangan notis denda yang dikeluarkan dan kutipan hasil daripada bayaran denda sewajarnya tidak dilihat sebagai suatu yang baik kerana ia memberi gambaran yang tidak sihat tentang tahap pematuhan yang masih rendah ke atas peruntukan akta dan peraturan yang ditetapkan ke atas sektor korporat negara ini.

Dalam tahun 2001 ini, Pendaftar Syarikat turut memberi tumpuan kepada aduan-aduan berkaitan dengan pengarah-pengarah yang disyaki bankrap tetapi masih menjadi pengarah. Pendaftar Syarikat turut menjalankan pemeriksaan dan memantau penyata kewangan syarikat yang mengandungi laporan akaun bersyarat iaitu, dengan izin, *qualified report* oleh juruaudit untuk mempertimbangkan kesalahan-kesalahan yang dilaporkan berkaitan dengan perakaunan syarikat dan mengambil tindakan sewajarnya.

Dalam hal ini, Pendaftar Syarikat mengambil langkah untuk menyiasat kesalahan yang dilaporkan dan mengambil tindakan mengenakan denda kepada semua pengarah syarikat termasuk setiausaha dan pengurus kewangan dan mengambil tindakan mahkamah jika difikirkan wajar atas kesalahan-kesalahan yang dilakukan.

Kementerian memandang serius perkara ini kerana kesalahan tersebut terutama sekiranya melibatkan syarikat yang disenaraikan di Bursa Saham boleh menjejaskan kepentingan awam dan keyakinan para pelabur.

Akhir kata, saya sekali lagi mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan di atas Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga dan Dasar Wawasan Negara dan memberi pandangan serta cadangan ke atas perkara-perkara di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna.

Bagi perkara-perkara yang secara tidak sengaja tidak diberikan jawapan sewajarnya di Dewan yang mulia ini, sukacita saya memaklumkan bahawa perkara-perkara yang berkaitan itu akan diambil perhatian sewajarnya oleh kementerian ini. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ini ditangguhkan sekarang sehingga jam 10.00 pagi hari esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.35 petang.

Mac 2001

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Amat Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tun Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)

“ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato' Seri Dr. Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)

“ Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N, D.P.C.M. (Beras)

“ Menteri Tugas-tugas Khas dan Menteri Kewangan, Tun Dato' Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)

“ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)

“ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)

“ Menteri Pertahanan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)

“ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)

“ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)

“ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)

“ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P, S.M.J, P.I.S (Bakri)

“ **Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' Dr. Siti Za harah binti Sulaiman, D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)**

Yang Berhormat Menteri Penerangan, Tan Sri Dato' Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)

“ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)

- “ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)
- “ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)
- “ Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)
- “ **Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)**
- “ Menteri Belia dan Sukan, Dato' Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Dr. Rais bin Yatim, D.S.N.S. (Jelevu)
- “ Menteri Pertanian, Datuk Effendi Norwawi (Kuala Rajang)
- “ Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga, Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, D.I.M.P. (Lembah Pantai)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)
- “ Timbalan Menteri Penerangan Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
- “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
- “ Timbalan Menteri Kesihatan, Datuk Seri Drs. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A(Titiwangsa)
- “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Kerk Choo Ting, D.P.M.P. (Taiping)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
- Yang Berhormat Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
- “ Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B..K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)

- “ Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
- “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)
- “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
- “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato' Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
- “ Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
- “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
- “ Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
- “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin P.I.S. (Johor Bahru)
- “ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
- “ Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
- “ Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
- “ Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Dr. Ng Yen Yen (Raub)
- “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
- Yang Berhormat Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoon Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)

- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tengah)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
- “ Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
- “ Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
- Yang Berhormat Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
- “ Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang (Marang)
- “ Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman (Sungai Benut)
- “ Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)
- “ Dato' Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
- “ Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
- “ Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
- “ Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
- “ Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
- “ Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
- “ Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datoh)
- “ Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar (Larut)
- “ Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)

“	Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
“	Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
“	Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
“	Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, D.P.M.S., A.S.A. (Hulu Langat)
“	Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
“	Tuan Bung Moktar bin Radin, A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
“	Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
“	Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
“	Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
“	Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
“	Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
“	Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor, D.S.D.K. (Pendang)
“	Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
Yang Berhormat	Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
	Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
	Dato Goh Siow Huat (Rasah)
“	Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
“	Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
“	Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
“	Dato' Hew See Tong, D.P.M.P., J.P. (Kampar)
“	Dato' Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
“	Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
“	Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
“	Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
“	Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
“	Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, D.I.M.P., (Rompin)
“	Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
“	Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
“	Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
“	Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
“	Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
“	Tuan Joseph Salang anak Gandum (Julau)
“	Tuan Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
“	Dato' Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
“	Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)

“	Tan Sri Dato' Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
“	Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
“	Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
“	Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
“	Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
“	Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
“	Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
“	Dato' Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
Yang Berhormat	Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
“	uan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
“	Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
“	Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
“	Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)
“	Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
“	Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
“	Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
“	Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
“	Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
“	Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
“	Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
“	Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said Keruak, P.G.D.K. (Kota Belud)
“	Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
“	Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
“	Dato' Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K, P.J.M., (Balik Pulau)
“	Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)
“	Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
“	Tuan Muhamad bin Mustafa (Peringat)
“	Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
“	Tuan Mustafa bin Ali (Dungun)
“	Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
“	Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
“	Tuan Ng Lip Yong (Batu)
“	Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)

	"	Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
	"	Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
	"	Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
Yang	Berhormat	Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
	"	Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)
	"	Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
	"	Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
	"	Tuan Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
	"	Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
	"	Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
	"	Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
	"	Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
	"	Dato' Shahnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
	"	Tuan Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
	"	Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)
	"	Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
	"	Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
	"	Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
	"	Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
	"	Tan Sri Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
	"	Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
	"	Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
	"	Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
	"	Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
	"	Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
	"	Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
	"	Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
	"	Dato' Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
	"	Dato' Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)
	"	Dato' Tiong Thai King, (Lanang)
	"	Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
	"	Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
	"	Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)

Yang Berhormat Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)

" Dato' Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)

" Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)

" Datuk Yong Teck Lee, P.G.D.K., P.J.N. (Gaya)

" Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)

" Dato' Seri Hajah Zaleha binti Ismail, D.P.M.S., S.M.S, K.M.N (Gombak)

" Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)

" Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

" Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin, K.M.N., P.A.T., D.P.M.P., J.S.M., P.J.N.

" Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.

" Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia

" Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.

" Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.

" Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor, K.M.N., D.S.D.K., D.I.M.P., D.S.A.P., P.J.N.

" Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk M Kayveas, P.J.N.

" Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Zainudin bin Maidin, P.J.N., J.M.N., S.M.S., A.M.K.

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI/PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat
Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha

Roosme binti Hamzah
Zamani bin Haji Sulaiman
Haji Mustakin bin Salamat
Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha

Haji Mustafa bin Abdul Rahman
Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat

JURUBAHASA SERENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
Mazidah binti Mohamed
Paizah binti Sallehudin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Abdul Halim bin Haji Ali
Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN DOKUMENTASI

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Mohd Saleh bin Mohd. Yusop
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Shamsina binti Janor
Ramlah binti Mohd. Yusuff
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Nurziana binti Ismail
Noor Effarizan binti Mat Satib
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat
Marzila binti Muslim
Abu Bakar bin Hasan

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN KOMPUTER

Mohd Shah bin Rahman
Sulaiman bin Sirad
Azzahar bin Hashim

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN MESIN CETAK

Kamal bin Oyub
Haji Latif bin Ismail
Kamaroddin bin Mohd. Yusof

PARLIMEN KESEPULUH**PENGGAL KETIGA****MESYUARAT PERTAMA**

Jilid III**Bil. 11****Isnin****9 April 2001**

K A N D U N G A N**JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI
PERTANYAAN-PERTANYAAN**

(Halaman 1)

**USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI
BAWAH PERATURAN MESYUARAT 18(1)**

(Halaman 23)

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT (Halaman 24)**USUL:**

Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga (2001-2010)

(Halaman 26)